

Telephone No. 2544

పంత్రిక ౧౪.

అమృతాంశము అన్ని విధములకీ
నొవ్వలకు నంచవివంటిది.
పాచభావ చీటి చూచి కొనిన
తొనము గలగడు.
చక్కని దబ్బితో నహా నీసా 1-2 0-10-
హా 1-2 దు 6-10 లు.
ప్రతియంటి ముఖ్యముగా నుంచవలసింది.
అమృతాంశం దీహా
6, 7 రంబు శెట్టిపిడి, మద్రాసు
జిల్లా
248, శ్రీనివాస, భార్య, బాంబం 1.

నాపయోగించి తీరవలెను.

ఈ మానె ముందును చేసినాడు. ఒకవేళ నీతిలయము నామొడివేర్చి (ప్రవేశించి) యుండిన రెండు మూడు వారు లీమానెను రామలతో నది అంతరింపవలసినదే. వెండుకుల కుదుర్చుల్ల నికారానవేయి పరికిత్రుపరచుగలిగిన ఆమామైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడివి. ఇందు చేరన యితర మానెలు, మూతిలకు నీ వెండుకులును, తుమ్మెది లెక్కలవై, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000

సీసా రు 1-0-0 తపాల చార్జి 0-6-0 8 సీసాల ఫిరీదు రు. 2-10-0 బు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

సవానన ద్రవ్యములకు రాజు

అతింపుకయ్య, ఎందుకు పనికొచ్చినవిధంగా నగు అనేక ను వాసన ద్రవ్యములు బాగా
 ఎందుకవు. పీటోర్లో బహుళ నానయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును మంచి నుం
 వకు అచ్చుదానిదిక తీరవు. ముద్ర మున్నగు అలరెలు శ్రేష్ఠముగను తీసిపోదు.
 నీవే అంగుడు చంపును.

మొత్తం	విద్యార్థుల సంఖ్య	86.	2-0-0
పాఠశాల	"	"	14-0
హైస్కూలు	"	"	0-12-0

సమూహా నీసా 0-2-0 రెండవాల పోస్టు చీట్లు పరిపిన పంపబడును.

తనాల్ ఇమ్మ (ప్రత్యేకము)

సోల వజ్రం:—అంగ్ ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

శివ, జాహ్నుమతీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది మాత్రలు)

[illegible]

చీరు సామాన్యము—

સાબુ ફેલે સફાઈ-સાબુ

పాపము నివారించును. పాపమును, కష్టమును

4025

విద్యార్థియు, సంగీతము, కవిత్వములు
కుశలత, సాందర్భములు వై సాంస్కృతికములు
మనకు తెలియ, బ్రాహ్మణ (సమైక్య) కర్తవ్యము
విశేషము కావలెను. విద్యార్థి C. R. చి
ర్రవర్య, మనము ముగిసినది.

కాకినాడ పురపాలక సంఘము

(స్వీయవిలేఖరి)

ఎలెక్ట్రిక్ వర్క్స్ టెండర్లు నిలుపుచేయవలసినదని టెండ్రింగ్ సెక్రటరీ తీర్మానము

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 16-నిన్న సాయంత్రము పురపాలక సంఘము సమావేశమయ్యెను. ఎలెక్ట్రిక్ వర్క్స్ టెండర్లను గురించి ఆలోచించి నిర్ణయించుటకు యీ సభ పిలువబడెను. టెండర్లు తాలూకా కంపెనీల ప్రతినిధులకుడ కొందరు హాజరైరి. కొన్ని టెండర్లు యింకను రావలసియున్నవి. వాటి తాలూకా రైల్వే వి.పి. అందినదిగారి పార్సెలు అందలేదు. గవర్నమెంటు ప్రతినిధి గ్రేకోపుడ్ గారు మాడ రాతేకపోయిరి. ఈ కారణములవల్లన వచ్చిన కంపెనీ ప్రతినిధులతో యీ విషయము యిప్పుడు ఆలోచింప వలసియుండ వచ్చినదని చెప్పబడెను. ఈ సల 20 వ తేదీలోపున యీ విషయము తప్పక పరిష్కారము చేయవలసియున్నదనియు బహుశః 19 వ తేదీని మరల సమావేశమై నిర్ధారణ చేయవలసియును, చైర్మన్ దామోదర కృష్ణమూర్తిగారు తెలియజేసిరి. సుమారుగ గంటకాలము టెండర్లు యిచ్చిన ఇంజనీర్ల ప్రతినిధులతో సాధక బాధకములు, ధరలు మున్నగువిషయములు చర్చింపబడెను.

పిమ్మట కాన్సిలర్లను కాంగ్రెస్ సెక్రటరీయును అనుమండాక రంగయ్య నాయుడుగారు 14-9-27 తేదీని పంపిన ఇంగ్లీషు లేఖను, తీర్మానమును స్టేట్మెంటును చైర్మన్ కాన్సిలర్ల వారికి వినిపించెను. అది యీ క్రింద తెనుగున వ్రాయబడెను.

చైర్మన్ డి. త్తరము

ఎలెక్ట్రిక్ స్కీమును గురించి 10-8-27 తేదీని నేను పంపిన ప్రక్కలకు 5-9-27 తేదీని నాకు యివ్వబడిన ప్రత్యుత్తరములు పరిశీలించి యున్నాను. తృప్తి కరమైనవియును కావు. అందులో అనేక లోపములు తేలుచున్నవి. ప్రజాసామాన్యమునకు కష్టములు తెచ్చి పెట్టుచున్నవి. ప్రస్తుతపు కాకినాడ వర్తక పరిశితులనుబట్టియు, ప్రజల ఆర్థికస్థితిని బట్టియు, మ్యూనిసిపాలిటీ ఆర్థికస్థితిని బట్టియు, నేనిందుతో జతపరచిన స్టేటుమెంటును కాన్సిలర్లవారు చూచినతర్వాత ప్రస్తుతము ఎలెక్ట్రిక్ స్కీమును నిలుపుచేయుట న్యాయమనియు అవశ్యకమనియు గ్రహించకమానరు. కావున 15-9-27 తేదీని జరుగబోవు పురపాలక సంఘసభలో నేని క్రింది తీర్మానమును ఉపపాదించగోరుచున్నాను.

“ప్రతి సంవత్సరమును ఎలెక్ట్రిసిటీ అప్పు గవర్నమెంటుకు తీర్మానము చేయవలసిన మొత్తము సరిగా నిర్ణయింపబడెనరకును, అసామ్యు ఎట్లు తెచ్చెదయ్యు తగు విధానములు నిర్ణయింపబడెనరకును ఎలెక్ట్రిక్ వర్క్స్ టెండర్లను గురించి ఆలోచించుట ప్రస్తుతము నిలుపుచేయవలసినదని యీ కాన్సిలర్లవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

స్టేట్మెంటు

కాన్సిలర్ ప్రాసీడింగ్సు 801 లో (ఎ) గల నా ప్రక్కకు “రూ 3 లక్షలు, రూ 3,25,000 మధ్యను స్కీముయొక్క వ్యయము ఎన్ని మేటు చేయబడె”నని సమాధాన మివ్వబడెను. ప్రధమ ఎస్టిమేట్లున్న రిజెక్టు ఎస్టిమేట్లున్న స్కీము అంతకును యీ క్రింద వివరించిన రీతిగా రూ 3,83,920 లు అగునని కనబరచును.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Rows include: మొత్తము మదింపువ్యయము (ఎలెక్ట్రిక్ పవరు హామీ రు 15,000 తో), రిజెక్టు ఎస్టిమేటు (29-1-28) ప్రకారముగా టెండ్రింగ్ టెండరు, రిజెక్టు ఎస్టిమేటు ప్రకారముగా పవరు హామీను అదనపు మొత్తము.

రు. 3,83,920 వెరశి.

ఇవిగాక, ఇంకను అనుకోని పద్దులు కొన్నియుండును. అనగా, ఉదాహరణముగా, అనుభవజ్ఞుడు బి. దాసుగారికి సలహాఫీజు; ఇప్పుడు ఏర్పాటు అయిన టెండ్రింగ్ ఎస్టాబ్లిష్మెంటు. కాబట్టి స్కీమునకు మదింపుచేయబడిన మొత్తము రు 4 లక్షలకు చాలాపైగా అగుటకు పూర్తియైన అవకాశముగలదు. అయితే, టెండర్లనుబట్టి కొంతకూడిక వస్తుందని కొందరు సభ్యులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. కాని సామాన్య ధరవరల్లో షికటి ఎక్కువైనను ఒకటి తక్కువైనను మొత్తముమీద సమా

నముగా నుండుననియు మదింపుచేయబడిన వ్యయములో ఏమియు తగ్గదనియు నా దృఢాభిప్రాయము.

(2) నా తరువాతి ప్రక్కకు (బి) యిట్లు సమాధానము యివ్వబడెను. “సంలి 1 కి నూటికి 5 1/2 చొప్పున వడ్డీతో 20 సమానవాయిదాలలో అప్పుతీర్చబడును. ఎట్టివిధముగా అంటే 12-10-25 తేదీని ప్యాసైన 518 కాన్సిలర్ తీర్మానము.” స్కీమునకు మొత్తము అప్పు రు 3 లక్షలతో అయినట్లయితే, (కాని అది చాలదు), అప్పుతీర్మానము నిమిత్తము సాలీనా రు 25,000 చెల్లింపవలసియుండును. రూ 4 లక్షలతో అయినట్లయితే రూ 38,000 చొప్పున చెల్లింపవలసియుండును. 12-10-1925 తేదీ 518 తీర్మానమునందు 1927 సంలి మార్చిలో తీర్మానమయే అప్పులమూలముగా కూడినప్పు రూ 10,000 లను, దీపాలకు గవ్యయమునుండి రూ 7,000 లను, వాటరు వర్క్సుకు అయే బొగ్గుకూడికలకు రూ 7,500 లను, ఎలెక్ట్రిసిటీ అప్పుతీర్మానము నిమిత్తము వినియోగించవలసినదియు, దీపాలపన్ను విధింపనగత్యములేదనియు చెప్పబడెను. నేను వేసిన సప్లిమెంటరీ ప్రక్కకు యివ్వబడిన ప్రత్యుత్తరమువల్ల ఏమి కనపించుననగా, సదరు తీర్మానమునందు నిర్ణయింపబడిన పద్దులలోనుండి ఏమియు అప్పుతీర్చుటకు వినియోగింపబడలేదు. అట్లుచేయగల్గుట అసాధ్యము. ఎలెక్ట్రిక్ స్కీమునకు రూ 10,000 లు పద్దున్న వినియోగింపరాదని గవర్నమెంటువారు స్పష్టముగా ఉత్తరువులు జారీచేసినారు. నా అభిప్రాయములో అట్లుచేయుట న్యాయము సమంజసము. వాటరువర్క్సుకు గవర్నమెంటువల్ల సగము గ్రాంటుగాను సగము అప్పుగాను సామ్యునుపుమ్మకొని అభివృద్ధిచేయుటకు కాన్సిలర్లవారి దృష్టియందుగవర్నమెంటువారి దృష్టియందును చాలకాలమునుండి ఒక పెద్దవాటరువర్క్సు స్కీము ఉన్నది. 1927 మార్చిలో ప్రాతాతప్పులు తీర్చివేయగా వచ్చు కూడికను అందులకే వినియోగింపవద్దేముగానుంటున్నది. పట్టణమునకు తగిన నీటిసదుపాయము లేక బాధపడుచుండగా అన్ని స్కీములకంటె ముందు నీటిసదుపాయమునకై చూడవలసినదని ఎల్లరును అంగీకరించునదే. అట్టి ముఖ్యావసరమున్నప్పుడు తగుస్కీము ఉండి దానిని అమలు పరచవలసియున్నప్పుడు దానికల్ల కూడి వచ్చినధనమును యిప్పుడే అవసరములేని స్కీమునకు వినియోగింపబోవుట న్యాయముగాదు. కాబట్టి, మొదటి ఆదాయము రూ 10000 లును యీ (ఎలెక్ట్రిక్) స్కీమునకు వినియోగింపవలసియుండదు.

ఇంక తక్కిన రెండు ఆదాయములు అనగా, రూ 7000 లును, రూ 7500 లును స్కీముపూర్తియై అవసరమైన పరిశోధన లన్నియు అయి వెర్రింగు ఆర్డరులోనికి వచ్చినపిదప మనకు కనిపించును.

కాబట్టి నె 518 రు తీర్మానము ప్రకారముగా 1927-28 సంలి నుండి అప్పుతీర్చుటకు సామ్యులేదు. అది అసాధ్యమైన పని. ఒక తేజ నిర్మాణపు పని యిప్పుడే ప్రారంభమగునని అనుకొన్నప్పటికిని రైటింగు, బొగ్గు, క్రిందపస్తుండునుకొన్న రూ 14500 లును 1930-31 సంలి లోపున చేతులో ఉంటుందని అనుకొనుటకు పిలువేదు. అందుచేత కనీసము చూడు సంవత్సరముల పరకు మ్యూనిసిపల్ జనరల్ రివిన్యూమీద ఆధారపడిక తప్పదు. ఆ జనరల్ రివిన్యూ సాలీనేషను, పబ్లిక్ వర్క్సు, ఎస్టాబ్లిష్మెంటు మున్నగు వ్యయములకే చాలీచాలక యుంటున్నది. బడ్జెటును ఒకసారి పరిశోధించినట్లయితే యీ ఎలెక్ట్రిసిటీనిమిత్తము జనరల్ రివిన్యూనుండి సామ్యుతీయగలసితిలో కాన్సిలరుండెను. అందువల్ల నే యీ సంవత్సరము రూ 2 లక్షల అప్పు తాలూకు ప్రధమవాయిదా చెల్లించునిమిత్తము మార్చెట్టు ఫండ్సులో నుండి రూ 11000 లును, మిగత రూ 5000 లును జనరల్ రివిన్యూనుండియు యీ సంవత్సరము కాన్సిలర్లవారు తెచ్చుకొనవలసినవారైరి. వచ్చే సంవత్సరము అప్పు కనీసము రూ 3 లక్షలకు పోవుచు గావున రెండవవాయిదా చెల్లించుటకు సుమారు రూ 25000 జనరల్ రివిన్యూనుండి కాన్సిలర్లవారు తెచ్చుకొనవలసియుండును. పబ్లిక్ వర్క్సుకు, సాలీనేషను మొదలగువానికి ఉపవాసము కలిగింపకుండా రాబోవు సంవత్సరము కాన్సిలర్లవారు ఎట్లు బడ్జెటు సరి పెట్టుదురో నాకు బోధపడకుండనున్నది. కాబట్టి అప్పుతీర్చు ప్రక్క పూర్తిగా నిర్ణయించుకొనగలిగే తొందరగా టెండర్లు అంగీకరించుట అపాయకరమని నే చేదలంచుచున్నాను.

(3) రూ 29,545 లు లాభంవస్తుందని మదింపుచేయబడెను. అది చాల హెచ్చుగానున్నట్లు కనిపించును. ఈ (ఎలెక్ట్రిక్) వ్యాపారము సాహసమైన విషయముగలదే, అది కనీసము 10 సంవత్సరములు తృప్తికరముగా పనిచేసేవరకును అది ప్రజారంజకమై జనులకు కులధసాధ్యముగా నుండేట్లు చేసేవరకును అం

ఎక్కువ లాభమువస్తుందని అనుకొనుటకు పిలువేదు. అయితే, మొదటి 5 సంవత్సరములలోను ఇంకా ఎక్కువకాలమైతే కావచ్చును. కొంత నష్టమువస్తుందని అనుకొనకతప్పదు. వర్క్సు ప్రారంభమునుండియు అగు వ్యయపు అంకెలు యింకా బాగా ఎక్కి మేట్లయందు చూపించినట్లయితే ప్రతిసంవత్సరమును ఎంతనష్టము వచ్చునదియు సుమారుగా చెప్పగల్గుదుము. వ్యాపారానుభవములు యిట్టిలాభముల ఋజువు చేయును. 19-9-1924 తేదీగల “మద్రాసు మెయిలు” పత్రికలోని ఒక వ్యాసము అట్లను రికార్డులోనున్నది. దానినిబట్టికూడ నా అభిప్రాయ మేరీతిగను తిప్పనియు అనంగీకారమైనదియు కాదని తెలియగలదు. కాబట్టి అప్పుతీర్చుటకు వాయిదాలసామ్యుకై చూచుకొనడ మేకాకుండ నొంపటి 5 సంలిల లేక అంతకన్న ఎక్కువకాలములో కలుగవచ్చునను నష్టమును పూర్తిచేయుటకుకూడ జనరల్ రివిన్యూ నుండి చూచుకొనవలసియున్నది.

కడపట నేతెప్పునదేమన ఈలాభదాయకమగు సాహస వ్యాపారమును నడిపించుటకు నే నెవ్వరునును ప్రతికూలడనుగాను. అయితే నా అభిప్రాయ మేమనన, నీటిసదుపాయము డ్రైనేజీ (మరికినీరుపోవుట), నిర్బంధించిత విద్యుత్ స్కీములు తీసికొని తగినంత మంచినీటిలో పెట్టి నడిపించేవరకును (ఏమిదిగో, ప్రధమతః ముందు కాన్సిలర్లవారు పీటి పె శ్రద్ధసహించవలసియున్నది.) ఈ ఎలెక్ట్రిక్ స్కీము కొంతకాలమువరకును ఆగగలదు. 12-10-1924 తేదీ నె 518 రు తీర్మాన ప్రకారముగా సాీతేలేకున్నారు గనుక, మ్యూనిసిపల్ ఆర్థికస్థితిని నిర్ణయించుకొనకుండ అప్పుతీర్చు ప్రక్కకు గురించి తగు తీర్మానమునకు రాకుండ కాన్సిలర్లవారు పని ప్రారంభించుట అవివేకముగా గ్రుడ్డిసాహసముగా చేయుచున్నట్లు లోకులు భావించురు. కాబట్టి, ఈ చెప్పబడిన అభిప్రాయములనుబట్టి చక్కగా కాన్సిలర్లవారు ఆలోచించి ప్రస్తుతము టెండర్లు అంగీకరించుటకు నిలుపుచేసి స్కీము తృప్తికరముగా పనిచేయుటకు మార్గముల నిరూపించవలసిన దని హెచ్చరించుచున్నాను.

చైర్మన్ డి. త్తరమును స్టేట్మెంటును జదివినతర్వాత శ్రీరంగయ్య నాయుడుగారి మాట్లాడవలసినదని కోరెను. నాయుడుగారు ఉపపాదించుచు తమ స్టేట్మెంటులో చెప్పిన విషయములను విపులముగా వివరించిచెప్పిరి. కాగితముపైని చూపించబడు పాడి అంకెలవల్ల తృప్తిపొందరాదనియు, నిజస్థితిని ఆలోచించుకొని, వ్యాపారముచేయ సాహసించవలసినదనియు, దూరపు ఆలోచనలేకుండ యదమిత్రముని కట్టెడుటలేకుండ అసమయమునకు ఎట్లునీరైతే అట్లు తీర్మానించుకొనిచేయుట వ్యాపారలక్షణము కాదనియు, ప్రమాదకరమనియు, చిక్కదశ తెచ్చి పెట్టువారగుదురనియు, పేదకుమిల్లు మొదలగు అనేక వ్యాపారములలో పెలగుచు అనుభవమునంపాదించిన డిల్లీ బి కో. సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు, లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారు మున్నగు గట్టి ప్రజ్ఞగలిగినవారు యిందు విషయమై తగు ఆలోచనలేనిదే చేయరని అనుకొనవచ్చుననియు, కాని వారి హృదయములలోనున్న ఆలోచన లేమియో కాన్సిలర్లవారు రందరికిని తెలియవలసియున్నదనియు, ఎవ్వ ధముగా అన్నిటికి సమన్వయమును కలుగజేసి సామ్యు సర్దుబాటుచేయుదురో తనకు గోచరముగలదనియు, నందోరాజాధిపత్యులి అని అప్పటికప్పుడు ఒక్కొక్కరిగా ప్రక్కల నెదుర్కొనుట భావ్యముకాదనియు ఆకాశతెక్కలతో పనిలోదిగరాదనియు, అందరుకూడ ఆతురతగా చూచుచున్న నీటిసప్లయ నీరుపోవుట యీ స్కీములవిషయమై ముమ్మందు శ్రద్ధసహించవలసి యున్నదనియు, వాటిని అవతల ప్రొక్టి పెట్టి ఆలోచనలేకుండ వ్యాపారములోదిగుట కూడదనియు తమ యుపన్యాసము నందు రంగయ్యగారు హెచ్చరించిరి.

శ్రీచావలి రామసోమయాజులుగారు (సు. కా. సభ్యులు) తీర్మానమును ఆమోదించుచు రంగయ్యగారు ఒకలాయరు వలె తాముచెప్పవలసిన సంగతులను చక్కగా చెప్పిరినియు ఆయన చెప్పినవానిలో చాలముఖ్యమైన విషయము లాండుటచేతను వాటినిగురించి మనము తప్పక ఆలోచింపవలసియుండుటచేతను తాము దీనిని ఆమోదించుచున్నామని చెప్పిరి. 1924 సంవత్సరములో నెలి 518 తీర్మానము ప్యాసైనప్పుడు నేను ఉన్నాను. కాని అప్పటిపరిస్థితులకును యిప్పటికిని చాల తేడావున్నది. ఇప్పుడా తీర్మానము అవరణయోగ్యముకాదు. మరియు గవర్నమెంటు వారు వాటరువర్క్సుక్రింద రాబోయే కూడిక రూ 10,000 లును యీ స్కీమునిమిత్తమై వినియోగింపరాదనిరి. మన (డిల్లీ బి) సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు వెనుక ఒక మీటింగులో చెప్పినట్లుగా ఎస్టిమేటులోని అంకెలు తగ్గవచ్చును. కాబట్టి ముందు అదేరీతిగానే అదంతయు నిర్ణయించుకొనవలసి

ఇదివరకే కాన్సిలర్లలో జనరల్ రివిన్యూనుండి ఎలెక్ట్రిసిటీకి ఖర్చుపెట్టుచుని చెప్పబడెను. కాబట్టి యీ సంవత్సరమునైనా సావకాశముగా నాలోచింపవలసియున్నది. అయినను ఇప్పుడు తొందరలేదు. ఇప్పుడు యింతవరకు రూ 18,000 ఖర్చు అయినది. వ్యాపారకమయము గనుక ప్రథమములో కొంత Nervousness ఉంటుంది. ఇప్పుడు కొంత తగ్గవచ్చునను వచ్చినది గనుక కాన్సిలర్లవారు తమ బాధ్యతను గుర్తించవలసియున్నది. ఇప్పుడు

చాలా కాలాతిథిమైనది. కావున యీ సభ మరునాటికి నిలుపు చేసినవడల బాగుండునని చెప్పిరి.

అత్యంత స్త్రీ-ముఖాభిరూపము వాడుకవర్క్కు స్త్రీ-ము నడిపించుట కష్టము అని భీమలింగమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి. కాదని డి.బి. సూర్యనారాయణమూర్తిగారు చెప్పి ముఖాభిరూపము వర్క్కు విషయములో నూతులు త్రవ్వించు ఎక్స్ పెరిమెంటు యింకా పెండింగుగానున్నదనియు, అదనతర్వాత చామర్ల కోట రిజర్వాయరు స్త్రీ-ము అలోచింపవచ్చుననియు అందు నిమిత్తము గవర్న మెంటువారు సగమువ్యయము గ్రాంటుగాను సగముఆస్తు గాను యిచ్చెదననియు, డ్రెయినేజీ విషయములో మనము అద నపు పన్ను వేసికొనుటచేత ఆ స్త్రీ-ము పెట్టలేదనియు సందర్భ వేళమున తెలియజేసిరి.

రామ సోమయాజులుగారు మరల మాట్లాడుచు డ్రెయినేజీ స్త్రీ-ము అత్యవసరమనియు, ఎక్కడ జూచిన జ్వరములు-ములేరియా, టైఫాయిడ్ -మున్నగు బాధ్యములు ప్రబలుచున్న వనియు, కొన్నివారు ముందు వాటరువర్క్కు (ట్రెయినేజీ స్త్రీ-ములందు శ్రద్ధ వహించవలసియున్నదనియు నుడివిరి. సభ ముమారు 7 గంటలకు చాలింపబడెను. 17 వ తేదీన మరల సమావేశమై తరువాయి చర్చ జరుగును.

కాకినాడ (స్వకీయ విలేజ్ ఖరీ)

రీ సెటిల్ మెంటు

కాకినాడ, సెప్టె 18:-నిన్న సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు కాకినాడలో ప్రైవేట్ వెంటకలపతి బౌనుహౌస్ అందు కాకినాడ పట్టణముయొక్కయు తాలూకాయొక్కయు రైతులు భూస్వాముల బహిరంగసభ తూర్పుగోదావరి జిల్లా సంఘ యాజమాన్యమున జరిగెను. డి. బి. కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయకుగారు సభాధ్యక్షులు గ నుండిరి. ఈ క్రిందితీర్మానము ఏకగ్రీవముగా చేయబడెను.

ప్రతిసంవత్సరము చెన్నపురి గవర్న మెంటు ఇండియా గవర్న మెంటుకు చెల్లించుచుండెన యా. రి. 48,00,000/- కప్పము యింతటినుంచినది సీరముగా మాపుచేయబడినందున దరి (దురలయ పన్ను భారముచే త్రుంగియున్న రయితులకు పరిహార మునొసగుటకు అవకాశము కలిగినందున జిల్లాలో జరుపుచున్న సెటిల్మెంటు పనులను వెంటనే నిలుపుచేసి లాండ్ రివిన్యూ ఆఫ్ఫీస్ వ్యాసు అనుసంతకము ప్రస్తుతపు సెటిల్మెంటు రేట్ల ఆములులో నుండునని ప్రకటించుచు స్త్రీ-మురిపోర్టు ప్రచురణ ఆపుచేయవలసినదని చెన్నపురి దొరతనమువారికి విన్నవించుటకు యీసభలో సమావేశమైన కాకినాడపురము కాకినాడతాలూకా రయితులు భూస్వాములు తీర్మానించుచు మన్నారు.

మున్సిసిపల్ ఎన్నికలు

ఈ సంవత్సరము ఖాళీకాబోవుచున్న పురపాలక సంఘ సభ్యత్వస్థానము లెనిదింటికిని యీ కాలంలో తిరుగ ఎన్నికలు జరుగును. కొన్ని వార్డుల ఎన్నికలు 27 వ తేదీన, కొన్ని వార్డుల (11 వ వార్డు, జగన్నాథపురం వార్డులను) ఎన్నికలు 29వ తేదీన జరుగును.

జగన్నాథపురం పంచాయితీ కోర్టు

ఈ గ్రామపంచాయితీకోర్టుసభ్యులయొన్నికలు 28-8-27 తేదీన జరుగవలసి యుండెను. ఆకోజన తగినకాలము చాలక నిన్న మధ్యాహ్నమునకు నిలుపుచేయబడెను. ఈ ఎన్నికల విషయమై నిన్న మధ్యాహ్నము తాలూకాకచ్చేరివద్ద చాలమంది జనము పెద్దగుంపులుగాజేరి తమతమ యంత్రాహముల ప్రకటించిరి. ఈక్రిందివారు ఏకగ్రీవముగా సదరుకోర్టు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. 1 పులవరీ భీమలింగమూర్తిగారు, 2 సి. ఎల్. పింహాచారిగారు, 3 ఆదంబ రంగారావుగారు, 4 బొన్నల గడ్డ వెంకటరత్నంగారు, 5 పి. తిరువెంగడార్యులుగారు, 6 జి. పుబ్బలంగంగారు, 7. జి. లక్ష్మీనారాయణగారు, 8 బరే సూర్యనారాయణ గారు, 9 నీలం సీతారామస్వామి నాయుడుగారు, 10 కె. మాధవరావుగారు, 11 డి. వి. సోమయాజులుగారు, 11 యేసు చిన్మతిరాజుగారు.

మహాసూతికాదీరణము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున తిరుపై నది, అడివిపంపునలి, పులి, మొదలైనవాటిను త్రముల్నియు చేరినవి. వీరి తలకు పరమావధము నూతు 1 కి రూ. 80/- కేటాగుటచి న్ను. వివరములకొరకు వ్రాయుడు.

126

ఆర్థికసాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణ.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ నంబు సెప్టెంబరు నెల 19 తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దనిములు బా 1-కి	రూ 126 మొదలు	140 వరకు
బియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెన్నాలివి ,, ప 42 కలవి	రూ 14 10	15 00
నెల్లూరివి ,, డిటో	,, 15 80	16 00
లి ,, డిటో	,, 16 40	17 00
రాగులు ర. 164 1/2 బస్తా 1-కి	,, 10 80	11 00
నవ్వులు ,,	,, 22 00	25 00

2. ధాన్యముపప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 16 00	17 00
సెనగలు ,, డిటో	,, 18 40	14 80
పెసలు ,, డిటో	,, 14 80	17 00
మినుములు ,, డిటో	,, 17 00	19 00
ఉలవలు ,, ర 195	,, 14 80	14 12 0

3. నూనెపప్పులు.

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,, 150 00	152 00
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 00	24 00
కొండాపురంవేర సెనగపప్పుబా 1-కి	,, 52 00	54 00
ఇతరప్రదేశము ,,	,, 48 00	50 00
వేరు సెనగనూనెగానగ బా 1-కి రూ 115 మినుకా నూనె	112 00	
అనుదము బా 1-కి	115 00	116 00

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపగుపు బా 1-కి	78 00	74 00
కురపగుపు ,,	44 00	48 00
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	105 00	188 00
గుంటూరుపాయకలు నీలిమండ ముసుగు 1-కి	రూ 40,48	
కాశపా నీపాయకలు ,,	,, 50,68	
బెల్లము బా 1-కి	రూ 40 00	60 00
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	,, 29 10 0	29 12 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 21 00	49 00

5. ఇనుము.

కట్టారం బా 1-కి	,, 28 00	30 00
చదరం ,,	,, 24 00	29 00
రత్నండు ,,	,, 28 00	29 00

6. నూలు.

నెం 20 తెన్ని సింహం యాటి	,, 8 40	
నెం 6 తెన్ని కట్టారి	,, 5 20	
నెం 24 ,, లాకి	,, 6 20	
నెం 60 ,, కాళం తెన్ని	,, 10 80	
నెం 12 1/2 బోరా	,, 6 80	
నెం 20 1/2 కాపుకడి	,, 7 12 0	
నెం 40 బొమ్మరు 10 పా	,, 11 6 0	
నెం 44 సాండ్	,, 5 12 0	
నెం 4, తెన్ని మసీదు	,, 4 00	

7. దూది.

బోండానెత్తు బాదన 1-కి	రూ 400 00	
పల్నాడుదూది ,,	,, 145 00	

8. లోహములు.

నండి 100 కులంకు	,, 59 00	రూ 59 20
బంగారు, కులము 1-కి	,, 21 00	21 20
పవరము 1-కి		18 7 8
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 237 00	242 00
కాగి బా 1-కి	,, 247 00	250 00

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి రూ 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లమోములవలన చిగుర్లు గట్టి పడును. చిగుళ్లనుండి రక్తముకాకుండును. నోటుద్గంధము లేకయుండును. పండ్లు మృదువులనై తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మిక్కిలి కఠినమైనట్టియు చిత్తై నట్టి చెవినంబంధమైన వ్యాధులను త్వరలో కుదుర్చు ఔషధము

అటు లేక ఏడుయేండ్లమునుపు నాకుడిచెవిలోనొప్పి యుండెను. నేను దానిని లక్ష్యపెట్టలేదు. అయితే కొంతకాల ముక్రిందటనే ఉన్నట్టుండి నా చెవిబాధ అధికమాయెను. చెవి, అందుకు జేరిన భాగములు అమితముగా ఉబ్బెను. అటుతర్వాత మడిచెపు శిరస్సునందు అంతటను ఈ బాధ వ్యాపించెను. బాధ అధికముగానుండుటచే అనేక రాత్రులు నిద్రలేక గడపితిని. తీవ్రమైనజ్వరమువచ్చు నూచనలుకూడ కనపడెను. నాకు సరి గా వినబడకుండెను. నావ్యాధి కుదురుననునమ్మకము లేకపోయె ను. ఇట్టిస్థితిలో కృష్ణపురనివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్ట ము మెలూపూరు, సెన్ డ్రోమునందు లిస్ పెరారియా వీధిలో ఆల్బర్ట్ లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారివ ద్దకు చికిత్సకై తీసికొనిపోబడితిని. పిమ్మట వారిని నావ్యాధిని పూచిగా కుదుర్చుగలరా అని అడిగితిని. శ్రద్ధతో ఔషధమిచ్చె దనని చెప్పి పూచీ తా నిదివరకు ఇచ్చియుండలేదని యు ప్రస్తుతముకూడ పూచీనిచ్చుటకు ఏలులేదనియు తెలిపిరి. వతీయు నావ్యాధిమిక్కిలిచిత్తై నధనియు కుదురుట సంభావనయు తెలిపిరి. ఇద్రవకారము అంగవైద్యులకూ డ తెలిపియుండిరి. కాన వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలపు అనుభవముచే నా మంచికాలమునకే పండితులవారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని అనుకొంటిని. అప్పుడు నాబాధ మాయమైపోయెను. వాళ్లు పూర్తిగా తొలగెను. మామూలు ప్రకారమే చక్కగా వినటకు పోలేనది. 28-2-28. పి. ముత్యాలరాజు, బి. ఏ. లా విద్యార్థి, మద్రాసు.

కలరాకు తియోషుమైనదుండు విషాచినివారిణి

గత యిరువది సంవత్సరముల నుండియు అనే క ప్రాణులను రక్షించి భ్యాతిభహించియున్నది. ప్రతి యింటను ప్రతిమనుష్యుని వద్దను యీ కాల ములో ముఖ్యముగ పుంచుకొనవలెను. కలరా విరేచనములకేగాక జిగుట నెత్తురు అజీర్ణ విరేచన ములకున్ను ప్రయోగించును. 3814

వెల రు 1-2-0 డజన్ రు 12-0-0

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప. కె. ప. సి. ఆయుర్వేద నిలయం బెజవాడ.

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.

ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలు.

ప్రపంచము దంతలను ప్రసిద్ధిపడినది. పెదమలంపట, మలబడకము, మానసిక, కారీరమహిమత మొదలగునవి దీనిచే పటాభివలగును. 32 మాత్రలగుల బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0 ఇనాం! కామశాస్త్ర ఇనాం!! 219 ఆతంకనిగ్రహ ఘోరసి, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. లేక మెయిక్స్ కోడ్ కాకినాడ.

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 6 వ్యాసమైన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర ఫలము వ్రాయుటకు రు. 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులు తేరు. ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొసగు శ్రీ గుబ్బావ్యాధికవచము రు. 2-8-0.

శ్రీ విశ్వబ్రహ్మ్య శ్యామికవచనలయము.

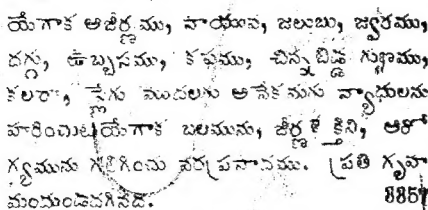
కి. 80

తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

ఆలమూరు కార్మికుల సభ

సే 15-9-27 తేదీ రాత్రి ఆదిమాండ్లకుల రామశో నెలవద్ద
 కార్మికుల సభ జరిగినది. నెట్టిబిల్లి కులస్థులు మామదా
 లు నుమారు 600 మంది (స్ట్రీ) పురుషులు సభకు హాజ
 రుండిన వాస్తవ్యులను ఆదిమాండ్ల ప్రతినిధియగు మండ్ల
 కృష్ణగారు ఆదిమాండ్ల ప్రాచారకులగు కునుమ భర్తన్న గారు
 ముఖ్య హితతో ప్రసంగించిరి. ఆలమూరు గ్రామములో రైతులకు
 కష్టమైన కేదాబ్బి ప్రాయములు కనుగొనుటకు యీ విష
 య గ్రామములోని వాస్తవ నితిగతులు తెలిసికొనుటకు వీ
 రులు గ్రామము విచ్చేసి గ్రామములలోని ప్రముఖులతో
 చిందిరి.

வி. வி. சார்மி என். டி. சார்மி 0 6 0

జి. వి. వ. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం,
వారికే - వారిరు జిల్లా

A black and white illustration of a baby with curly hair, wearing a bow-tie, looking surprised or distressed. Next to the baby is a bottle of Chamberlain's Cough Remedy. The label on the bottle clearly shows the brand name and 'COUGH REMEDY'.

చాణక్యమును సూరినొప్పి నివారించిని ఉపయోగించిన
మూలమునే బాధనుండి విముక్తిపొంది శాఖ్యము నను
గలవు. ఇది చాలా నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుంచి
పునఃవైద్యులచే ఆమోదింపబడు చున్నది. మందులంగ
తెలిసిన వారైనను, ప్రపంచముందెల్లలను సూరినొప్పి
తిదిరి వాయువులను, అతిపాదమునను, వ్యాధికడుపున
నున వ్యాధులన్నిటికి నాచటయున్నది. వెంటనే దాని
మును పొందుచున్నాడు. పల్లభము దిగ్గర నుండు
ది. ఇంక ఆహారము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చేంబరైన్సు శూలనొప్పినివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.
ఇందులో సుఖపదార్థములు చేర్చబడినవి.

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయైన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారి ²

1. కన్నా చంద్రయ్య 2. కన్నా పెకయ్య,
ఈను వారికి నా వాల్ కడ్డ ప్రదర్శన కంపెనీ
వరంగలు.

మీరు 28-12-1928 తేదీన నెక్కలపు కోటవాడి, వడ్డపల్లి వీరనెంకట్రామయ్యగార్ల పేరు 257 లకు నెం. 1కి 100-కి రు. 0-6-0 న నడ్డితో యిచ్చుటకు వ్రాయించియుచ్చిన ప్రాంతరినోటును క్రమమయిన ప్రతిఫలముకు యేలూరు కాపురములు, సంతా దామయ్యగారు ట్రాన్స్మిషరు పొంది పూపయిన యేలూరు జి. సునపలుకోర్టులో ఓ. ఏ. 9/17 నెంబరున రు. 285-1-6 లకు దావా తెచ్చియున్నాడు. ప్రతివారము ఆయన మీకు యిడివరలో నాలుగుపర్యాయములు దావాసమములు జారీచేయించినను అములుజరుగుచుండుట లేదు. యీ దావా 24-9-1927 తేదీకి నాయదా అయియున్నది. కాబట్టి నాయదాలో ఉదయం 11 గంటలకు మీరు ఖుద్దనగాని అధికారముగల నకిలుద్యారాగాగాని కోర్టుకువచ్చి ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల తెలుపుకొనవలెను. లేనియెడల వివాదోత్తమున విచారణజరిగి డిక్రీ కాగలను-అని కోర్టువారి ఉత్తర్వుప్రకారం యిందుమాలమగా ప్రయత్నం చేయడమయినది.

మొదట } కే. నారాయణరావు
1-9-27 } వాసికీడు

సర్వస్వ గాన ఆదిపాదాంధ్రులకు గ్రామములో ఆగ్రజాము
లలో వారిలో వారికిగల కత్తులు, పాష్ట్యము పురస్కరించుకొని,
ఇందుకు కార్మికులను చేతముచ్చుకొని తమ బలాబలములు
చూచుకొనుటకు ఆగ్రజాతులవారు తమ ముప్పయ్యొగింపజూచు
కొదలచినచో, అట్టికత్తులతోగాని, పాష్ట్యలతోగాని తాము జో
క్యము కలుగజేసికొనక, ఇతరులచేతులలో కిలబామ్మలవలె
యాడక, స్వసంఘాభివృద్ధికి, స్వకీర్తిపైనే యాధారపడి రైతు
లకు తమకువచ్చిన ముంతలతగాదాపరిష్కారము చేసికొనలెనన
నియు, లెండికి, కుమారునికి, సోదరునికి వలె రైతు
నకు, కార్మికునకు అనుబంధమేర్పడి ఆస్థానస్వత్రేయాభిలాష
పెంపించులెననియు, కార్మికులు ధనహీనులని పరాధీనతకలిగి
యుండ నక్కరలేదనియు, స్వసంఘజాలెల్లగు, వైకమత్వ
ముతో మెలిగిన, సంఘబలము ధనకీర్తికి మించినదనియు, స్వ
సంఘాభివృద్ధికి ఆత్మసంరక్షణార్థము, కులమువారందరు
పాశ్చాత్య దేశములలోని కార్మికులవలె
కార్మికసంఘములు కలకొలిపి తనీనధనము చేపూర్చినప్పుడే ఆగ్ర
జాతులవారి దృష్టిలో గౌరవమేర్పడగలరనియు, అప్పుడు మన
ముమాడ వారివలె సమానహక్కు బాధ్యతలు కలిగి మనజాతి
దుర్బలత్వము పోగొట్టుకొనగలమనియు, స్వసంఘాభివృద్ధికి,
స్వల్పభేదాభిప్రాయములను పాటించక, యొకమత్యముతో మె
లిగి స్పృహలను పోషించుకొని సంఘమునిమిత్తము యొక్కవ ధన
ము చేపూర్చునెననదిగా హెచ్చరించిరి.

పిమ్మట చుండ్రు వెంకయ్యగారు ఆదిమాంధ్రసోదరుల
ప్రచీన నాగరికతయొక్క స్మృత్యమును, ప్రస్తుతస్థితియు, యి
ప్పటియందు పతనమునకు మూలకారణములను, సాంఘిక నైతిక
దురాచారముల గూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి. ఆత్మిక,
నైతిక, విద్యావిషయములలో ఉన్న తటాకులలోవలె మనము
మాడ కృషిపరిచినగాని జాతి యాస్పత్యదశకు రాదనియు, జా
తీయవాళిమనునకు వేరుపుకవగు త్రాగుడు దురభ్యాసమును పూ
ర్తిగ విసర్జించుటకు, పెద్దలు, పిల్లలు, పురుషులు, స్త్రీలు యంద
గు శిష్యము కావించవలసినదనియు, మౌఖికభార్యములలో మాం
సాహారభక్షణ నిషేధింపవలసినదనియు, ఉద్బోధించిరి. మృత
మాంసభక్షణ, గోమాంసభక్షణ పూర్తిగ వదిలివేయవలసినదని
కోరిరి. స్థానికపదుపాయముల నేలైన కోరినయెడల తాము కానన
సభద్యాయులమున్న స్థానిక సంస్థల ద్వారాయున్న యిబ్బందులు
తీర్చుటకు కృషిపని పెదమని నాగ్దానముచేసిరి. దూరప్రాంతము
నుంచి తమకు హితబోధయేయుటకు వచ్చిన సోదరులకు ఆలమారు
ఆదిమాంధ్రులు చాలసంతసించి, వారి సంస్కారణ తరచు గ్రా
మమువిచ్చేసి తగుబోధనలు కావించవలసినదిగా కోరి తమ సంత
సమును వెల్లెబ్బిరి. మరునాడు ఉపన్యాసకు లుభయలుకు
ఆదిమాంధ్రులు విందుచేసిపంపిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కార్మిక సంఘము.

13-9-27 తేదీని పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కార్మికుల సంఘమువారు తాడేపల్లిగూడెం లోకల్ ఫండు సభకు సమావేశమై గావించిన ముఖ్యతీర్మానములు.

1 డాక్టరు నజీరహమ్మదు గారిని యీసంఘమునకు
అధ్యక్షునిగా యేకగ్రీవముగ ఎన్నుకోవడమైనది.

పచ్చిమ గోదావరిజిల్లా తాలూకాబోర్డుల నామినేషన్ల సందర్భములో ప్రజాసామాన్యమునకు జిల్లాతాలూకా కార్యగ్రామ సంఘముపై లేనిపోని యపోహలును, అలజడి కలిగి యుండుటచేత యీ కార్యగ్రామ సంఘమువారే యిదివర కెప్పుడును పైనామినేషన్లలో తొక్కము కలుగజేసుకొనుటకు యేయుపసంఘమునుగాని వ్యక్తిగాని నియమించి యుండలేదనియు, అట్టి నామినేషన్లలో యీ కార్యగ్రామ సంఘమున కెట్టి సంబంధము లేదనియు యీసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

దండు నారాయణరాజు.

కర్తవ్యము.

తాడేపలి గూడెం తాలూకాబోరు

ఈ బోర్డు తలమకు తెలుగు కాబోర్డునుండి, సుమా చెవిది మాసములక్రిందట విడిపోయినది. అప్పటినుండియు టీవర్ల జీతము విషయమున ప్రెసిడెంటుగారైన శ్రీ తెలికిచర్ల జమీందారుగారు చూపుచున్న జోదార్యముది అందరకు విశేషమే. బోర్డుపరిశీతుల చక్కగ నాలోచించి వీరు, సెకండరీ గ్రేడువారికి 30-1-40 నో॥ హయ్యరు గ్రేడువారికి 15-1-80 నో॥ లోయరు గ్రేడ్ వారికి 14-1-24 నో॥ ను యేర్పరచి, బడిపంతుళ్ల మొల కొంతవరకు తగ్గించిరి. తక్కినవారి విషయముకంటె సెకండరీ గ్రేడువారికి, జిల్లాబోర్డు పాఠశాలలను బట్టిచూచిన, అసంతృప్తియుండినను, మొత్తముమీద ప్రెసిడెంటుగారి దయాళుత్వమును టీవర్లందరును గొనియాడుచుండిరి. ఇట్టిసందర్భములో కొందరు మెంబర్లు మరల, వీరి జీతపు స్కేలు వ్లుప్తపరచుటలో, మిగుల అన్యాయము గావించిరనియే చెప్పవచ్చును. సంతృప్తమునకు అర్థరూపాయచొప్పున పెచ్చుయిచ్చుచుండిన, ఇరువది సంతృప్తములకుగదా ప్రతి టీవరును స్కేలులోపై మెట్టుచేరుట (Maximum). ఇదివరలో శ్రీ రాజావారు టీవర్ల సమర్థతను బట్టి, యోగ్యతలను గమనించి, సర్వీసునుబట్టి, వారికి కొంతప్రమోషను చేసియుండిరి. వీరు విద్యయుందు. మిగుల శ్రద్ధవహించి కొన్ని బాలికాపాఠశాలల సెలకొల్పిరి. వీలయినంతవరకు కష్టముఖముల తెలుపుకొన్నవారికి వుత్సాహము కనపరచిరి. ఇట్టి సందర్భములో కొంతమంది మెంబర్లు యిచ్చిదముగ స్కేలుయొక్క యింక్రి మెంట్లు తగ్గించి టీవర్లను నిరుత్సాహపరచుటవల్ల పాఠశాలలలో నెక్కువ విద్యాభివృద్ధి కనబడునా? దేశమందంతటను, టీవర్ల శ్రేయోభివృద్ధిని బట్టి విస్తారము, బాలరవిద్య ప్రబలియుండునని, యెల్లరుపలుకుచుండ వీరినిట్లు నిరుత్సాహుల గావించుటవలన లాభమేమి? తగిన జీతమివ్వని యెడల విద్యాసహజ, సామర్థ్యములు గల టీవర్లు బోర్డులో నుండరు. సమయమువచ్చిన యితరచోట్లకు పోవప్రయత్నించుచుండురు. ఇన్ స్పెక్టర్ల ఫలహానుసాందక, అధికారమున్నదని బోర్డు మెంబర్లు మెజారిటీజేరి, పంతుళ్లను కష్టపెట్టుట కేవలము అనుచితము. ఇట్టివిధముగానుండిన విద్యాభివృద్ధి కనపడదు. కావున మెంబర్లు తన పరిశీలనతో మార్పులు చేయనియెడల, టీవర్లలో అసంతృప్తిప్రబలును. ఎక్కువ యియ్యలేకపోయినను, ఇదివరలోవలె జీతము లుంచవలసినదని ఫలహాయసంగమస్సాను

(ఒక విద్యాభిమాని.)

ఒకవిన్నపము

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ చైరుమెన్ (జస్టిసుపార్ట్) బడే
టి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు నాపైన తెచ్చిన 7500-0-0
పరువునష్టం దానాసంగతి అందరికీ తెలిసినవిషయమే. (శ్రీశ్రీ
నిస్సవ్) పబుజ్జిగారు 100-0-0-0 పరువునష్టము క్రిందను,
1800-0-0-0-0 7500-0-0-0 లకు అయ్యి ఖర్చులక్రిందను, 2800-0-0-0
మూడు యిరువై మూడు వందలరూపాయాలకు డిక్రి యిచ్చిన
ట్లు తెలుసుకొన్నాను. నాసోదరులు కొలదిమంది క్షమాపణ
కోరిన యాచిక్కులు తేలికగా వసతిపోవునని నాకు సలహాయి
చ్చిరి గాని ఆపనికి నేను లోబడలేదు. ప్రజాసేవచేయువానికి ఆ
సేక చిక్కులు భగవంతుడే కలుగజేయును. భరించక తప్పదు. ఇ
టువంటి చిక్కులకు మనము భయపడినయెడల దేశక్షేమము మ
నకండ్రార యెట్లు చూడగలము? ఈ డిక్రిమొత్తమును సోద
రులు గాక సోదరీమణులే. యాస్వల్పమొత్తమును చెల్లించి వే
యుదురని నాకు తెలుస్తును. తల 1-క్రీ 1-0-0-0 అయిన
యా దేశములో 381 కోట్లరూపాయాలకు యెంత ఘనకార్యమైన
చేయగలము. ఈ నెలఖర్చులోగా యాడిక్రిమొత్తమును చెల్లిం
చి సోదరీమణులు త్యాగము దేశమునకు వెల్లడిచేయగలందులకు
ప్రార్థించుచున్నాను. జడ్జిమెంటునకట్లు రాగానే ప్రాకోర్టల్లో
అసిస్టుచేయుటకు ఆహ్వానించెదను. మీ సోదరుడు.

మానేపల్లి సూర్యనారాయణ

పచ్చిమకృష్ణామండల కాంగ్రెసుపభ్యుల కొకమనవి
దేశీయమహాజననభా ప్రాతినిధ్యమునకు అభ్యర్థిగ నిలువ
వలచిన ప్రతి కాంగ్రెసుపభ్యుడును తన అభ్యర్థిత్యమును తాను
జీవనసంఘములోని యిద్దరు కాంగ్రెసు పభ్యుల సంతకములతో
(ప్రసాదబతు నెకండరు) 10-10-27 వ తేదీలోగా యీక్రిందినమో
దాప్రకారం పూర్తిచేసి మాకార్యాలయమునకు చేరునట్లుగా
సంపగోరుమన్నాను పేరు, చిరునామా, తండ్రి లేక భర్త, ప
రంఘములో సభ్యుడు, తాలూకా, పయస్సు, కలము లే
కుమము, వృత్తి, (స్త్రీ) లేక పురుషుడు, సంతకము.

కా. మధుసూదనరావు

శ్రీధర్మ

కార్పొరేషను ఎన్నికల

ఫలితములు

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగుటకు జయముందిరి

వోట్ల వివరము

మొన్నటిదినము పట్టణమందు జరిగిన కార్పొరేషను ఎన్నికల ఫలితములు నేడు కార్పొరేషను భవనమందు కమిషనరు గారిచే ప్రకటింపబడినది. పరశువాకం, పెరియమెట్టు (వేపేరి) పార్కులను, చూలై డివిజనులందు వరుసగ శ్రీ కోదండరామముదలియారు, షాఫీ మహమ్మదు, డాక్టరు యు. యల్. నారాయణరావు, సి. మునిసామి నాయుడు గారు జయమందిరి. ఇందు షాఫీ మహమ్మదు, డాక్టరు యు. యల్. నారాయణరావుగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు. మిగత ఇరువుర షాఫీ మునిసామి నాయుడుగారికి కార్మిక స్వతంత్రతమువారి వోట్లును కోదండరామముదలియారుగారికి జస్టిసుపక్ష సాహాయ్యమును గలవు.

వోటింగు ఫలితములు

పరశువాకం డివిజను

మొత్తము వోటరుల సంఖ్య 779
శ్రీ కోదండరామముదలియారు (స్వతంత్ర) — 416
డాక్టరు వి. రామకృష్ణగారు (కాంగ్రెసు) — 220
రద్దువోట్లు 6

మొత్తము 642

శ్రీ ఆర్. కోదండరామ ముదలియారుగారు జయమందిరి.

చూలై డివిజను

మొత్తము వోటరుల సంఖ్య 874
శ్రీ సి. మునిసామి నాయుడుగారు (స్వతంత్ర కార్మిక పక్షము) 375
డి. రాఘవేంద్రరావుగారు (కాంగ్రెసు) 384
రద్దువోట్లు 18

727

శ్రీ మునిసామి నాయుడుగారు జయించిరి.

పార్కులను

డాక్టరు యు. యల్. నారాయణరావుగారు (కాంగ్రెసు) 308
శ్రీ తంగవేలు తెట్టిగారు 8
రద్దువోట్లు 7

323

కాంగ్రెసు అభ్యర్థి నారాయణరావుగారు జయమందిరి.

వేపేరి డివిజను

మొత్తము వోటరుల సంఖ్య 1025
యస్. ఏ. షాఫీ మహమ్మదు (కాంగ్రెసు) 344
సి. యస్. మునిరత్నంకెట్టి (స్వతంత్ర) 308
రద్దువోట్లు 11

మొత్తము 663

షాఫీ మహమ్మదుగారు గెల్చిరి.

రీసెట్లమెంటు నిలుపగోరుట

తూర్పుగోదావరిజిల్లా రయితులసభ

ఆలమూరు డివిజను రయితులు ఆయాదనందు 15-వ తేదీన సభ జేసిరి. శ్రీ రాజా పటేల్గారు నా వెంకటసుబ్బారావు గారు అధ్యక్షతవహించిరి తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో రీసెట్లమెంటు ల్యాండు రికెన్యూచర్లము శాసనసభలో ఆమోదింపబడువరకు నిలుపుజేయవలెననియు స్పీకరు రిపోర్టు ప్రకటింపరాదనియు, ప్రస్తుతమున్న రేట్ల యుంచవలెననియు తీర్మానించిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ శారద:—శృంగేరిలో ఆయుర్వేదకలావిభాగము

—స్వస్థ శేవశాస్త్రీగారి సంపాదకత్వముక్రింద సంస్కృతభాషలో వెలువడుచున్నది. ఇది 15 రోజుల కొకసారి వెలువడును. ప్రావణ్యముగ చదివినాడు వెలువడిన సంచిక నందుకొంటిమి. సాలు చందా 2-8-0. వలయువారు శాస్త్రీగారికి శృంగేరికి వ్రాయవలెను.

చెన్న పురి మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

డా॥ యు. ఎల్. నారాయణరావు గారు (కాంగ్రెసు)

పార్కులను డివిజను ఎన్నికలలో షాఫీ రేక్ గెల్చిరి. (ప్ర. పో. వీ.)

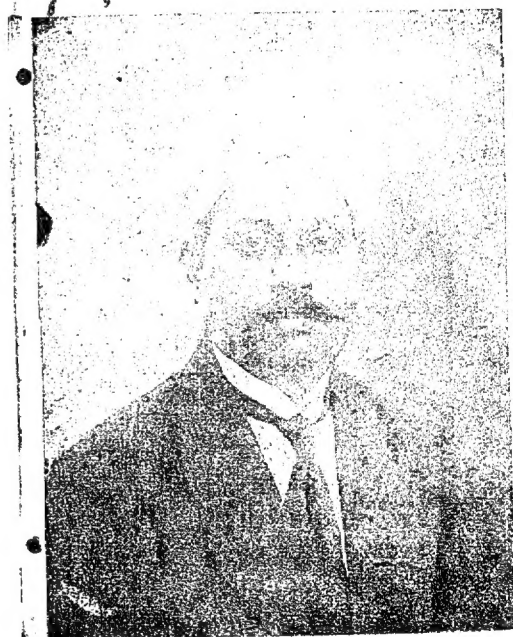

షాఫీ మహమ్మదుగారు (కాంగ్రెసు)

సి. మునుస్వామినాయుడుగారు (లేబరు)

చూళయి డివిజను ఎన్నికలలో గెలిచిరి. (ప్ర. పో. వీ.)

టి. ఆర్. కోదండరామముదలియారు (స్వతంత్ర)

పరశువాకం డివిజను ఎన్నికలలో గెలిచిరి. (ప్ర. పో. వీ.)

జి. ఎం. స్వామినాథ ముదలియారు గారు సీలి సత్కారము నాయకుడు

ఒక సంవత్సరము విశిఖయను సొందెను. (ప్ర. పి. స.)

న్యా॥ దేవదాసుగారి కుమార్తె మిస్. సీతా దేవదాసు ఈమె మహమ్మదీయలలో ఉత్తీర్ణురాలయి చెన్న పురిలో న్యాయవాదవృత్తిని అవలంబించును. కేంబ్రిడ్జ్ విశ్వవిద్యాలయమునందు చదివెను.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వాయుటకు రూ॥ 1-0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న ప్రాయము కాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జయము పొందుటకు "జయవశిష్టత" తాయతి 1 కి. రూ॥ 2-0-0. వి. పి. ఖర్చులు. 0-4-0. 2598

వి. కే. శనకాచార్యులు తిరు త్తణి, చిత్రాగుజిల్లా.

కామామృతము

కామామృతము 1676

ఈ యామృతము రాత్రి పూట ఒక్కమాత్రము త్రవ్వ కొనిన ఎంత నిద్రాసమైన కుక్క మైనను వెంటనే సంసారసా ఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మాత్రములో గలసిగాని, ముందు వెనుకలగాని, ఇంద్రుని పోయితి నుక్లమును దృఢముగా నిలిపినయెను ముగ్ధనపుంసములు, నరములముల తగ్గినవారు ఈమందునే పెక్కి పూతగా గూడ సుఖయోగించిన మిక్కిలి కీ క్రిమిములు కాగలరు. మియు త్రవములు రహస్యముగా భద్రము చేయవలెను. యోగ్యతా ప్రతిమలు అనంతములుగాగలవు. 20 మాత్రలినీ నరు 2-0-0 అడ్రసు:— అమృతాశ్రమము నెం. 1. ఏలూరు. ప. గోదావరి జిల్లా.

WANTED.

Candidates for Telegraphy and Station Master's Courses. Railfare Paid. Prospectus on 2 annas stamp.—Royal Telegraph College, Burn Bastion Road, Delhi.

"Bynin" Amara

'జగద్వ్యాపితలైగలగొప్పబానిసు ఇది దేహమున కత్యల్పకాలములో శ్రుతిని ఉత్సాహము నిచ్చును, అశీర్వము ఆకలి తెమి, చే బాధపడు వారలకు అక్కలి గల్గించి శీర్షశ్రుతి పెంపొందించును

లైవిన్ అమరా ప్రతి గృహమునకు ఉండవలెను. 3468

హిందూ దేశమునందలి అన్ని ముఖ్యమైన ఉగ్రాణములయందును ముగ్గులమువారి కడను దొరకును.

Allen & Hanburys Ltd. LONDON

Special Representative for India: A. H. P. JENNINGS, Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, CALCUTTA

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

అమృతాంజలి బో, నుదరాను తేక బో బో

శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయము

గుక్కునూరు

(పాఠ్యవసంస్థానము నిజాంరాష్ట్రము)

విజ్ఞప్తి

దసరా దీపావళి పంక్తాంతి పర్వదినములందీ భాషానిలయమునకు విరాళములు వసూలుచేయు నాచార మేర్పడి నిర్విఘ్నముగ జరుగుచున్నది. గతవత్సరములందీ సంస్థానాంధ్రప్రముఖుల నేనులు వారి కవిరాళములు, దసరా భిక్షులనొసంగి యానిలయాభివృద్ధికి తోడ్పడి మాకృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. ప్రస్తుతము నిలయము 1510 గంధములు 25 వార్తాపత్రికలు 70 మంది సభ్యులుగలిగి, ఈ సంస్థానాంధ్రప్రముఖుల ముఖ్యపోషకత్వముచే నలరారుచు, ఆంధ్రమహాశయుల నేనుల సహాయ ప్రోత్సాహముల బడయుచు సుకమాభివృద్ధిగావింపుచు నూతన ప్రబోధ మొనరించుచుండటం గతవత్సరనివేదికమునలన విశేషము. నిలయసర్వతోన్ముఖాభివృద్ధికిని, భవననిర్మాణాది కార్యనిర్వహణమునకును భవసహాయ మొందయేని యవసరము. కాన ఈ పర్వదినములందు దేశభాషావిద్యాభిమానులకు ఆంధ్రమహాశయులైరు, తమ సాన్నిధ్యమునకు వచ్చినపుడుగాని, లేదా యా క్రింది విలాసమునకుగాని శక్తివంతన లేక విరివిగ విరాళముల నొసంగియు, ఇతరులను ప్రోత్సహించియు యీ సత్కార్య నిర్వహణకు ప్రోత్సహించుచున్నారము.

విలూరి స్వామిస్వామ్యం అధ్యక్షుడు.

ఈవత్సరము: మునుందరానుమూర్తి, చిలుకనూరి

కామరావు, ముక్తేశ్వర ఆప్పారావు

బిర్లాలాల్ శాంకర్ కేశాభ్యక్షుడు.

కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మ,

సంస్థాపకుడు, కార్యదర్శి.

కొ. సీతారాంరావు,

సహాయకార్యదర్శి.

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

సెప్టెంబరు 18:—ఈ సంవత్సరముకలిగే మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలు సభ్యత్వపు ఖాళీలకు అభ్యర్థుల నామినేషనుడేపర్లు 16-వ తేదీన మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసునందు దాఖలుకావలెను.

మాడవవార్డునకు యిప్పుడు ఉన్న కాంగ్రెసు కాన్సిలరు నేట్రకంటి శ్రీనివాస శోనేట్రావుగారు తిరుగనిలిగిరి. వీరిపై పోటీ లేక పోవుటచేత వీరు తిరుగ ఎన్నుకొనబడినట్లు నిశ్చయింపబడును.

11-వ వార్డునకు మ్యూనిసిపల్ క్రెయిన్ గానండుచున్న దామోదర కృష్ణమూర్తిగారు నిలబడిరి. వీరికిని పోటీ లేదు. కనుక ఎన్నుకొనబడినట్లు నిశ్చయింపబడుదురు.

అట్లుగానే 18 వ వార్డునకు మంజులూరి రామన్నగారు తిరుగ ఎన్నుకొనబడుదురు.

8-వ వార్డునకు కాంగ్రెసుపక్షమున బొగ్గవరపు సుబ్బారావుగారు (వర్తమాను) యిప్పుడు ఉన్న సభ్యుడు శ్రీకాళో శపు వెంకట్రావుగారును నిలిగిరి.

15 వ వార్డునకు కాంగ్రెసుపక్షమున మన్యం సూరయ్యగారు (వర్తమాను), కాలెపు గంగయ్యగారు (యిప్పుడు నియోజితసభ్యుడు)ను నిలిగిరి. ఈవార్డునకు యిప్పుడు ఉన్న దర్బా వెంకట శివరామరావుగారు మరల నిలబడుట మానివేసిరి.

19 వ వార్డునకు యిప్పుడు ఉన్న కాంగ్రెసుకాన్సిలరు యేసు చినసత్తిరాజుగారును యిప్పుడు నియోజితసభ్యుడుగా నున్న కడియాల వెంకన్నగారును నిలిగిరి.

20 వ వార్డులకు యిప్పుడు ఉన్న కాంగ్రెసుకాన్సిలరు పోతుల సత్తిరాజుగారును నూరినీడి శేషయ్యగారును నిలిగిరి.

21 వ వార్డునకు ఫస్ట్ ప్రెజ్సిడెంట్ గాను యిదివరకు కొంత కాలము మ్యూనిసిపల్ సభ్యుడును అగు చల్లా సుబ్బారావు బి. ఏ. గారు కాంగ్రెసుపక్షమునను, ఇప్పుడు ఉన్న సభ్యుడు అడ్డె పల్లి హరిశ్చంద్రుడుగారు (వర్తమాను)ను నిలిగిరి.

నిన్న రాత్రి 6-80 గంటలకు కాంగ్రెసు యాజమాన్యము న పేద బహిరంగసభ కాంగ్రెసు ఆఫీసుయందుట బహుశా ప్రజాప్రబోధముచేయుటకు శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారి యధ్యక్షత్వక్రింద జరిగెను. శ్రీ చావలి రామసోమయాజులు గారును, పారుపూడి సత్యనారాయణగారును, నేట్రకంటి శ్రీనివాస శోనేట్రావుగారును, మండపాక రంగయ్యనాయుడు గారును అధ్యక్షుడును మహాపన్యాసముల గావించిరి.

శ్రీ దేశోద్ధారక

ఆంధ్రభాషా నిలయము

గౌతమీ ఆశ్రమం - కుక్కునూరు (నిజాం)

ద్వితీయవార్షికోత్సవము

బహుశః వార్షికోత్సవము ఆశ్చర్యముజ కు|| విదియ తదియలందు వేలూరి శ్రీరామశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతన జరుపునన్నా హములు చేయబడుచున్నవి. శ్రీ శాస్త్రిగారి రాక యీ సంస్థానాంధ్రోద్యమమునకు అనాదియై నిలయ జీవిత చారిత్రమునందు ప్రసిద్ధిగాంచగలదు. ఈ సంవత్సరము నిలయ నివేదికలుకూడ అచ్యుత్తంపబడియున్నవి. వార్షికోత్సవానంతరము దసరాభిక్షులకొరకై యీ ప్రాంతములందు ప్రచారముకూడ జరుగును.

ఈ సంస్థాన ఫారెస్టురేజరు (దారోగారు) దంకోట) గారగు మ-రా-శ్రీ కొమరాజు జగన్నాధరావు పంతులుగారు రు 10 లు విరాళముగా నొసంగ వాదానముచేసిరి. డాక్టరు గుళ్లపల్లి నారాయణమూర్తిగారు, బెంగళూరువాస్తవ్యులు శ్రీయుత ఆర్. భాస్కరాచార్యగారు, బెజవాడ వాస్తవ్యులు శ్రీ గుడిపూడి రామారావుగారు 50 గంధ సహాయముసంగి తోడ్పడినందులకు మందనీయులు.

కార్యదర్శి.

తణుకు తాలూకాబోర్డు

ఈనెల 16 వ తేదీన నిడదవోలులో సమావేశమై

గావించిన ముఖ్యతీర్మానములు

1. శ్రీయుత చల్లా శిథారామయ్య పంతులుగారిని వైసుప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకొనిరి.
2. శ్రీయుత పాల వెంకన్నగారిని జిల్లా ఎడ్వ్యుకేషను కాన్సిలునకు ఎన్నుకొనిరి.
3. గ్రామాభివృద్ధికిగాను నూతనముగా పన్ను వేయుటను గూర్చి ప్రభుత్వపుట తీరువుపై చర్చజరిగినది. ఈ తీర్మానము వోటింగునకురాగా అధికసభ్యులచే ఓడిపోయినది. దీనినిబట్టి ప్రజలు నూతన పన్నును భరించుటలో ఎంతకష్టమున్నదో వెల్లడి అగుచున్నది. నిజముగ గ్రామాభివృద్ధిచేయదలచుకొన్న ప్రభుత్వమువారుచేయు పోలీసు, రెవిన్యూ, మిలటరీమున్నగుకాఖలతోను ఉన్నతోద్యోగీయుల జీతవత్తలతోను తగ్గించి రెవిన్యూలో కొంతభాగమును యిందుల కిచ్చుటయే ప్రాధాన్యమై యున్నది.
4. తాలూకాబోర్డులో 1 నీటిసప్లై, 2 గ్రామరహదారి, 3 ప్రాథమికవిద్యనుగూర్చి సబుకమిటీల నియామకమును గూర్చి శ్రీ కనుమూరి శిథారామచంద్రరాజుగారు బోర్డువారికి వుత్తరం (వాసియియ్యగా ఈ మీటింగులో చర్చించుటకు ఎజెండాలో లేనందున ముందుమీటింగునకు నిలువదలచేసి ఆర్డరు చేసిరి.

గుంటూరుజిల్లా బోర్డు

గుంటూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని ఖాళీఅయి రెండు మాసములుపైగా జరిగినది. కాని అధ్యక్షుని నియమించుటా లేక అధ్యక్షుడవని యెన్నుకొనసగటా అను విషయము యింకను నిరారణ కాలేదు. గతమాసమున శాసనసభలో సభ్యులువేసిన ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పుచు ప్రధానామాత్యులూని యయిపై ఆలోచింపబడు చున్నదని సెలవిచ్చియుండిరి. వెనుకటి మంత్రివర్గమువారిచే గుంటూరుజిల్లా వెనుకబడ్డ జాతుల ప్రాతినిధ్యమునకయి యెన్నికకు వీలులేదని ప్రకటించబడిన జిల్లాలో చేర్చబడినది. వెనుకటి మంత్రివర్గముకంటె విశాల భావములు గలిగినవార మనియు, స్వపరిపాలన మాత్రమును పూర్తిగా ఆచరణయందు బెట్టుటకు సంసిద్ధులమై యున్నామని పలుమాట్లాడుచు నీ నూతన మంత్రివర్గము వారు వెనుకటి వారిని అనుసరింపబనిలేదు. జప్తిను పార్టీకి సంబంధించిన పత్రికలు కూడ జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని యెన్నికకొనసగట చాల అవసరము, న్యాయమని ఘంటాపథముగ వ్రాసినది. ప్రజలకూడ యెన్నిక కావలయునని కొరుచున్నారు. ఇట్టిసందర్భములలో ప్రధానమంత్రివర్గము వెనుకంజవేయుటకు కారణము గనుపడదు. అనవసరముగ యంతకాలము జరిపినందుకు ప్రధానమంత్రివర్గము ప్రజలకు జవాబుచెప్పవలసినవారగుదురు. ఇకనయినను ఆలస్యముచేయక ప్రజాశయముల గుర్తించి జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుడవని యెన్నిక కొందలి తమ ధర్మమును నెరవేర్చెదరు గాక.

(గుంటూరుజిల్లా ఓటరు.)

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయసమస్య

భారతశాసనసభ్యుల రాయబారము

రాజప్రతినిధి సామవారము

“భారతీయుల గౌరవము గాపాడుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నించెదము”

సిద్ధా, నెప్టెంబరు 17:—తూర్పు ఆఫ్రికా రాజకీయములకు దిట్టపల గట్టుగుచున్న మార్పులను, సర్ ఎడ్వర్డు క్రెయిగు గారి యుపన్యాసమును, భారతశాసనసభ్యులను చాల ఆందోళన పరచుచున్నది. ఈ విషయమున రాజప్రతినిధిగారితో సంప్రదించి తమయాందోళనను వెల్లడించుటకుగాను, చాలమంది భారత శాసనసభ్యులు ప్రముఖులు నిన్నటిదినమున ఒక రాయబారవర్గముగా నేర్పడి రాజప్రతినిధిగారిని వర్మించిరి. ఈ రాయబారవర్గమునకు సర్ పురషోత్తమదాసు భావూరుదాసుగారు నాయకత్వము వహించిరి. వక్కు, లాలా లజపతిరాయ, జయకర్, జిన్నా, కె. సి. రాయ, సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను, సర్ అబ్దుల్ కరీము, రాజా సర్ రాంపాల్ సింగ్, జి. ఎ. నల్లేశు, లాలా రామశర్మ, దాసుగార్లు రాయబారవర్గమునందుండిరి.

రాయబారమువర్గముతరపున సర్ పురషోత్తమదాసు భావూరుదాసుగారి క్రింది విజ్ఞప్తినిచదివిరి:—తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వ రాజకీయవిధానమునకు దిట్టపలగలుగుచున్న మార్పులు చాల భయాందోళనముల గలుగజేయుచున్నవి. ఇటీవల సర్ ఎడ్వర్డు క్రెయిగు గారు లండనునుండి కన్యాకు తిరిగివచ్చినచెట్ల నేయొనర్చిన యుపన్యాసమువలన మార్పులు మరింత పెచ్చెన; అందుచే, భారతశాసనసభ ప్రతినిధులమున, తూర్పు ఆఫ్రికా వ్యవహారములందు జోక్యముగలవారి ప్రతినిధులు కొందరునుగలసి మార్పులను తమకొంగింపగోరి ఈ రాయబారవర్గముగవచ్చితిమి. ఎక్కువవ్యవధిలేకున్నను, వెంటనే మిమ్ము సందర్శించుట కనుమతి నొసగినందుల కొంతయు కృతజ్ఞులము.

తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వనిర్మాణ స్వరూపమునుగరించి, ఫీధాముకమిటివా రొనర్చిన నివేదికను, అధినివేతమంత్రి ఇటీవలకీ అంగీకరించెననియు కన్యా శాసనసభలో, ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన సభ్యులసంఖ్య అధికముగనుండుననియు సర్ ఎడ్వర్డు క్రెయిగుగారు చెప్పిరి. 1922 సం॥న మొదటి అధినివేతకార్యాలయమున కార్యదర్శిగను వచ్చుచు అధినివేతకార్యాలయము తరపున విారును భారతదేశకార్యాలయము తరపున విభురటను ప్రభువుగారును భారతవ్యవస్థాపకసభ్యులగుచిన ఒక యొడంబడికను గావించుకొనిరి అదియే “వైట్ పేపరు” ఒడింబడికయని చరిత్ర ప్రసిద్ధమయ్యెను. ఆ యొడంబడికయందలి పరిష్కార మన్నివిధములను సంతృప్తికరముగలేదను విషయము నిజమే అయినను దానిని ఇరుపక్షములవారికిని గౌరవప్రదముగ రాజీగాంగీకరించితిమి. 1922 సం॥ నీయొడంబడికను కన్యాలో ప్రకటించినపుడు చాల ప్రాతికూల్యము బహుదేశము. అందుచే తిరిగి 1923 సం॥న లండనులో తిరిగి సంభాషణలు ప్రారంభమయ్యెను. తత్ఫలితముగ మరి యొక యొడంబడిక గావించుకొనబడెను. ఇదియే ఆ సంవత్సర “వైట్ పేపరు” రూపమున ప్రకటించబడెను. ఈ యొడంబడిక భారత జాతీయతాభిమానలకు చాల అసంతృప్తి గలిగించెను. కాని ఆ యొడంబడికయందు కొన్ని ముఖ్య నిబంధనలవలన అప్పుడు మార్పులు కొంతవర మవకమించెను. అట్టి నిబంధనలలో ముఖ్యమైనది 2-వ నెక్కును. “భావిరాజకీయసంస్కరణలు” అని ఆ నెక్కునను నామకరణ మొనర్చబడెను. మూపు మేరకాలములో కన్యాదేశమున బాధ్యతాయంత పరిపాలనమును ప్రతేత పెట్ట వీలులేదనియు అందుచే ఆ విషయమిప్పుడు చర్చింప నక్కరలేదనియు ఆ నెక్కునందు చెల్లిరి. ఆనిబంధన చాల అవసరమైనది ఆసంవత్సరమున భారతీయులకు చాలసత్వకరము “వలసలము నేడేయొకవిధముగ తొందరతోందరగ గావించుటకు అచ్చటి క్యేటజాక్షలవారు గావించిన ప్రయత్నముల గావించయెడల పెనిబంధన ఎంతఅవసరమా చెలియగలదు. అప్పుడు అధినివేతకార్యాలయమంత్రియగు జె. కె. భామనుగారిపట్టుమున ప్రతేత పెట్టుటకు అనుమతిని నిరాకరించిరి. తిరిగి 1924 సం॥ భారతదేశ ప్రతినిధులును అధినివేతకార్యాలయ ప్రతినిధులును సమావేశమై ఈవిషయమును చర్చించిరి. కాని అది వ్యర్థమయ్యెను. అప్పటినుండి కన్యాలో ఒకమాదిరిగా శాంతి నెలకొనెను. నై

రోల్స్ పురపాలకసంఘ ప్రాతినిధ్యమునగరించి ఇరు తెగలవారును ఒకవిధమున రాజీనేర్పరుచుకొనిరి. ఇకవ్యవహారములు సామ్యముగ పరిష్కారమునని తలంపుచుంటిమి. కాని 1927 సం॥ జూలైమాసమున “తూర్పు ఆఫ్రికాయందు భావివిధానము” అను పేర సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారిక యొత్తవును ప్రకటించి చాల చితుకు సమస్యల చెచ్చిచెట్టిరి. 1928 సం॥ వత్సరపు “వైట్ పేపరు” ను, ఈ క్రొత్తయుత్తవును పరస్పరభిన్నముగ నుండెను. దీనికొకడు, ఇదేసమయమున ఫీరముగారి నివేదికకూడ ప్రకటించబడెను. పురపాలకసంఘమునందు భారతీయుల ప్రాతినిధ్యమును చాలవరకు తగ్గింపవలెనని పీరు నూచించిరి. తూర్పు ఆఫ్రికా వ్యవహారములవిచారించుట కొక రాయలుకమిషనును నియమించువిషయమును, అట్టి కమిషను నకు గల అవశ్యకతను వివరించుటయే ఈ “వైట్ పేపరు”యొక్క యుద్దేశముగ గమనించుచున్నది. ఈవిషయమై భారతీయుల కింతవరకు చూచాయగనైన చెప్పలేదు. అందుచే కన్యాయంత్ర భారతీయులకు రాయలుకమిషనుపై, తమప్రాతినిధ్య మొసగుట అవసర మని భావించుచున్నాము. లేనియేతల భారతీయులకు చాలసత్వము జరుగగలదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఫీరముగారి నివేదిక నంగీకరింపక పూర్వము అందలి నూపల గురించి, తమ అభిప్రాయముల చెప్పుటకు భారతప్రభుత్వము వారికి ముందుగా నవకాశ మొసగెదరని అనుకొంటిమి కాని, మొంపానాయకు సర్ ఎడ్వర్డు క్రెయిగుగారు గావించినయుపన్యాసము చాల ఆందోళనను గలుగజేసెను. వారియుపన్యాసమును సమగ్రముగ తెల్పించుటకు చాల ప్రయత్నము లొనర్చితిమి. అయినను దుగవ్యవస్థనకునది సఫలము గాలేదు.

భారత శాసనసభ సమావేశకాలము ముగియుచున్నది. అటుతరువాత, ఎక్కువవర ముక్కుడ కేగెదము. అందరు నొకచో కలియుటకష్టము. అందుచే, మేమిప్పుడు చెప్పుకొనబోవు విషయములను శ్రద్ధగా వివరింపెను. తూర్పు ఆఫ్రికా మొదలగు అధినివేత కన్యాకమిషన్లలో మిగుల చాల మంచిపరిచయము గలను. 1922 సం॥న గూడ కన్యా భారతీయులయెడల చాల సానుభూతిని గనబరచి యుంటిరి. అట్టి మిగులముఖములగుచి మేమిప్పుడు మనవిజేసుకొనుట అవసరము. తూర్పు ఆఫ్రికాను భారతదేశమునకును దిరకాలమునుండి ఆ న్యోగ్యసంబంధము గలను. బ్రిటిషుగారాదేశమును ఆక్రమించినప్పటినుండియు ఆసంబంధములు మరింత సన్నిహితములై బువత్తములయ్యెను. వ్యవహారముల సహజమార్గమున బోనిచ్చినయెడల ముందు ముందు తూర్పు ఆఫ్రికా అభివృద్ధియందు భారతీయులు చాల ప్రాముఖ్యముగ పాల్గొనవలసి యుండును. ఈ రెండు దేశాలకును గల సంబంధ బాంధవ్యము సహజస్వరూపమట్టిది. అందుచే ఈక్రింది విషయములగురించి, సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారికి మనవిజేయుమానినమని ప్రార్థించుచున్నాము.

- (1) భారతీయుల అభిప్రాయములను కనుగొనవలెనను, ఫీరముగారి నివేదికపై చర్చదీసుకొనరాదు.
- (2) రాయలుకమిషనునందు భారతీయప్రయోజనముల కాపాడుటకు తగినంత ప్రాతినిధ్యము నొసగవలెను.
- (3) (ఎ) తూర్పు ఆఫ్రికానిగితులను విచారించుటకును (బి) రాయలుకమిషను యెదుట తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులతోపుర సామ్యముల నేర్పాటుచేయుటనును, భారత ప్రభుత్వమువారు నియమించు రాయబారవర్గమునకు అనుమతి నొసగవలెను.
- (4) బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు, రాయలుకమిషనువారి నూపలపై తీర్మానములు గావించుకొనుటకు పూర్వము:—భారత ప్రభుత్వమువారు తమకు సంబంధించిన విషయముల గురించి ఒక ఉపసంఘముద్వారా తమ అభిప్రాయములను అధినివేతకార్యాలయ మంత్రికి చెబుటకు కేర్పాటుచేయవలెను.

(5) రాయలుకమిషనువారు నివేదిక సంపుటోపలగాని భారత ప్రభుత్వమువారితో నాలోచింపకుండగాని శాసనసభలయందు ప్రజాప్రతినిధు లధికసంఖ్యాకులగు నుండునట్లు పరీంతువిషయమున ఎట్టి నిగ్రహమును గావించుకొనరాదు. ఈ కోర్కెల సంఖ్య హెచ్చుగనున్న విషయము మాకు తెలియును. కాని ఇవి భారతీయులకు చాల ముఖ్యమైనవిషయములు. అందుచే వానిలో దేనిని వల వీలులేదు.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము
రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిలుల నుడిచిరి. ఇట్టి సుప్రసిద్ధ ప్రజాప్రాతినిధ్య రాయబారవర్గముతో సంభాషింపగలిగినందుల కొంతయు సంతోషించుచున్నాను. వుడ్ వింటర్సును ఒడంబడికను తమూరుచేసినవాడ నగుటచేతను 1928 సం॥న కన్యా వైట్ పేపరు ప్రకటింపబడినసమయమున బ్రిటిషు మంత్రివర్గ సభ్యుడ నగుటచేతను, నా కీవ్యవహారచరిత్ర బాగుగ చెలియును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మొనటినుండియు, సామ్రాజ్యస్థానాభివముకొరకు ప్రయత్నించుచున్నాము. తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను నెలకొల్పు విషయము నందే వెనుకటి “వైట్ పేపరు”నకును భేదముగలదు. ఈసందర్భమున రాయలుకమిషనువారు—వలస వచ్చిన భారతీయుల హక్కుల గురించిగూడ విచారించెదనని తలంచుట న్యాయము. ఈ వైట్ పేపరునందు—తూర్పు ఆఫ్రికాకు స్వపరిపాలన మునిచ్చెదమను అర్థ పెచ్చుటను లేదని అధినివేతమంత్రి మొన్న పార్లమెంటునందు చెల్లిపెను. రాయలుకమిషను నియమించబడుననునాగ్ర దెలిసినతోడనే భారత ప్రభుత్వమువారు—భారతీయ సమస్యల బాగుగ నెరిగినవారిని రాయలుకమిషనునందు నియమింపవలసినదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. కె. సి. రాయగారు తీర్మానముపై భారత శాసనసభలో జరిగిన చర్చలుగూడ బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి అందజేయబడెను. భారతీయుల హక్కుల కాపాడుటకు భారతీయప్రతినిధులనే ని నియమింపవలెనని కోరుట న్యాయముగ నేయున్నది. ఈకోరిక నానరణలో పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు తమకేక్రితోపములేకుండ ప్రయత్న మొనర్చెదరు. కాని తుదిపరిష్కారము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి చేతులందున్నది. భారతీయుల ప్రయోజనములకు వారు మరనబోరు.

తూర్పు ఆఫ్రికాకొక చిన్న రాయబారవర్గమును నియమించువిషయమును ప్రభుత్వమువారింతకుముందే విచారించుచున్నాను. కమిషనువారు విచారించి నివేదిక నంపితరునాత తీసికొనవలసిన చర్యలగురించి ఇపు డాలోచింప నక్కరలేదు.

సర్ ఎడ్వర్డు క్రెయిగుగారి యుపన్యాసమును సమగ్రముగ పంపవలసినదని గోరుచు భారతప్రభుత్వమువారు తంతివార్త నంపిరి.

సానికసంస్థలందును శాసనసభలందును గూడ భారతీయులకు తమ ప్రాతినిధ్యమును సంపాదించుట అవసరమును విషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించయెచ్చునూరు. వీనిని సంపాదించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి ప్రయత్నోపమును గావించరు. దక్షిణాఫ్రికా భారతదేశముల సంబంధము దిట్టపలగలిగినమార్పులు—తూర్పు ఆఫ్రికా వ్యవహారములందు గూడ ప్రతిఫలింపకమానదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ సమస్యనంత సరసముగ సాధించిన హాబిబుల్లా రాయబారవర్గ సభ్యులెంతయు ప్రశంసనీయులు. ఇరుపక్షములవారును శాంతిసహాయముతో, అన్యోన్యభావము ప్రయత్నించినయెడల క్రమక్రమముగా నీసమస్య సంతృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడితీరును. ఒక్క బ్రిటిషు సాంమ్రాజ్య భావినిగియేగాక, భావి మానవకళ్యాణముగూడ ఈ విషయముపైనే ఆధారపడియున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికాయందలి భారతీయుల హోదాను, గౌరవముర్యాదలను కాపాడుటకు భారతప్రభుత్వమువారు, తమకేక్రినంతయు వినియోగించి ప్రయత్నించెదరు.

హవరా బాంబు కేసు
నిందితులకు 7 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష
కలకత్తా, నెప్టెంబరు 19:—హవరా బాంబు కేసున విచారించ ఆవిరూరులో నియమింపబడిన స్వేచ్ఛబ్రెజ్యునలు వారు కేసువిచారణముగించి నేటిదినము తీర్పుజెల్పిరి. లై సెన్సు, తేక రివాల్యరు తోటాలు బాంబులునున్ననవి దొంగతనముగ దాచబడినవని పోలీసువారికి సందేహ మేర్పడుటచే వారు సాదాచేసి కొంతమందుసామగ్రిని రివాల్యరును స్వాధీనపరచుకొనిరి. గోరుమోహనదాసు సతీసుచంద్రదేవులు గార్లును గోరుమోహనతండ్రిని మరియొకరిని పోలీసువారు నిర్బంధించిరి. కాని గోరుమోహన గారితండ్రి మరియొకడు విడుదల చేయబడిరి. గోరుమోహనదాసు సతీసుచంద్రదేవులుగార్లపై మార్చి 1919 కేసు లేబడినది. ఆయనశాసనము నల్లంపించినందులకును బాంబులనుంచుకొనినందునకును స్వేచ్ఛబ్రెజ్యునలువారు నిందితులకు 7 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధించిరి. (ఫీ. టెను)

నీ తే నా ని గా విం చి న దుస్సహ దురంతములు

నీ విగ్రహమునకు సముద్రము సరియగునెలవు

కాంగ్రెసునాయకుల ఉపన్యాసములు - నీ తే నా ని గా విం చి న ప్రశంస.

చన్నపురి పాఠశాలలో నున్న నీ తే నా ని గా విం చి న తొలిగింపవలసినదిగ ప్రచారము గావించుటకై నిన్నటిసాయం త్రయ తిలకం భుజింపునందు చన్నపురి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ యాజమాన్యమున గొప్ప సభ జరుపబడెను. శ్రీ స్వామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు సభ కన్యకుని వహించిరి.

అధ్యక్షులు

శ్రీ స్వామివెంకటాచలం కెట్టిగారు ప్రభుత్వమున ఉప న్యసించుచు నీలవిగ్రహమును తొలగించుటకు అందోళన జరుపుటకు గాను నేటిసమావేశము గావించబడెనని పల్కిరి. మూడు 70 సంవత్సరముల క్రితము నీ తే నా ని తనపేట చన్నపురియందొక లోపవిగ్రహమును ప్రతిష్ఠింప జేసికొనగల దుర్యశ్రమును గడించెను. మనదేశమునకును, మనకును ఆంధ్రమా త్రమైనను పంబంధములేని విదేశీయ సంగ్రామచరిత్రలు మనకు ముద్రస్థములయి యున్నను భారతీయు లొనర్చిన సంగ్రామ వివరముల గూర్చి మన మజ్ఞానాంధకారమున త్రోసివేయబడి యుంటిమి. 1857 సం॥ నందు మనదేశీయులు కొందరు భారత స్వాతంత్ర్యమునకయి పోవిన యాహుతులను గూర్చి తెలిసి కొనగోరిన ప్రాత దస్తరపుకట్టలను వెతకి గడించి పరీక్షించు నోపికలవారికి తప్ప అన్యథా ఈ చరిత్రాంశములు తెలియజాలవు. 1857 సం॥ నందలి సంఘటనల గూర్చి మనకు తెలియవచ్చు సహచారములయొద్దను వివరించునది సిపాయిలు తోటలు అవులయొక్కయు, పండులయొక్కయు త్రొవ్వ తో తలచుచు చేయబడినవను, కారణముచే ప్రభుత్వముపై తిరుగుబాటుగావించి రని మాత్రమే తెలియును. కాని, ఈచరిత్రాం శముల నొకొందుక సూక్ష్మవృత్తితో వివరముగ పరీక్షించినచో 1857 వ సంవత్సరమునందు భారతీయులు విదేశీయ ప్రభుత్వ సంకెలలనుండి విడిపనటులకయి అనన్యసాహాయ్యమును ప్రయత్న ము గావించియుండిరిని తెలియగలదు. నిన్న మొన్నటి వరకును నీ తే నా ని గా విం చి న దుస్సహదురంతములను గూర్చి ఎవ్వరె రింగియొందలేదు. తుదకు ప్రభుత్వసభ్యులందఱును అనేకు లీయందులకును వెరుగనివారు గలరు. అట్టితేలి మధురనుండి చన్న పురి కలదెంచి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించిన మనస్వల్పుండ భటు యవములు అనతికాలములో నీ తే నా ని చరిత్రను చన్నరాష్ట్రమునందంతటను ప్రచారముగావించిరి. ఆకాలము నందు భారతీయులను అంగ్లేయుల నీవిధముగనే నిర్దయాత్ము లయి విధించిరను వాదనపై నీ తే నా ని గా విం చి న సమర్థిం పబూనవచ్చును. కాని భారతీయు లిట్టి ఘోరకృత్యములొనర్చి రని నిక్కముగ నే నమ్ముజాలను. కారణమేమన లాఠులెక్కున ఫిట్టుగారే భారతీయుల క్రూరకృత్యములను గూర్చి అంగ్లే దేశము నందు ప్రకటించబడిన అతిశయోక్తులందలి సత్యమును సంశ యించి యుంకిరి. అంగ్లేయులే వీరి వాదనలందలి సత్యమును సంశయించుచుండ భారతీయులు విశ్వసించబాలరనుట వింత గాదు. కాని నీ తే నా ని విషయములో నిష్పక్షపాతులగు ప్రసిద్ధ అంగ్లేయుడరిత్రకారులనుండి ప్రబు మగు ప్రమాణములు గలవు. చేతికొనిన ప్రజలను శ్రీపురుష వివక్షత లేక, దోషా దోషనిర్ణయమును పాటించక వృద్ధులను, శిశువులను సంహరిం పవలసినదిగ తన క్రిందియధికారుల కాజ్ఞల నొసంగుటను బట్టి యే నీ తే నా నియొక్క క్రూర కర్మక శిలామయపృథ్వయ స్వభావమును కన్గొనవచ్చును.

అంగ్లేయులవృత్తిలో నీ తే నా ని మహా విరాగ్రేసరుడైన చో ఇంగ్లండుదేశమునందాతనిశిలను ప్రతిష్ఠించుకొనుటకు మా కెట్టి యాశ్చర్యములేదు. అంతియకాని భారతదేశమున దిట్టి విగ్రహములకు స్థానములేదు. ఈ విగ్రహసంస్థాపనమునకే హే తువుచేసిన నేమి కొందరు దేశీయులొప్పుడు సమ్మతించినను నీ తే నా నిగావించిన మహాఘోరముల ప్రజల తెరింగినపిమ్మట మాత్రము విగ్రహమునతీసివేయుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యమై యున్నది. ప్రభుత్వమువారు విగ్రహములతీసివేయుట కిదియే ప్రథమముగాను. కొలలోనుండి కారణవారిను ప్రభువుయొ క్క విగ్రహము మహమ్మదీయులకొకటై తీసివేయబడి యుండెను.

1857 సం॥ నందు హిందూమహమ్మదీయు లెరవుకు నేకమై భారతదేశస్వాతంత్ర్యమునకై తోడ్పడి కృషిపల్చిరి. అపుడే ప్రజలు ప్రభుత్వమువారి హృదయమందు భీతిని బురికొల్పజాలిరి. విదేశీయులకు కనుల పండువగునట్లు హిందూమహమ్మదీయు లిరుపంఘములవారును నేడు పరస్పర కలహములందు నిమగ్నులై యున్నందున నాడు అంగ్లేయుల మనసులందు నెల కొనినభీతి నేడు మటుమాయమైనది అంగ్లేయులు భారతీయ ప్రజావాంఛలను గమనింపవలెనని తలచినచో హిందూమహమ్మదీయైక్యతత్యంతావశ్యకము" అని పల్కిరి.

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు

"మాంటుకోడునందు నెలకొల్పబడిన నీ తే నా నివిగ్ర హమునాగరికతలకు ఏదేశమునందైనను గమనార్హములుగాని నిర్దయాత్మకములును, పశుత్వములును, కాపురువలక్షణము లగు దౌర్జన్యములొనర్చిన ఒకానొక పురుషుని సంస్కరింతులకై ప్రతి స్ఠింపబడినది గావునను మరయు నీవిగ్రహము భారతీయుల తో చనియుమగు అపహేయస్థితిని విదేశీయదాస్యమును అనుక్షణము స్ఫురింపజేయుచున్నందునను, చన్నపురి ప్రభుత్వమువారు నాగ రకత గలవారైనచో ప్రజాభిప్రాయమును మన్నించెడివారైన చో వెంటనే ఈవిగ్రహమును ప్రజలదృష్టినుండి దూరముజేయ వలెనని మదరాసు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము, మహాజనసభలవారి యాజమాన్యమున జరుపబడిన ఈసభవారు తలచుచున్నార" అను తీర్మానమును శ్రీ, యస్. సత్యమూర్తిగారు రుపపాదించుచు చన్నగరముందలి నీ తే సత్యాగ్రహోద్యమమును గురించి ముచ్చ టించి స్వచ్ఛందభటులధయ్యసాహసములకచ్చెరువుప్రకటించిరి. "ఈయద్యమమును గూర్చి నేనను సభాధ్యక్షులగు వెంకటాచ లంకెట్టిగారును అభిప్రాయముల ప్రకటించినపుడు నేడు సత్యా గ్రహమునకయి నడుములగట్టి యున్నయనుటలు జాతీయని ర్వాణకైతి కాలమును స్వరాజ్యసంపాదనకయి కేంద్రీకరిం పజేయుటకు మారుగ అన్యత్ర వృధజేయుదురేమోయని తలం చియుంటిమి. కాని తననంతరము మా యభిప్రాయములందు మార్పుగలిగినది. స్వచ్ఛందభటుల ఆసమాన ధయ్యమును, త్యా గకైతియే ఈమార్పునకు కారణములు. సముద్రతీరమున గుఖ ముగ గూర్చుండి ఉపన్యాసముల నాలకించుట కడుసులభమే గాని యువకులు, స్త్రీలు, బిడ్డలు గూడ తమకు వాటిలనున్న కష్టముల నెరింగి సత్యాగ్రహ మొనర్చి ధృఢసంకల్పముతో న్యాగు ధికారి యెదుట మీన్యాయపరిపాలన యందు మాకు నమ్మకములేదని ప్రకటించి కారాగారనివాస మొనరించుట నొకిందుక యూహించుకొనుదు. నిరుత్సాహము దేశమునం దంతట నావరించిన ఇట్టి దినములందును ఇట్టి త్యాగశీలురగు సంతానమును గనిన భారతమాత నిరాశ జెందవలసిన పనిలేదు. (వినుడు వినుడు) ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు స్వచ్ఛందభ టులపై విధించిన కఠినశిక్షలును నా యభిప్రాయము నందు మార్పును గల్గించుటకు కారణములుయివని. ఈయనానుష శిక్ష లు మేజిస్ట్రేటు గారికిని, వారు నిర్వహించుచున్నా మనుకొను న్యాయ పరిపాలనకును, భారతజాతి కంతకును అనిమానమును తెచ్చిపెట్టును. నేను నాపట్టపరీక్షవరకును చరిత్రను చదివి పిమ్మటను బాగుగ గ్రంథపరిచయము గలవాడనని తలచుచు న్నాను. నీ తే నా నివృత్తాంతమును గూర్చి అజ్ఞానకూపము నందు బడియుండుటజేసి చరిత్రవిషయ పరిజ్ఞానమునకయి నాకుగల గర్వముడగినది. నీ తే నా ని నిజచరిత్రము నెరింగిన వారందరును స్వచ్ఛందభటులను కాంగ్రెసువారును విగ్రహ మును తొలగించుటకై గావించెడి ప్రయత్నములకు తోడ్పడెద రనుటలో నాకెట్టిసంశయమును లేదు. (వార్త ధ్వజము) అన్ని సాధనములు విఫలమైనపిమ్మటనే సత్యాగ్రహమును అవలంబిం చవలసినదిగ గాంధీమహాత్ముడు సలహా నొసంగియుండెను. నే నిపు డీ యద్యమముయొక్క యాక్టాయు క్తములనుగూర్చి చర్చింపబూనుట లేదు.

ప్రభుత్వ బాధ్యత

ప్రభుత్వము ప్రజలతో కలసి మన్నింప సంసిద్ధముగ నున్నదా? లేదని నే నెరుంగుదును పూర్వము విదేశీయ ప్రభు త్వములన్నియు విచ్ఛిన్నమగుటకును ఇకముం డీ ప్రభుత్వము విచ్ఛిన్న మగుటకును గూడ స్వప్రతిష్ఠయే కారణము అందు బ్రటిషు దేశీయుడు సనేమియును కంకరపట్టుగలవాడు. తాను తప్పుజేసితి నని తెలిసియుండియు తనతప్పును తానంగీక రింపజోడు. కావున ప్రభుత్వము ప్రజాశయమును గమనింపదు. ట్లుగాక ప్రభుత్వమునా రీ విగ్రహమును తొలగించినచో ప్రజలు తగురీతి తమకర్తవ్యమును నిర్వర్తించెదరు. (బ్రిటిషుప్రభుత్వ మాద్యంతమును తమపరిపాలనావిధానముందు ప్రజల భీతిగొల్పుటయే ప్రధానముత్రముగ బెట్టుకొనియున్నది. జలియనువాలాబాగు హత్యలను, జలియనువాలాబాగు పి రుడసు డయ్యరునేనానికి వేయగడించి పారితోషిక మొసం గుటయు గాంచుడు! కావున నీలనే నానిమొదలు డయ్యరు నే నానివరకును ఈమాత్ర మనేకులచే అనుసరింపబడినది. "అనిరి వివర ఉపన్యాసకలు నీ తే నా నినిగూర్చి అంగ్లేయుల చరిత్ర లందు వ్రాయబడిన అంశములను కొన్నింటిని సభ్యులకు చదివి వినుపించిరి. అందొకచోట నీ తే నా ని తన తా బేదారులకు సిపాయిలను వధించినయింటిని నెత్తురుచుక్క లేపుండునట్లు సిపాయిల తిరుగుబాటునందు పాల్గొనిన శిక్షితులచే శుభ్రము చేయించవలసినదనియు, అట్లుజేయనిచో వారిని బాధించవలె ననియు, పిమ్మట వారు బాధులుబాధులగ ఉర్రదీరుబడవలెనని ఉత్తరువు లొసంగినటులు వ్రాయబడియుండెను. మరియొక చోట మంచిచెడ్డలు విచారింపక గ్రామములన్నియును వరుసగ తగులబెట్టబడినటులు వర్ణింపబడెను. దృష్టిపథమునంద్రుబడిన దేశీ యులందరును మారుమాటలేక కాల్చివేయబడిరి "దేశీయులొన రించిన చైదములకు భయంకరశిక్షలందించి వారి హృదయము లందు భీతిని పురికొల్పుటయే తమయందేశముని నీ తే నా నియే తమ్యుగూర్చి చెప్పికొనినటులు వ్రాయబడిన భాగమునుచదివినను పించిరి. మరియొక గ్రంథమందు దేశీయులు ఒక్కొక్కచెట్టునకు ఒక్కొక్కొక్కొక్క విదేశీయులకు వివేదముకొరకై వివిధాకార ములతో వివిధరీతుల వ్రేలాడగట్టబడి చీల్చివేయబడినటులు వర్ణిం పబడిన పట్టులవినుపించిరి. నీ తే నా నివృద్ధులను, స్త్రీలను, తల్లి చనుపాలుత్రావుచుండు పసిగండులను, నిరపరాధులను సంహరింప జే నననియు, నేరమును చెప్పకయే అనేకుల నిలుపున వ్రాణముల గైకొనెనని మరియొకచోట వ్రాయ బడి యుం డె ను. భారతీయుల పరిపాలించుటకు వారిని భయపెట్టుటయే తమపరి పాలనా విధానమని చన్నపురి గవర్నరు గోషేషు ప్రభువుగారు ను వారికి సలహా నొసంగెడివారను అంగీకరింతురా? ప్రభుత్వ మునకిది విషమపరీక్ష. అమానుషమును, అనాగరికమునగు ఈ విగ్రహమును తొలగించు సద్బాధము వివేకము ప్రభుత్వమున కుండనని ఆశించెదను.

"వారు వీలైనచో?"

భారతీయ నేనానియొకరు 70 సం॥ల క్రితము ఇంగ్లండు దేశమున కరిగి అచ్చట స్త్రీలను బిడ్డలను, వృద్ధులనునిర్దోషులను వందల కొలది సంహరించి ప్రజల భీతావహుల గావించిన, ఇం గ్లండు దేశమే నేటి హిందూదేశమునలె పరాధీన స్థితియం దుండినచో భారతీయ నేనానికి ఇంగ్లండునందొక విగ్రహము ప్రతిష్ఠింపబడియుండి అంగ్లేయులు ఆక్రొల విగ్రహ ము ను నిర్మూలించ సమకట్టినచో అంగ్లేయ మేజిస్ట్రేటు వారిని మన ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు శిక్షించి నటుల శిక్షించి యుం డె డి వా డా? గోషేషు ప్రభువుగారిని వారి సలహాదారులను నేనీ ప్రశ్న అడు గుచున్నాను. అంగ్లేప్రజలు అట్టి విగ్రహమును తొలగింపవలె నని పట్టుబట్టరా? అంగ్లేయులు తాము భారతీయుల స్థితి యం దుంటిమని వారి స్థితిగతుల నూహించుకొనగోరెదరు. ప్రభుత్వ ము వారు మనలను సహకారము జేయింపవలసినదని కోరిక నిజ మైన దగుచో వారి యందేశములు సంశయాస్పదములు గాకుం డిన పక్షమున వారి సదుద్దేశముల ప్రకటించుటకేది మంచితరుణము. నీ తే నా ని ప్రజలకొనగించిన మేలునుగూర్చివినుటకు మేము సంసిద్ధులమైయున్నాము. అట్టిపనులకు ప్రభుత్వమువారు చెప్పజాలనిచో విగ్రహమును తీసివేయుట న్యాయముగాదా? ఇంగ్లండుదేశమును భారతీయులవిగ్రహము లొక్కటియైనను లేకున్నను, భారతదేశమందున్న అంగ్లేయులవిగ్రహము లన్నింటిని మేమాజేపించుటలేదు. కావున ఈయద్యమము జాలివిద్యమము పైజెనించెనువాదన మరుగునప్రభుత్వము తలదాచుకొనజాలదు. భారతదేశమందే గాక నాగరికప్రపంచమందెప్పటిగాని ఈ వి గ్రహముండరాదు. కాంగ్రెసువారుమగు. మేమి యందోళనను విగ్రహము తొలగింపబడవరకును కొనసాగింప సంసిద్ధులమై యున్నారము. కాననసభాసభ్యులును, పట్టా కార్యోద్య ము సభ్యులును ఈ విషయమై సర్వప్రయత్నము చేయువలసి యదిగ విజ్ఞప్తిజేయుచున్నాను చన్నరాష్ట్రముందలి అన్ని ధర్మ

శ్రీ, కర్ణాటక, కేరళ కాంగ్రెసు సంఘములవారందరును ఈ
యాందోళనను కొనసాగించి జాతీయోద్యమమున గావింతురని
యాశించుచున్నాను. గా.ధి.సహాయ్యకు నక్కాజీచిల్లల
నీలవిగ్రహము తొలగించకననుట కైట్టి పంజియమున లేదు
ప్రభుత్వమువారల్లా గావించినన, కావించకున్నను ననయ నున
విధిని నిర్దుర్శించి భగవదనుగ్రహమువలన బయలు బయలుగను
చుమన పల్కిరి.

శ్రీ రత్న సభాపతి మధుగూగూరు మాట్లాడుచు
కాంగ్రెసుసభ జరుగువరకును సత్యాగ్రహోద్యమమును నిలుపుట
సమంజసమనిరి.

య. కృష్ణజయ్యగారు ప్రధానరాజభూమిపై స్త్రీలు గారు ఇచ్చిన శిక్షలను ఖండించును తమయంద్యోగములను ఆ బిశిక్షలనిధినులు తప్పించియు గుర్తో ఆశ్చర్యముగల భారతీయుడైన తన పరమికి రాత్రీనా నామొసంగవలసినదని పల్కిరి.

పిదప సభ ముగియబడెను.

బంగారు వెండి వగైరా ఏలినోటీసు

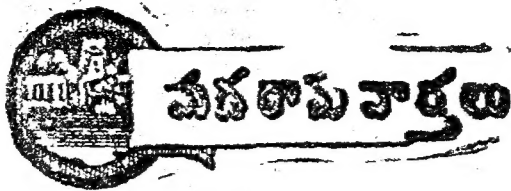
తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో
1927వ సం॥ జూన్ నెల మొదలు 1927వ సం॥ ఆ
గష్టునెల వరకు వచ్చిన బంగారు పగయిరావస్తువు
లు యాదిగువ కనుపరచినవాటిని 1927వ సం॥
సెప్టెంబరునెల 22వ తేది గురువారం పగలు 12 గం
టలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానాపద్ద ఆ
దినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు
ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయ
బడును. యేలంలో సవాలుచేయకోరువారు దేవ
స్థానం కచ్చేరిలో ముంకుగా గ్ను 100-0-0యలు
ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.
పూర్తియయిన బంగారు లేక వెండి నగలను వేరు
లాట్లుగా యేలంవేయవలసినదిగ కోరిన ఆటాగు
దేయబడును.

యేలములో సవాలు ఖాయవరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీవిచారణ కర్తలు వారి మూలపుత్రరపు సాక్షరైన తేడి లాగాయతు 30 దినములలోఁగల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోఁగల తీసుకొననియెడల వాయిదామీరిన కేడిలగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్టును, అమానత్తులోవుంచడి మగును. అట్టిరొజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రప్ప 2 యలు రెండు రూపాయలు జరిమాన చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల న॥ లాట్టును మఱి యేలంపేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమక్రమమున అసల్ సవాలుదాహవదనమంచి పసూలుచేయబడును.

- (1) బంగారు ధనా 1-కి కింతువంతున 1400
  - (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
  - (3) వెండి ధనాకు 1000 తుల నొత్తున 8500
  - (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 1
  - (5) హలీహాసాయము రు॥ 2677
  - (6) తేగడహాసాయము ధనాకు 1000వం॥ రు॥ 1772
  - (7) తేగడపైసాలు వకలాటుగా రు॥ 315
  - (8) తొలబము ఒకలాటుగా కేర్లు 1488
  - (9) రాగినగైరా పాత్రలు ఏకలాటుగా కే॥ 368
- దేవుని నం ఆక్షమ పై. శ్రీ మహంతు
 తిరువతీ 15-9-27 ప్రయాగదాశిజీ
 4072 విచారక గ్రంథము.

WANTED:—As soon as possible Matriculation Trained Man or Woman to take charge of Lower Secondary Training Class.

Apply:—Principal, Wesleyan Mission Girls
Normal School, Secundrabad.

శ్రీయవ్యాధి:— శ్రీయవ్యాధినిగూర్చి విజ్ఞోజిగూ
పబ్లిక్ హాల్లో రావుబహదూరు గాకత్తరుయం కేశవపాయియం.
డి. గారు యీ నెల 20 లేదీ మరగళ్ళవారం సాయంకాలం 6-30
గంటలవ దిల్ బిల్ ఆఫ్, యన్. ఆఫ్ గ్యూస్టామి మొదలియారు
గాగ్ అధ్యక్షతన ఉపన్యసింతురు.

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము:- ప్రే ఆన్న
దాన సమాజము పథ్యుల పాంశక్యక సమాజము సమాజ
కార్యాలయమందు యీ నెల 20-వ తేదీ శుక్రవారం నాయు
కాలం 6 గంటలకు జరుగును. కార్యనిర్వాహకులు యొప్పుకొన
బడుదురు.

అఖిలభారత విద్యార్థిమహాసభ:— రాజావు
కాంగ్రెసుపంథునను అఖిలభారతవిద్యార్థిమహాసభ యొక్క
జనపనలకును నియమ, అంగులకై విద్యార్థిబృందమునకును పూ
నకావి పగిలేయలవనియు, ఇ. కృష్ణన్ గారు కాంగ్రెసు
ఆహ్వానపంథును తెరచున కొరకు మద్రాసునుండి వ్రాయుచు
న్నరు.

తిగవ గోవుగల యూరేగిపు:—తిరువతి గో
వుగల ఆ గోవేడిలయందు యీ క్రింది ప్రదేశములందు
మన కామ సంగమ లో ఊరేగింపున.

పాశుపత్యో బధవారిం 21-వ లేదీ నాయుకాలము
5 గంటలము,

క్రియాకులో బుధవారం 21-వ తేదీ సాయంకాలము
7-30 గంటలకును ఛోరేంపబడును.

పల్లవరంలో ఖూని:—పల్లవరంలోని అప్పారావు
నాయకను చీలిలో కఠినసాహెబు అను నొక దర్జీ పన్నుని ఆ
యంధనులతో పాడువబడి కేళ్లు కత్తిరించబడి చివ్రెవ్వగా
ఖూని చేయబడెను యొకజంక ఖానాలోకరును నాట్లబడి యిత
నియింటిలోనే ఉండెను. పోలీసువీరునుకు ఆర ఫర్గాంగనూ
రములో యీ ఇల్లు ఉన్నది తెలివారినకర్తావడి ఎంత ప్రాదె
క్కినను కఠినసాహెబుయింటితెలుపులు తెగచెబడగొప్పుపడ
త ఇరుగుపొరుగువారనుమానపడి తడుపుచుండి లోకలనుకు
పమునుజూసిరి.

రాకపోకలు:—ఆర్.కే.పబ్లికండ్లటిగాడ అధిపతి
రం ఉదయం మద్రాసువచ్చిరి

సర్వోపాధి రజనోపాధిచారి గారు నిన్న బెంగళూరు
బెలిరి.

ಸಿ. ವಿ. ಕಾಲೇಜ್ ಗಾರು ಸತ ಸ್ವಾಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು.

మద్రాసు యూనివర్సిటీ విద్యార్థి ప్రెయింగు పటాల
మున్నెవల ప్రెయినుమీధ శ్రీనివారమువాడు తెలంగాణ భూము
వల్లి.

తెరిగి 24 దేదీకి మదరాసు వచ్చెదరు,

నా॥ రా॥ సుబ్బరాయమహానాథ (ప్రధాన మంత్రిగారు)
 శిష్యుడు ప్రయాణమై బోలొయి మీరుగా శనివారం త్రి
 విలిరి.

అ. భా. కాం గై న్నుసంఘు నభ

బొంబాయిలో జరుగదు

కలకత్తాలో వేరొక లేదీన జరుగును

సిగ్గు, నెట్టెంబరు 17:- ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు
అ. భా. కాంగ్రెసు ప్రధానకార్యదర్శి యీ దిశవర్తిని ప్రక
టించుచున్నారు:-

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ ప్రత్యేకసభ జరపమనిన దని కోరిన సభ్యులును మరీ యిగవయినది సభ్యులును గలసి ప్రత్యేకసభ కలకత్తాలోనే జరుగవలెనగాని బొంబాయిలో జరుగరాదని అడ్డుకుని కోరి యుండుటచే, సెప్టెంబరు 24, 25, 26 తేదీలందు బొంబాయిలో జరుగవలసిన సభ ఆ తేదీలలో ఆన్-టె జరుగదు (ప్రసక్తము మామరాసు కలకత్తాలోనగ్న సరాసరి రైట్లు సోలేదు. ఇంక కొంతకాలముపట్టును. కాన అ. భా. కాం. సంఘసభ కలకత్తాలో అట్టి యిరునందు జరుగును. లేదీ తరువాత ప్రకటించబడును (అ. (వె.)

అస్సాము శాసనసభ

పిల్లలం. నెవ్వరిన 17:—నేటి అస్సాయశాసనపథ
జన మన్నువు గుర్తు (పత్తేక ప్రేక్షకుల గ్యాలరీయందు
నూర్చినియుండిరి. కాంగ్రెసుపక్షమునాగు మంత్రి ల. పై
విశ్వాసరాహిత్య తీర్మాన ముపపాదించ నోటికవిధియుం
డిరిగాని తీర్మానము నెడ్జిస్ట్రార్ అనుభవ మేర్పడుచుచే
నారు తీర్మాన ముపపాదించలేదు. (అ. ప్రె.)

అభివృద్ధిశాఖామంత్రి పర్యటనము

వధుర, పెద్దెంబరు 19:— అభివృద్ధి కళామండలియగు
గా॥ ఎ రంగ నాథం మొదలిగాడు నేటిదినుసు వధ్యాన్నము
నాధురచేరి 20 ల్లికాల్తెరురు మునిసిపల అధ్యక్షుడు ప్రగడములు
లు మంత్రిగాకి స్వాగతమొసరి. (19) (వెను)

కడప డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కోర్టులో

1927 అస్సలు నెం 145 కు

వాది:—రాజా అప్పయ్య

ప్రతివాది:—భవనాశి మొకటన్నాము

పై నెంబరులో ప్రతివాదికి యిరువట్ల తెలియజేయడ
మేనునగా వైవాది నీకు బాదుగకుయిచ్చియుండు భాదర్
ఖాక్ మనీరు వీటిలోని యింటిలోనుంచి నిన్ను తొలగించి-యం
టిని స్వాధీనమునకున్న యింటివాడుగ రూ 25 నున్న కోర్టు
ఖర్చులకున్నగు పైన వైసంబరుదాఖలు చేసియున్నాడు. ఈ
నెంబరు 25-9-27 తేదీన నాయదాయున్నది ఆ తేదీన నీవుకో
ర్టులో హాజరుకానియెడల నీవుకొత్తయిదు సవరునెంబరు తీ
ర్మానముచేయబడును.

కడప. } జే. కృష్ణమూర్తిరావు
13-9-27 } బి. ఎ. బి. యల్.
వాది బహుమతి

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

గలుగువాడగు రక్షమా ఒకే చోట
కూడుటయే ముఖ్యకారణము. స్తోమ
తైలము త్వరితః ఆరోగ్యకరమైన రక్ష
ము పొరువట్లు చేయును, రక్షకూడుద
ను నెఱచును, తడఱుమే ముంచిగూ
మును గలిగించును.

Sloan's
Liniment
kills pain!

రాజప్రతినిధి:

కెనియా

శ్రీశ్రీశ్రీ

కెనియా రాయబారులకు రాజప్రతినిధిగా రిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ఆశాభంగ హేతువగుచున్నది. 'కెనియా భారతీయులపట్ల జావలసిన పట్టునల గాని, సానుభూతిగాని, గనుపించదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారే ఉపేక్ష నహించుచో, 'కెనియా భారతీయులకు నిలువ నీడయే యుండజాలదు. 'కెనియా రాయబారులు చేసిన విజ్ఞాపనలో, ప్రస్తుతస్థితి చక్కగ వర్ణింపబడెను. వుడ్డు అను నామాంతరముగలిగిన ప్రస్తుత రాజప్రతినిధిగారే, కలోనియల్ ఆఫీసు ప్రతినిధిగనుండి, విన్టరుటను గారితో 1922 సంవత్సరమున ఒడంబడిక గావించుకొనిరి. దీనినిబట్టి, 'కెనియా దృక్పథము రాజప్రతినిధిగారికి బాగుగ తెలియుననుటకు సందియములేదు. వుడ్డు విన్టరుటను ఒడంబడిక ప్రసిద్ధిపరచెను. ఇయ్యది భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరచకబోయినను, సద్భావముతో జేయబడెనని ఎంచబడెను. కాని యొడంబడికను ప్రకటించగనే, 'కెనియాలో తెల్లవారల ప్రాతికూల్యము బయలుదేరెను. ఆంధోళన హెచ్చెను. అందుచే 1923 సంవత్సరమునందు క్రొత్త యొడంబడిక జరిగెను. ఇయ్యది భారతీయుల సేవాశ్రము తృప్తిపరుచలేదు. అయినను, ఉపద్రవముండదని, వారు ఊహించిరి. 'కెనియాకు తక్షణమే స్వపరిపాలన మిచ్చుచో, క్వేతరాజ్యమే యగును. భారతీయులును, తదితరులును ఎప్పటికిని అడుగున బడియుందురు. అట్టి జేదియు జరుగదని, ఒడంబడిక చేలిపెను.

కాని 'కెనియా అధికారులు భారతీయులకు హానికరమగు ఇమ్మిగ్రేషను చట్టమును దెచ్చుటకు 1923 సంవత్సరము ముగియులోపలనే ప్రయత్నించిరిగాని, కాలనీల మంత్రి దీనిని నిరాకరించెను. 1924-వ సంవత్సరమునందు హిందూ దేశప్రతినిధులకును, కాలనీ కార్యాలయ ప్రతినిధులకును సమావేశము జరిగెను. వైరోబీ మ్యునిసిపలు సంఘము సందు భారతీయుల ప్రాతినిధ్యముగూర్చి తగిన ఏర్పాటు జరుగుటచే, ఇకముందు తొందర లుండవని, తలంపబడెను. కాని, ఫీతాం రిపోర్టువలన, భారతీయుల మనఃశాంతికి తీరని భంగము వాటిలెను. ఇయ్యది 1923 సంవత్సరపు ఒడంబడికకు భంగకరముగ నుండెను. మ్యునిసిపలు కౌన్సిలులలో భారతీయ ప్రాతినిధ్యము తగ్గిపోయెను. శాసనసభలో తెల్లవారల ప్రాతినిధ్యము హెచ్చెను. తూర్పు ఆఫ్రికా సరిపాలనా విధానమును పిచారించుటకై,

రాయల్ కమిషను నేర్పరుచుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుట మరింత ఉపద్రవకారణ మగుచున్నది. దీనియందు భారతీయుల కెట్టి ప్రాతినిధ్య ముండదు. కమిషను రిపోర్టు ఎటులుండునో యూహింపవచ్చును. భారతీయుల స్థితి దీనివలన దుర్భరము గాకమానదు. క్వేతరాజ్యము సుస్థిరమగుట నిశ్చయము. మరియొకవిచిత్ర మేమన, ఫీతాం రిపోర్టును 'కెనియా ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపక ముంద, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు తమ యభిప్రాయమును దెలుపుట కవకాశ మిచ్చియుండవలసివది.

అట్టి యవకాశము నొసగరయిరి. మొంబా సాలో సర్ ఎడ్వర్డు గ్రిగ్గగారు ప్రసంగించినటుల రూటరు వార్త వచ్చువరకు హిందూ దేశమున కీసంగతియే తెలియలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి ఇతర విధముల సమాచారము దెలిసినపుడు వారు వెంటనే విచారించి నిజమును కనుగొనవలసియుండెను. వారు సుప్రీజేయుటవలన పరిస్థితులు మరింత విషమమయ్యెను. ఇప్పటి కింకను గ్రిగ్గగారి సంపూర్ణ ప్రసంగ మీదేశమునకు జేరలేదు. హిందూ దేశమున ఇతరభాగముల కెంత చులకనగ నున్నదో యూహింపవచ్చును. భారతీయుల ఊమలాభములకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములలో సయితము ఇండియా ప్రభుత్వమువారితో యోచింపవలయునని కాలనీలకు గోచరించుటలేదు. హిందూ దేశపు కూలీలు మాత్రము కాలనీలకు గావలయును. వారు అక్కడి భూములను చక్కబఱచి నేవ్యముజేసి పంటలు పండించుట పనికివచ్చును. ఆపిమ్మట వారు దానిఫలము ననుభవించ వీలులేదు. ఎట్టి హక్కులను సంపాదించ వీలులేదు. స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి కాలనీల సంగతి యటుండ, క్రాను కాలనీలుగూడ హిందూ దేశమును ధిక్కరించుచున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో ఇండియా ప్రభుత్వము తన యధికారమును స్థాపించుకొననిచో భారతీయులనిన మరింత చులకన యగును. భారతీయాభిప్రాయమును విచారించువరకు ఫీతాం రిపోర్టుపై ఎట్టి చర్య దీసికొన గూడదని యు. కమిషను సందు భారతీయ ప్రతినిధులను నియమింపవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి రాయబారమును పంపవలయుననియు, ఏ నిర్ణయమునకు రాకముందు కాలనీల మంత్రితో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సంప్రతింపవలయుననియు, రాయల్ కమిషను విచారణ ముగియక ముందు, ఇండియా ప్రభుత్వముతో కలసి యోచింపకముందు శాసనసభలో ఎన్నికొనబడిన ప్రతినిధులసంఖ్యను విస్తరింపజేయగూడదనియు, రాయబారులు రాజప్రతినిధిని విన్నవింపగోరిరి.

రాజప్రతినిధిగారికి 'కెనియా సమస్య క్రొత్తగాదు. వుడ్డు-విన్టరుటను ఒడంబడికకు కారకులగుటచేగాక, 1923-వ సంవత్సరమున 'కెనియా ఒడంబడిక యంగీకరింపబడినపుడు, వీరు బ్రిటీషు మంత్రివర్గమున జేరయుండిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము మొదటినుండి సామ్రాజ్యస్వాధీనమును పెంపొందించుచుండెననియు, 1927 సంవత్సరపు ప్రకటనకును 1923 సంవత్సరపు ప్రకటనకును కొలది భేదమే గలదనియు, రాజప్రతినిధిగారు నుడివిరి. బి

టీషు ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యబలమును పెంపుజేయునపుడు, కాలనీలవలె ఇండియా ఊమమును పెంపుజేసినటుల గనుపించదు. ఇంతియగాక, ఇప్పటి ప్రకటనకును పూర్వప్రకటనకును విశేషవ్యత్యాసము గలదని తలంపవచ్చును. ఏలన, క్రొత్త ప్రకటనప్రకారము భారతీయుల హక్కులే అంతరింప గలవు. ప్రభుత్వమువారి బ్రిటీషు ధర్మమును విస్తరింపజేయుటకు, భారతీయులను స్వపరుష నక్కరలేదు. రాయల్ కమిషనుసందు భారతీయులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయునని, రాజప్రతినిధిగా రంగీకరించెదరు గాని, సభ్యుల నియామకము బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి హస్తగతమై యున్నదనియు, ఎవరిని నియమింపవలయునో వారికి బాగుగ తెలియుననియు, రాజప్రతినిధిగారు తెలియజెప్పిరి. భారతీయుల ఊమలాభములను వా రెరుగుదురనిగూడ నుడివిరి. కాని భారతీయుల కీషయమై విశ్వాసము గలుగకున్నది. వీరివైఖరి జూచిన, తెల్లవారల ఊమములపట్ల జూపెడి ఆతురతను భారతీయ ఊమము పట్ల జూపరని తెల్ల మగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఎకతెగని ఆంధోళన జరిపిననే, ప్రయోజన ముండును. సర్వమును బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి తెలియునని యూరకొనిన ప్రయోజనము లేదు. తూర్పు ఆఫ్రికాకు రాయబారమును పంపు విషయమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారనియు, కమిషను రిపోర్టు వెలువడినపిమ్మట ఏమిచేయవలెనో, ఆవిషయమై ఇప్పుడే విచారించుట పాశీగాదనియు రాజప్రతినిధిగారి అభిప్రాయము. కాని, ఇప్పటినుండియు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల కోర్కెలను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుచున్నగాని ప్రయోజనముండదు. ఇంతవరకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికియినను ఫీతామురిపోర్టు సూచనలుగాని, గ్రిగ్గగారి సంపూర్ణ ప్రసంగము గాని చేరలేదట. ఇది ఎంత విచిత్రమో యూహింపవచ్చును. హిందూ దేశప్రజలతో పాటు ఇండియా ప్రభుత్వముగూడ ఎట్టి హింసాస్థితియందున్నదో గ్రహింపవచ్చును. సందర్భముల ననుసరించి భారతీయ ఊమమును రక్షించుటకు తాము ప్రయత్నించెదమని రాజప్రతినిధిగారు పలికిరిగాని వీరిప్రత్యుత్తరమునందు చూపవలసిన పట్టుదల గనుపించదు. భారతీయులకు తీరని యన్యాయము జరిగినటుల వీరు గుర్తించినటుల కనుపించదు. దక్షిణాఫ్రికాలో గలిగిన మార్పువలన తూర్పు ఆఫ్రికాలోగూడ అనుకూలమగు మార్పు గలుగునని రాజప్రతినిధిగారు తలంచుచున్నారు గాని 'కెనియా తెల్లవా రిట్టి మొగమోటుములకు లోబడెదరని తలంపజాలము. ఉభయయును సద్భావముతో ప్రవర్తించుచో అనుకూలఫలము గలుగునని రాజప్రతినిధిగారి నమ్మకము. కాని అట్టి సద్భావముతో 'కెనియా ప్రభుత్వమువారు మెలగుటలేదని వారి చర్యలు దెలుపకనే దెలుపుచున్నవి. ఇండియా ప్రభుత్వసహాయమునే నమ్ముకొనక ఆండ్రాసు, సరోజినీదేవి మున్నగు నాయకులు 'కెనియాకు వెడలి అక్కడి భారతీయులలో ధైర్యమును పురికొల్పి నూతనోపద్రవము నెదుర్కొనుటకు వారియందు తగిన సాహసోత్సాహములను పురికొల్పుట యవసరము. దక్షిణాఫ్రికాలోవలె తూర్పు ఆఫ్రికాలో సయితము స్వయంసహాయమే లాభకరమని గోచరింపక మానదు.

మహాత్ముని అన్వేషణ

గాంధీమహాత్ముడు తిరుచనూపల్లిలో మరల బలహీనుడై, ప్రసంగింపజాలకపోయెననియు, వారి ప్రత్యుత్తరములను రాజగోపాలాచార్యుల వారు చదువవలసివచ్చెననియు, వినుట కెంతయు చింతించెదము. తనశక్తి యింత త్వరలో యుడిగినందుకు, మహాత్ముడు విచారపడెనని తెలియుచున్నది. అయినను డాక్టరు రాజునుగారి చికిత్సలనను, విశ్రాంతి వలనను మహాత్ముడు త్వరలో స్వస్థదేహుడై తన సందేశమును వ్యాపింపజేయునటలు, పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాక. దక్షిణదేశమున మహాత్ముడు పర్యటనమును ప్రారంభించిన దాదిగ, నూతనప్రభాధము ప్రజలలో గలుగ నారంభించెను. మహాత్ముడు కద్దరు సందేశమునే తరుచుగ దెలిసినను, అయ్యది ఎల్లర వీనుల కమ్మతోపానము గాజొచ్చెను. నిర్మాణకార్యక్రమముపట్ల నూతనోత్సాహము ప్రబలెను. కద్దరు ఉద్యమమునందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదమును సూచించినవారు లేకపోలేదు. అదేమి దుర్దృష్టమోగాని, కొందర నేత్రములకు ప్రతివిషయమునందును బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదములే పొడగట్టును. వేరొక దృష్టితో వారు దేశసమస్యలను తిలకింపజాలరు. మీదుమిక్కిలి దక్షిణదేశ బ్రాహ్మణులకు మహాత్ముడు వశుడయ్యెనని చాట మొదలిడిరి. ఇట్టివారికి మహాత్ముడు తంజావూరుప్రసంగమునందు తగినజవాబిచ్చెను. కద్దరు ఉద్యమమువలన బ్రాహ్మణులు మాత్రమే బాగుపడిరను అపవాదము నిరాధారమని, స్పష్టపరచిరి. తమిళనాడు కద్దరుసంఘము వారుతమ కిచ్చినద్రవ్యమును మిగులజాగ్రూతతో వాడిరనియు, పైసాలవరకు లెక్కల నుంచినదియు, అక్రమముగ డబ్బు సంపాదించునెంచువాడికి కద్దరు వ్యవహారములో గిట్టుపాటు గాదనియు, బీదలగు బ్రాహ్మణేతరులకే కద్దరు ఉద్యమము మహోపకారము గావించె ననియు, దర్శననారాయణునిసేవకుపయోగించు కద్దరు ఉద్యమము నయినను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదములకు పెలుపలనుంచి, ఎల్లరసఖ్య ప్రవర్ధనమునకు తోడ్పడవలయుననియు, మహాత్ముడు విన్నవించెను. గాంధీమహాత్ముడిక మీద అన్ని ప్రదేశములలోను ప్రసంగింపజాలకపోవచ్చును. ఇకముందు వివిధ గ్రామములును వ్రాత మూలమగు సందేశములతో తృప్తిజెడవలసివచ్చును. కాని మహాత్ముడు శరీరదార్ధ్యము అనుకూలించదని ఎరిగియు, భగవత్ప్రేరితుడయి యీపర్యటనమును ప్రారంభించెను. దర్శిదుల పరితాపము వారి నొక్కచోట కూర్చుండెనయితేను. ఈ సమయముతప్పిన, మరియొకసమయము దొరక దని వారికి దోచెను. కాని, దేహస్థితి వారి పర్యటనము నవిచ్ఛిన్నముగ కొనసాగింపనియెడల, ప్రజలంతటితో నిరుత్సాహపడక, వారి సందేశమును నిర్వహించుటకు పాటుబడుట యవసరము. ఈపని జరుగుచుండుచో, మహాత్ముడు మరల త్వరలో స్వస్థదేహుడగుట సహజము. దర్శిదుల నావత్తునుండి దప్పించుచో, తన్ను గౌరవించినటుతనే ఎంచుకొందునని మహాత్ముడింతకుముందు చాటియుండెను. మహాత్ముడు ముఖస్తుతులకును ప్రశంసాపత్రములకును ఉబ్బువాడుగాడు. ఆయనకు గావలసినది

కార్యదీక్ష తప్ప వేరుగాదు. వారిదేహస్థితి గాంచి యయినను జాలిపడి ప్రజలు వారి సందేశమును త్వరితముగ నిర్వహించి చరితార్థ లయ్యెదరుగాక! హిందూదేశము : ఆయుధనిర్ణయము జనీవారో జరుగుచున్న నానారాష్ట్రసంఘ సభలో హిందూదేశమునకు లిట్టను ప్రభువు గారు ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్నారని తెలిసియుంటిమి. వీరు హిందూదేశాభిప్రాయమును తెలుపగలుగుదురని ఎంచ వీలులేదు. ఇందుకు, ఆయుధనిర్ణయముగూర్చి వీరు దాక్షిణ్య విషయములే నిదర్శనములు. హిందూదేశమున కీ సమస్యతో బనిలేదనియు, నానారాష్ట్రసంఘమువారు ఎటుల నిర్ణయించినను హిందూదేశము తన సైన్యములను తగ్గింపజాల దనియు, హిందూదేశపు పరిహద్దులయొద్ద అనాగరికజాతులు పెక్కులు గలవనియు, లిట్టను ప్రభువుగారు తెలుప సాహసించిరి. దీనినిబట్టి గ్రహింపదగిన దేమి? నాగరికప్రపంచ మంతయు యుద్ధపరికరములను తగ్గించి, సైన్యవ్యయమును తగ్గించినను, హిందూదేశము మాత్రము తగ్గింప వీలులేదనియేగద! ఇంతకన్నను అన్వేషణ చేరుండదు. మొదటినుండియు ఏదియో యొక కారణముజూపి సైన్యపుఖర్చును హెచ్చుజేయుచు నేయుండిరి. రువ్యను ఉపద్రవము, అప్పుడు ఉపద్రవము యూరపియను సంగ్రామము మున్నగు కారణము లొకటి పెంట నొకటి సూచింపబడెను. యుద్ధము ముగిసినను, ప్రస్తుతోపద్రవ మేదియు లేకున్నను, సైన్యవ్యయము తగ్గుటలేదు. పరిహద్దుజాతుల యుపద్రవ మెప్పుడును యుండనేయుండును గాన, ఇతర ప్రపంచమంతయు శాంతముగనున్నను హిందూదేశమునకు భయము గలదని, లిట్టను ప్రభువుగారు చెప్పటచే, సైన్యపుఖర్చు ఇకముందును తగ్గజాలదు. పరిహద్దుజాతులపైకి విజృంభింపక, వారితో సరియగు ఒడంబడికల గావించుచో ఆ భాగమున శాంతి గుదురునని పలువురు చెప్పియుండిరి. అందుచే లిట్టనుప్రభువుగారు చూపినభీతి నిరాధారమని చెప్పవచ్చును. ఈ సంగతిని ఇతర భారతీయ ప్రతినిధులయినను గట్టిగ తెలిపెదరను నమ్మకము గనుపింపదు.

బెల్జియంయోటమి ఇటీవలి ఎన్నికలవలన బెల్జియం దేశమునకు నానారాష్ట్ర సంఘమునందు స్థానము దొలగిపోయెను. గత యూరపియను సంగ్రామమునకు బెల్జియంపై జర్మనీ గావించిన దాడియే, ప్రధానకారణమయ్యెను. మొదటినుండియు నానారాష్ట్రసంఘమునందు సభ్యురాలుగనున్న బెల్జియం, నేడు ఇతర దేశములకు స్థాన మియవలసివచ్చుట కష్టముగ నున్నను, ఇట్టి సంఘటనలు తప్పనిసరియగుటచే భరింపకతీరదు. ప్రాన్యుమాత్రము అటుల భావించుటలేదు. బెల్జియం లేని సంఘము శూన్యగృహ మని ఎంచుచున్నది. తనయొడ దొలగెనని పరితపించుచున్నది. శత్రుకోటిలోజేరిన జర్మనీ సభ్యురాలుగటయు, బెల్జియం లేకుండుటయు ప్రాన్యుకు భరింపరాని వియోగమువలె దోచుచున్నది. నానారాష్ట్రసంఘమున జేరగనే శత్రుమిత్రభేదము తొలగిపోయె నని, ప్రాన్యు గ్రహించుటలేదు. మరియొకవలె ఏమన, బిటీషు సామా

జ్యసభ్యురాలగు కెనడా దేశము నానారాష్ట్ర సంఘమున కెన్నికొనబడెను. ఇకమీద ఇంగ్లండు సామాజ్యపక్షమున మాటాడుటకు వీలులేకనయి, అధినివేశ రాజ్యములు వేరగుచున్నవనియు కొందరు అభిప్రాయించుచున్నారు. కెనడాకు ప్రత్యేక స్థాన మూడుట న్యాయమేగాని, కెనడాకును ఇంగ్లండుకును భేదభావములు పొడముచో, భావిపరిణామ మెటు లుండునో చూడవలయును.

బల్గారి నాన్-గెజెట్టెను ఉద్యోగుల సమావేశము ఈ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన సుందరేశ్వరకాగారు క్రింది యుద్యోగుల కష్టములను చక్కగ వివరించిరి. వీరికిచ్చు జీతములు తిండికి సరిపోవకుండుటచే లంచములను బుచ్చుకొనుటకు చిత్రాకర్షణ గలుగు ననియు అట్టిచెడుగు వ్యాపిప జేయుటకు వాతీతములను హెచ్చుజేయుట న్యాయమనియు అధ్యక్షులు తెలుపరచిరి. ఉన్నతోద్యోగులు జీతము లింకను చాలవని మొరబెట్టుటయు, అట్టివారి మొరలు త్వరితముగ సఫలమగుటయు క్రిందియుద్యోగులు ఎంత మొరబెట్టినను వారికోర్కెలు సఫలము గాకుండుటయు జరుగుచున్నవి. ఇందువలన పరిపాలనము ఊణగతి జెంది ప్రజలకు తీరని ఇక్కట్లులు సంభవించుచున్నవి. ఇటు అ నిజము జెప్పించుటకు మద్రాసు మెయిలుపత్రిక అధ్యక్షుని నిందించుట విచిత్రము. అందుకుమారుగ క్రింది యుద్యోగుల దుస్థితి పరిపాలన కేటుల నప్తముగ పరిణమించుచున్నదో తెలిసినందుకు అధ్యక్షుని సభినందింపవచ్చును.

రిజర్వుబ్యాంకు చట్టము రిజర్వుబ్యాంకు చట్టమును విరమించినందుకు “సాటర్లే రివ్యూ” పత్రిక ఇండియా ప్రభుత్వమునే నిందించుచున్నది. ఇండియా ఆఫీసువారు జోక్యము కలుగజేసినందుకు ఇండియా ప్రభుత్వము గుండుట పాడిగాదనియు, భౌతిక అతివాదులను సఖ్యపరచుటకు తమధర్మమును విడనాడ కూడదనియు ఈ పత్రిక హితవోనగుచున్నది. శాసనసభవారి యభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు గౌరవింప నక్కరలేదు. ఇండియా ముత్రికారికి దోసి లొగ్గిన చాలును. సంస్కరణముల స్వభావ మెట్టిదో, బిటీషు పత్రికల వ్యాఖ్యలనుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. సంస్కరణములకు బిమ్మట దేశస్థితి మారలేదనుట కిది యొక నిదర్శనము.

కలకత్తా బాంబుకేసు కలకత్తా, సెప్టెంబరు 16:—కలకత్తా బాంబుకేసునంద స్పృహలు ట్రిబ్యునలు వారీదినమున, ఇకోస్పెక్టరు ప్రిన్సిపాల్ గారిని మరీకొందరిని విచారించిరి. పోలీసువారికి దొరకన తుపాకీనిగురించియు, తుపాకీగుండ్లను గురించియు, వీరు సాక్ష్యమొసగవ అది బెల్జియములో తయారుకొనబడిన గుర్తుగలవనియు ఇదేమాదిరి తుపాకలను ఇదివరకు 12 కేసులందు జూచితినియు నుడివిరి.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్షి—పోలీసువారికి దొరకన డ్లూప్రభుత్వమువారి గుండ్లుగాక మిగిలినగుండ్లు కలకత్తాలో లభింపవనియు ప్రభుత్వమువారి తుపాకులు, తుపాకీగుండ్లు కొన్ని పోయినవియు నుడివిరి.

మరియొక అరెస్టు లాలభరతాగారు అను యువకుడివనమున కొనిపూరి వద్ద అరెస్టుజేయబడెను. అతనివద్ద, రెండుగుండ్లు రివాల్వరులను చాల తుపాకీగుండ్లుగలవు. కలకత్తాయందును, సంయుక్త రాష్ట్రములందును జరిగిన చాల నేరములం దీనికి సంబంధము గలద అనుకొనుచున్నారు. (15/9/20)

పేటకొన్ని సభ

విదేశసూచి పన్ను విధించుచట్టము, యం
త్రములపన్ను తగ్గించు చట్టము లంగీకరించబడెను
సిద్ధి, కెప్టె 17:— జేను పేటకొన్ని సభలో
నూలుచట్టము సర్వోపరిచయము జాపాను కొన్ని (ప్రభుత్వ
ప్రతినిధి) ప్రేక్షకసభ ములకరించిరి. ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు
న, యుద్ధభాగముల 50 ఇన్చుగాను ఇండియాకు అమ్మినది
28వ తేదీనవచ్చి రెండు నెలలు పురమియు, నాభివృద్ధిలను ఇండి
యా రొక్కములను వెచ్చించుననియు పేటకొన్ని చెప్పిరి. ప్ర
భుత్వ ప్రతినిధులను అలసంఖ్యాక సంఘములవారిని నియ
మించునపుడు వారియొక్క ప్రత్యేక విద్యాధికృతలనుగూడ
గమనించుననియు

బరిస్సానరదల సప్తము

సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లాగారు బరిస్సాలో వరదలగు
ర్చి యిట్లు చెప్పిరి:— బాలూరు, కలకంజిల్లాలో యెక్కువవచ్చు
ముకలిగెను 650 చదరపుమైళ్లు వరదలచే నష్టపోయెను. 48
మంది బాలూరులోను 3 కలకంజిలోను చనిపోయిరి. నూటికి
5 నెంతుర పశువులు మరణించెను. బాలూరులో 80,000 కు
టుంబములు యింట్ల కేంద్రమయ్యెను. మూడునెలలు ఇంట్లు
ప చలో కొట్టుకొని పోయినవి. సుమారు 4000 ఇంట్లు కూరి
పోయినవి. ప్రజలు శాంతియుగ సహాయముజేయుటకు రూ.
87,000 సాంప్రదించుచున్నారే. బాలూరునందు 1 లక్ష 80
వేలు తక్కువి యునుమిచ్చుటకు ఖాయపరచిరి. కలకంజి
రూ. 60,000 యునుమిచ్చుటకును నిర్ణయించిరి. ప్రజల చంబానలన బాలూరులో రూ. 40,000
కలకంజిలో రూ. 4,000 యునుమిచ్చి.

నూలుచట్టము

సర్ గ్రెగోరి కాట్టెలుగారు నూలుచట్టమును చర్చకు బె
ట్టించు సభలో సర్ కామూనుగారి ఉపన్యాసమునుగూర్చి
సూచించిరి. బిల్లుపరిశ్రమ రోడ్డుప్రక్కను పేద బిచ్చిగానివలె
ప రేయిన్చుదనికామూనుగారినిరి. బిచ్చిగాండు యంతయుబిచ్చనను
క్రొత్తపాండక తపబాధలను యనుమతించి చెప్పెనుమరు. మి
ల్లు పరిశ్రమయొక్క ఆధిక్యతను తగ్గించునట్లేము నాకులేదు.

జేను మధ్యరాష్ట్రములందు పరిశ్రమకాళ్లు డైరెక్టుగానుంటుచే
నాకు యాపరిశ్రమగూర్చి కొంతతెలియును. చేతివర్గములకు
మిల్లుపరిశ్రమలకు అవివాధానసంబంధము గలదు వర్గములకు మి
ల్లునూలు కావలెను అందుచే 1½ అంజుల మంతువిధించిచో
వర్గములకెట్లు లాభముకలుగునో చూడవలెను. చీనా జాపాను
లనుండి యెక్కువనూలు వచ్చుచున్నది. కావున ఇండియాను నూ
లువను సరక్షణ యొగగలెను. ఈ మంతువిధన చేతివర్గపు
పరిశ్రమకు నష్టమువచ్చునని తోచినచో యీ బిల్లు ప్రవేశపె
ట్టబోవుదును అని జెప్పిరి.

నేకు గోవిందరామగారు యీబిల్లుచర్చయంతటితో నిలి
పివేయవలెననికొరకు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఈ బిల్లు
టారిఫు బోర్డువారి రిపోర్టుకు ప్రతిపాటుగా నుండుటచేతను
దీని వలన మిల్లు పరిశ్రమకు కావలసిన సం
రక్షణ లభింపదుగాన సభవారు తిరుగ యీబిల్లుయ
ము చర్చించినచో టారిఫు బోర్డువారి శిఫార్సులన్నింటినీ గూర్చి
చర్చించువపరమన్నదనియు జెప్పిరి. అగ్గివర్గము యీ సవరణ
కేవలము కాలహరణమొకరకు ప్రతిపాదించబడినది. కనుక
నిరాకరించిరి. తిరిగి బిల్లుపై చర్చ కొనసాగెను.

రా.బ. నరసింహాజీనేతుగారు బిల్లు చర్చింపరాదని వాదించిరి.

రా|| రామరావుగారు మాట్లాడుచు మిల్లు పరిశ్రమయు
చేతివర్గముల పరిశ్రమయు రెండునూడ జాతీయ పరిశ్రమలే
గాన రెండింటికీ సంరక్షణ యొగగలెను. ఒకదానిని నష్టపెట్టి
రెండవదానికి లాభముజేయరాదు. ప్రభుత్వమువారు విదేశీ
ప్రస్తుతులపై పన్ను విధింపవలెననిరి.

సర్ మోహనదాసు రాంజీగారు కొన్ని బలపరచిరి. మి
ల్లుపరిశ్రమకు సరక్షణ యొగగనిచో మిల్లుయందు నూలు
తయారుజేయుట నూనెదరు. అప్పుడు చేతివర్గములకు విదేశపు
నూలే గలియును. అంత దానిని యెక్కువను. ఇప్పుడు జే
యునుకమునైన మిల్లుల కెక్కువ నష్టములేదు. ఆభారము
కొనువారిపై బడును.

దేశకారాగారు తనకేమిజేయుటకు దోచలేదనిరి. ఒక
వైపున 4 లక్షల మందికి పనిగల్గించుచు 40 వరులబట్టి వరపు
రాజేయుచున్న మిల్లుపరిశ్రమ యిబ్బందిలో నున్నది. వేరొక
వైపున 60 లక్షలమంది యుండి భారతదేశమునకు 26 వంతుల

బట్టి సరఫరాజేయుచున్న వేరొక జాతీయ పరిశ్రమకు యీ
బిల్లువలన నష్టముకలుగుచున్నది. కాని యీబిల్లు నెదిర్చినచో
పరిశ్రమ సంరక్షణకు ప్రతిపాటుగనన్నట్లు ప్రభుత్వమువారి
భావించుటగాన యిట్లుములేనన్నను బలపరపవలసినవైనను.

సర్ జార్జిరీసీగారు మిల్లుపరిశ్రమకు సరక్షణతక్కువ
యినచో చేతివర్గములకు నష్టమునూడ తక్కువగ నేయుండునని
రి. ఈవిషయమున టారిఫుబోర్డువారు ద్వితీయాభిప్రాయములకు
దలిపినందున అసలుసంగతులనుబట్టి ఆలోచించవలెనుగాని బో
ర్డువారిశిఫార్సులను లెక్కజేయరాదు.

ఇండెమియు కుముక్తియులేదు. జాపానును నష్టపెట్టి
ఇంగ్లాండునకు లాభముజేయు తలంపులేదు. అట్లున్నచో జాపా
ననూలుపై ప్రత్యేకపన్ను విధించియుండునని నుభిరి.

బిల్లుచర్చించినపిదప ఎట్టిసవరణయులేక నిస్సందేహముగ
నామోదించబడెను.

యంత్రములపై పన్ను తొలగించుట

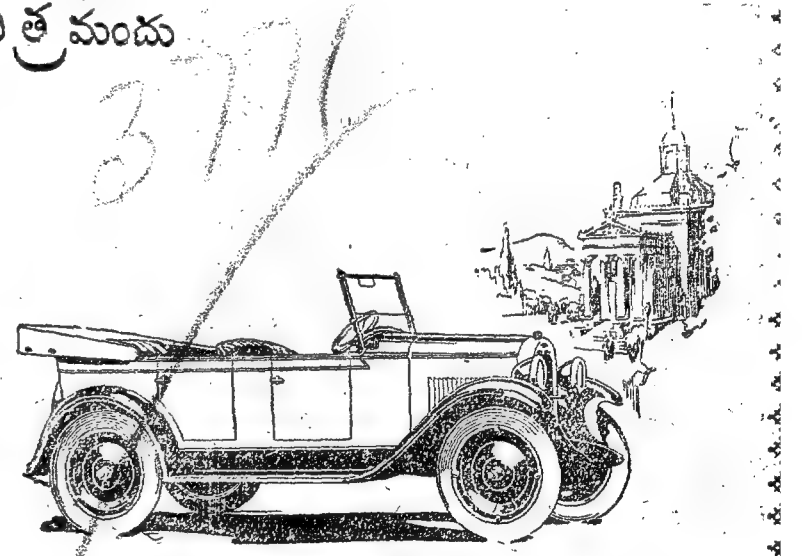
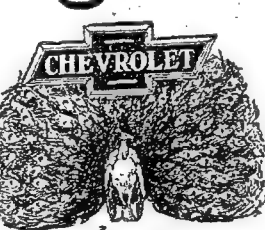
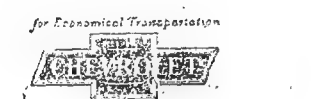
మిక్కుట కొన్ని యంత్రములపైపన్నుపై మంతుల తొల
గించు బిల్లును సర్ కాట్టెలుగారు ప్రతిపాదించిరి.

అప్పుపైపునెన్న 2½/0 మంతుము చాలనని సర్
రాంజీగారినిరి. డైమనుపట్టుపై పన్ను తగ్గించుటవలన దేశీయ
పట్టుపరిశ్రమకు చాల నష్టము కలుగుననియు దానికి సరిరక్షణ
యవసరమనియు లోకనాథ ముఖర్జీగారు,
నలిసీనాథ నేటుగారు చెలిపిరి. ఇందు కను
కూలముగ బెంగాలు సేవనలు కామర్సు చేంబరువారి
తంతుని నేటుగోవిందరామగారు సభలోజదిరిరి. డైమనుపట్టు
చాలయెక్కువగా వాడుకయందున్నది. బొంబాయి వాణిజ్య
సంఘమువారు కొరగా యాపన్ను తగ్గించబడెననియు భారతీ
యులు గూడ అట్టి డైమను పట్టు తయారు
జేయుట ప్రారంభించినచో విదేశపుపాటి నెదుర్చుగలరనియు
సర్ జార్జిరీసీగారు చెప్పిరి. చట్టమంగీకరింపబడెను.

వరల సోమవారమునాడు సభకూడునపుడు అధికారేతర
తీర్మానములు చర్చింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

యాకూబు హుస్సేనుగారి భార్య:— ఈమె
కాన్ స్టాంటి నోబిలుకుండి స్త్రీమగుమీద ఇండియావచ్చును
ఒడమీద చాలా అస్వస్థుడైదిరి. కొలంబోలో నెంట్రిలు
అస్పత్రిలో చికిత్సకొందుచున్నార. ఆరోగ్యముకలుగుచున్నది

చెవ్రెట్ కారు చరిత్రమందు

మిగుల తక్కువవెలుగులవి	
టూరింగుకారు	రూ 2,550
సీడన్	" 3,350
1 టన్ను ట్రక్కు	
చాసిస్ మాత్రం	" 2,200
½ టన్ను ట్రక్కు	
చాసిస్ మాత్రం	" 1,800
16 సీటురుబస్	" 2,900
20 సీటురుబస్	" 3,050

బాడీలు వారివారి

ఇష్టప్రకారముగా

అమర్చి యివ్వబడును

అత్యుత్తమమైన మాదిరి

చెవ్రెట్ కారులలో మిగుల అబ్బుతమైనదని వన్నె చెచ్చు "గ్లెయర్
పిపు" ఆటోమోటోలు ప్రపంచమందు యిదివరలో తెలిసినవాటినిన్నింటి
కంటెచు, ప్రజలవిశ్వాసమును గలిగియున్నది.

ఆకారమును అమర్చుటయందు గుణాతిశయము గలది.

ఇదివరలో యంత్రతక్కువవెలులో పొందగినవాటిలో నూడటకు
అందమైనదియు, ఉపయోగించుటయందు మిక్కిలి సౌకర్యములు గలగజే
యునదియు, శ్రమిత్రమైన నూతన అభివృద్ధి పొందినదేమియునులేదు
మాత్రదర్శనశాలల కరుదెంచి, కారులను స్వయముగా నశిపించి పరి
క్షించుటకు మిమ్మల నాహ్వానించుచున్నాము. ఆక్సిలేటరును క్రిడిటి అణ

చిన వెంటనే బహిష్కరించు బయలుదేరుటయు, వేంటనే శ్రుల్లుపడుటయును
ఉల్లాసమును, మిగుల ఆనందముజేకూరును.

వైశ్వికొది దూరము అమితనేగముగా కదలికలేకుండా దాటిపోవు
టయు, రోడ్డునంట కొని పోవుకట్లుగా పోవుటచూడ మిగుల సంతోషాశ్చ
ర్యములు గలుగునటు స్త్రీగిగుచక్రమునకు సులభముగా లోబడి, బ్రేక్కు
లకు వెంటనే శ్రుత్తుత్తరమిచ్చునట్లుగా అమర్చబడెను

ఇక్కడ అందరకు విశేషమగుటలు గుణాతిశయములను విషాముల
లో పల్లించబడెను అనేక ప్రశ్నాకొది జనలు స్వయముగా ఆనందించు
చున్నారు ఈగుంపులో చేరి తాముకూడా యీఆనందభాగ్యిలో నేలమునుగ
రాదు?

సింపున్ అందుకంవెనీలిమిటెడ్

మదరాసు

మిగుల నాణ్యమైనది, వెల అమిత తక్కువ

ఉదకమండలం,

మహాత్ముని సంచారము

ఎడ్లబండిలో నదిని దాటుట

తిరుచనాపల్లికి 15 మైళ్ల దూరముననున్న లాల్పాడికి మహాత్ముడు కారులో వెళ్లెను. దారిలో రెండేడ్లబండిలో కొల రూతునదిని దాటెను. దారిలో నోచ్యాను అనుపేటలో 250 రూపాయలను సమర్పించిరి. 17 వ తేదీ రాత్రి 8 1/2 గంటలకు మహాత్ముడు లాల్పాడి చేరెను. అచట పాకులు 1900 రూపాయలను సమర్పించిరి. తక్కినచోట్లలో మహాత్ముడు వ్రాసిన ఉపన్యాసములను రాజగోపాలాచారిగారు చదివిరి. లాల్పాడిలో పాకులు కొరకుచే మహాత్ముడు దీనాబాసామామిడిను, ఆరూత్రి 10 గంటలకు మరల మహాత్ముడు తిరుచనాపల్లి చేరెను. అచట రావూరు రాజనుగారి బంగారాలో బస చేసిపోయినాడు.

ఆనాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు గోల్లెనురాకులో లేబరయూనియను భవనమునకు మహాత్ముడు పునాదిని వేసెను. అచట 4000 మంది కార్మికులు సమావేశమైరి. వారు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. మహాత్ముడు వ్రాసిన ఉపన్యాసమును రాజగోపాలాచారిగారు చదివిరి.

18 వ తేదీని ఉదయము 8 గంటలకు తిరుచనాపల్లిలో డాక్టరు రాజనుగారి విద్యుచ్ఛక్తిస్థానమును మహాత్ముడు బహిరంగమొనరించెను. మొదట నచటిపనిని తిలకించెను. రాజనుగారు వైద్యకాలనంతకు మహాత్మునకు చూపించిరి. గరులన్నియును చాల పరిశుభ్రముగానుండెను. రోగిలకు సౌఖ్యకరముగా ప్రక్కలమర్చబడెను. మొదట రాజనుగారి నివేదికను చదివిరి. పిమ్మట మహాత్ముని ఉపన్యాసమును రాజగోపాలాచారిగారు చదివిరి. చాలమంది ప్రముఖు లాసభకు వచ్చిరి.

గాంధీమహాత్ముని సంచారకార్యక్రమము

సెప్టెంబరు 21	తిరుచనాపల్లినుండి పుదుకోటకు బయలుదేరుట.
" 21	పుదుకోట చేరుట
" 22-27	చెట్టివాడు (26 సోమవారము)
" 28-30	మధుర
అక్టోబరు 1	పరమకుడి
" 2	విరుడునగరు
" 3	సోమవారము
" 4	రాజపాలెం
" 5	తిరునల్వేలి
" 6	తూత్తుకుడి
" 7	పాళ్యంకోట
" 8	నాగరకోట
" 9	త్రినేంద్రం
" 10	సోమవారం
" 11-12	తిరువాన్కూరు
" 13	కొచ్చి
" 14	తిరుచూరు
" 15	పాలపూటు
" 16	కోయంబత్తూరు
" 17	సోమవారము
" 18	పోలాచి
" 19	తిరుపూరు
" 20	గోపిచెట్టిపాలెం
" 21	ఈరోడు
" 22	సేలం
" 23	పుదుపాలెం
" 24	సోమవారము
" 25	కల్లికోట
" 26-30	దక్షిణకన్నడం
" 31	సోమవారం

అని (ద్రవిడరాష్ట్ర) తంత్రకారకసంఘ కార్యదర్శి ఏ. సి. రామనాథంగారు ప్రకటించిరి. (ప్రీ (వెను)

కుంభకోణంలో ఖద్దరును పాకీవారి

కుచితముగా నిచ్చుట

గాంధీమహాత్ముడు కుంభకోణము వచ్చినపుడు మ్యూనిసిపలు స్కా-వెంజరులకు ఉచితముగా ఖద్దరుబట్టలనిచ్చుటకు కాశీ మహాధిపతులు శ్రీ చొక్కలింగ తిమ్మరాను, స్వామినాథం గార్లు 800 రూపాయల నొసంగిరి. మ్యూనిసిపలు చెయ్యర్యము మట్టుకుమారపెట్టిగారు వారి పక్షమున పాకీవారికి ఖద్దరు బట్టలను కొని యిచ్చెదరు. నేడు 19 వ తేదీని కుంభకోణంలో మహాత్మునకు నీరసముగా నుండుటచే శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు సభకు వచ్చిరి. ఆమె అభ్యుత్పత్తిరంద సభలో స్కా-వెంజరులకు దివ్యమును ఖద్దరు బట్టలను పంచిపెట్టిరి.

మధురతో సంచారమును విరమించవలెనని వైద్యులు తున్నవ సలహా నిచ్చిరిని కుంభకోణంనుండి తిరిగివార. (ప్రీ (వెను)

నానత్యాన్వేషణము

గాంధీమహాత్మునిచరిత్ర

4-వ భాగము 17-వ ప్రకరణము

ఇండ్లు తగులబడుట

బ్రాకు ప్లేగు వ్యాధి తగిలినవారికి పరిచర్య చేయవలసిన జాగ్రత్త పాకీ తప్పనిదనిగాని దాని సంబంధమున కలిగిన అనేక సమస్యలను పరిష్కరింపవలసియే యున్నది.

మ్యూనిసిపాలిటీవారు భారతీయుల ఆరోగ్యము విషయమున ఆశ్రద్ధ వహించిరి నేను వెనుకనే వ్రాసితిని. పాశ్చాత్యుల ఆరోగ్యమునుగూర్చినాత్రము వారు చాల శ్రద్ధతోనే పనిచేసిరి. తెల్లవారి ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు మ్యూనిసిపాలిటీ వారిదివరకు వేలకొలది పానులను వ్యయపరచియే యుండిరి. ఇప్పుడు ప్లేగును రూపుమాపుటకుగూడ వారు ధనమును వెదజల్లిరి. మ్యూనిసిపాలిటీవారు చాల లోపములను కాంచుచుండినను పాశ్చాత్యుల ఆరోగ్యము విషయమున వారు మిగుల శ్రద్ధగా పనిచేసినందుకు నేను వారిని ప్రశంసించుకొండబాలును. ఈవిషయమున నేను వారికి క్రితవచనలేకుండ సహాయముగూడ చేసియుంటిని. నేనటుల వారికి తోడుపడియుండనిచో వారుపనిని సరిగా నెరవేర్చకాలరు. కావున తమ ఉత్తరపులను నెరవేర్చుటకు వారు పోలీసువారి సహాయమును కొరకుగూడ వెనుదిరుగని నే నెరుగుదును.

అట్టి ఆవసరము లేకుండపోయినది. భారతీయులు సరిగా నడుచుకొనినందులకు మ్యూనిసిపాలిటీవారు చాల సంతసించిరి. నేను భారతీయులకు బాగుగా బోధించినందున భారతీయులు సరిగా నడుచుకొనిరి. భారతీయుల కది చాలకష్టముగానేయుండినను వారిలో నొక్కరునుగూడ నామాట తీసివేయలేదు.

భారతీయులపేటకు నుంచి కావలి యుండిరి. అనుమతి లేకుండ నెవరును లోనికి వచ్చుటకును వెలుపలకు పోవుటకునుగూడ వీలులేకుండచేసిరి. వాకును నా సహకారులకును ప్యాసులనిచ్చిరి. ఆపేటలోనున్న భారతీయులందరును దానిని వదలివేసి జోహన్నాబద్దకు 13 మైళ్లదూరము నందున్న మైదానము నందు డేరాలలో మూడువారములపాటు నివసించుటకును వారా డేరాలలోనికి పోగానే యీ యిండ్లవన్నిటిని తగులబెట్టుటకును మ్యూనిసిపాలిటీవారేర్పాటుచేసిరి. అచట డేరాలు దుకాణములు మున్నగునవి తయారగువరకు పోలీసువారిని పేటవద్ద కావలివేసిరి.

పేటలోనివారికి చాలభయముకలిగినదిగాని నేను వారిచెంతనుండుటచే వారు ధైర్యమును వదలకుండనుండగలిగిరి. వారిలో బీదవారు చాలమంది నిలువచేయగలిగిన ధనమును తమ యిండ్లలో పాతిపెట్టుచుండిరి. వానినిపుడు తీయవలసినదనినది. వారికి బ్యాంకులలేవు. బాంకులసంగతి తెలియదు. అందువలన వారందరును తమ ధనమునంతను నాకార్యాలయమునకే తెచ్చియియ్యసాగిరి. నే నావిషయసమయమున రునుమును కొరగూడదు. నేనుగూడ నాధాటి కెటులనో ఆగగలిగితిని. నా బ్యాంకింగు సేవజరుగు నేను బాగుగా నెరుగుదును. విస్తారముగా పెండిరాగినాణెములను స్వీకరించుటకు సాధారణముగా బ్యాంకింగు రంగీకరింపరు. ప్లేగువచ్చినపేటలో నివసించెడు భారతీయులు పంపెడు నాణెములను ముట్టుకొనుటకు గుమాస్తాలుగూడ వెనుదిరుగుదురు. కాని మేజీరురు ఉదారభావమును వెల్లడించెను. నాణెములను బాంకింగు పంపుటకుముందుగా వానిని క్రిమిసంహార శ్రద్ధావకమున వేయవలెనని నిశ్చయింపబడెను. ఆరేతిగా 60 సేల పానుల నపుడు బ్యాంకింగు వేసితిని. విస్తారముగా నిలువచేయగలిగినవారు ఫీక్స్డుడిపోజిటు చేయవలెనని నేను చెప్పగా భారతీయు లంగీకరించిరి. అట్టివారప్పటినుండియు తమ ధనమును బ్యాంకింగు దాచుకొనసాగిరి.

పేటలోని భారతీయులందరిని స్పెషలు ట్రెయినులోకిపుచ్చుటకు ఛారుముకు పంపిరి. అచట వారికి మ్యూనిసిపాలిటీ వారే ఆహారపదార్థములను ఉచితముగా నందజేసిరి. భారతీయుల కెట్టియబ్బందియును అచట కలుగలేదుగాని ఆపద్ధతి వారికిలవాటులేకపోవుటచే వారి కది చాల వింతగానుండెను. నేను ప్రతిదినమును పైకిలమీద నచటికి వెళ్లినప్పుడునుండువాడను. ఈరేతిగా నెల డిసెంబరులో వారు మూడువారము లుండుటచే వారికి యుంచి ఆరోగ్యము కలిగినది. మొదటి రోజున మాత్రమే వారికి కొంచెము క్రొత్తగానుండెను గాని అటుపిమ్మట వారు చాల ఖులాసాగానే యుండిరి. నేనెప్పుడు వెళ్లినను వారు ఖులాసాగా పాటలను పాడుకొనుచునే యుండెడివారు.

ఆ మరునాడే మ్యూనిసిపాలిటీవారు పేటను తగులబెట్టిరి. ఆపరాధిగ్గు సేమియు నుండగూడదని మ్యూనిసిపాలిటీవారు నిశ్చ

యించినందున మార్కెటులోని యిండ్లకలపనుగూడ పూర్తిగా తగులబెట్టిరి. ఈకారణమున మునిసిపాలిటీవారికి పదిసేల పానులు నష్టమువచ్చినది. మార్కెటులో చచ్చిపోయిన ఎలుకలు కొన్ని కనబడినందుననే వారటుల తగులబెట్టించిరి.

దీనివలన మ్యూనిసిపాలిటీవారికి ధనవ్యయ మధికమైనదిగాని ప్లేగు పూర్తిగా అంతరించిపోయినది.

(మో. క. గాంధీ - ఎంగుయిండియా 15-9-27)

హిందూమహామదీయ సంస్కరణము

అహమదాబాదు

అహమదాబాదు, సెప్టెంబరు 19:—అహమదాబాదులో హిందువులకు మహమ్మదీయతకు సంబంధము అధికము నుండుటచే ఒక నెల దినముల వరకు సభలు జరుగకూడదనియు లాతీకర్రలను పట్టుకొని పీఠులలో తిరుగగూడదనియు జిల్లామాజిస్ట్రేటు ఉత్తరువులు ప్రకటించిరి.

వాతావరణ స్థితి

1927 నాి సెప్టెంబరు నెల 19-వ తేదీ సోమవారము

మఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఆర్ద్రత్వము	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణము	గత 24 గంటలలో నల్ల వర్షము	గత 24 గంటలలో వేడి గాలి	సాధారణముగా గలవర్షమునకు పోలిక
బోంబే	87.5	79.0	0.60	40.62	+ 15.06
కొలకాత	84.7	78.0	0.99	22.99	+ 8.42
కాకినాడ	82.5	74.7	0.82	21.02	+ 2.11
ఉదత్తిపట్టణము	80.2	74.8	2.10	24.56	+ 2.54
కర్నూలు	87.4	78.8	...	15.25	— 2.03
బళ్లారి	88.8	71.6	...	7.87	— 1.71
అనంతపురం	...	...	...	14.50	— 2.13
కడప	84.4	78.7	0.83	14.47	— 2.21
నెల్లూరు	91.3	78.1	...	9.00	— 1.05
యస్మాకు	87.0	75.8	0.15	10.08	— 8.48
దేవరాల	92.8	77.6	...	7.02	— 6.09
నీలమ	86.5	72.8	0.09	25.27	+ 7.65
కోయంబత్తూరు	85.2	72.8	...	8.64	— 1.89
తిరుచనాపల్లి	89.8	76.5	...	10.33	+ 0.72
నాగపట్టణము	86.0	77.9	...	5.28	— 4.01
మధుర	87.2	76.1	...	11.11	+ 0.48
హిందో	86.6	79.9	...	0.27	— 1.50
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.11	— 1.06
తిరునేంద్రము	88.8	75.5	0.57	26.92	— 0.63
కొచ్చి	84.5	74.5	0.63	66.00	— 4.07
నాలికట్టు	86.0	78.2	1.15	84.22	— 0.85
గుంగూరు	86.0	74.5	0.14	105.29	+ 15.0
రెంగూరు	80.8	65.8	1.25	16.27	— 0.46
సెంట్ పాల్	73.1	62.0	0.48	114.74	+ 14.06
కొడైకనాల్	60.6	58.5	...	22.12	+ 1.86

సర్కారులు:—మదీరపట్టుములో 2.10" విశాఖపట్టుములో 0.99" కాకినాడలో 0.82" గోపాలపురంలో 0.60" వర్షించెను. విశాఖపట్టుములో తప్ప ఇతర చోట్ల మేఘములు దిట్టముగనన్నవి. ఆర్ద్రత ఎక్కువనే చెప్పవచ్చును. మదీరపట్టుములో పగటివేడివి 10 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. దక్షిణమున రాత్రివేడివి 8 నుండి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కా:—కడపలో 0.83" వర్షించెను. బళ్లారిలో తప్ప ఇతరచోట్ల మబ్బురట్టముగనన్నది. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. బళ్లారిలో పగటివేడివి 7 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో 0.15" వర్షించెను. మబ్బు విస్తారముగనన్నది. నెల్లూరులో 8, మద్రాసులో 6 డిగ్రీలు పగటివేడివి తక్కువ.

సర్కారులలో పెద్దవావకురి సెను.

వీ. వ. నారాయణుని అధ్యక్షత్వము

సభాపతి వాతావరణావస్థాభివృద్ధి

విదేశవార్తలు

ఆయుధవిస్తరణసభ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రం)

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఆయుధవిస్తరణమును సాధించుటకు ఒక విధానమును సమగ్రముగా దానిని ప్రాప్త్య పోయి బాంకరుగారు తెలియజేసిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఏర్పడిన నాటి నుండి ప్రభుత్వము సమావేశపరచవలెను. జాతీయమితి చేత యాచించేయబడిన సహాయమును ప్రతిప్రభుత్వమునకు ఇచ్చెదము. ఆభివృద్ధి మియవలెను. అట్లుచేసిన యాదము నాపుజేయును. ముందు శత్రుబా రినండి తప్పించి రక్షించిన వారగుదురు. ముందు నర్తకిని పూర్వపూర్వమున జేసికొనవలెను. దీనివలన ఆ స్త్రీ రాజ్యములకు పరస్పరవిశ్వాసము లేర్పడును ఒడంబడికల వరకును కారవేర్పడుటకు ప్రయత్నములను జేయవలెను. వారివారి కున్న సంబంధమును బట్టి ఆ గూరజ్యములు తమ బాధ్యతను కారవేర్పడుటకు వీలగునట్లు జేయవలెను.

భారతదేశస్థానము

లిట్ట ప్రభుని యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—ఆయుధ విస్తరణమును గూర్చి మాడవి మిట్ట ప్రస్తావించుచు ఇండియా ఇతరదేశములకంటె కొంతమందికికంటె ఆయుధవిస్తరణములో ప్రసక్తిగలిగియున్నది. భూగోళవిస్తరణలచేత ఇండియా పరిపాధులలో నాగరిక మొదలగు ప్రజలుండుట వారికి యుద్ధము స్వభావమగుటచేతను, అంతగా ప్రసక్తి గలిగించుకొనలేదు. జాతీయమితి అభయములు భారతదేశపరిపాధులకు కొంతగావు. పరిపాధులకు భయములేకుండ జేసికొనటకు ఆయుధములే గత్యంతరముని లిట్టప్రభు వచెను.

(కమితము, అంతకంటె కేరళామార్గము కన్పించదు.)

ట్రాన్సు ఆట్లాంటికు పయనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రం)

భారత విమానములో కప్టెన్ వంటిపు కమాండెంటు పిల్లజువారిని గారును డిప్యూటీ కమాండెంటు పయనమును ప్రారంభించిరి. మ్యూయార్కును 25 గంటలలో జేరెదమనెరి.

మక్సికోనుగారు క్రిందకు 17 తేదీని దిగవలసివచ్చెను.

జర్మనీలో జాతీయ యుద్ధస్థానక భవనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రం)

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—జర్మనీలో హిందెబర్గ్ గారు జాతీయయుద్ధస్థానకభవనమును తెరచిరి. ప్రజలు చందా లవేస కట్టించిరి. ఇది ట్రాన్స్ వర్బర్గ్ రంగరంగమనం దున్నది.

జర్మనీ యుద్ధమునకు కారకురాలు గాదని హిందెబర్గ్ గారు ఘోషాపథముచేసిరి. జర్మను సైన్యములు ఏమియుదార్థమును జేయలేదనిరి. 40 ఎకరముల కేలమీద దానినిగట్టిరి. ప్రపంచములో ఇంతగొప్పదిలేదు. ఎరిమిడిప్రక్కలు గలియున్నవి. దీని భిక్షములున్నవి. ఒక్కొక్క భిక్షము ఎత్తు 70 అడుగులు. ఒక భిక్షములో హిందెబర్గ్ గారి విగ్రహముండును. ఇంకొక భిక్షమును ఇతర సైనిక నాయకులకు ఏర్పరిచిరి. మూడవదానిలో జర్మనీ సైనికపతాకము లుండును. ఇంకొక రెంటిని దర్జున లు సైనికపతాకము ఏర్పరచెదరు. భవనముమధ్య చలవచాయిగుండా బదలకు కండు కట్టి దూర్చిరి.

ఐరిషు ప్రీ స్టేటు ఎన్నికలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రం)

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—ఇంగ్లండు డిప్లీ ప్రభుత్వమునకు 62 ప్రభుత్వప్రతిపక్షులకు 56 సోషలిస్టులకు

చివరి. మంగ్రం లందరును నెగ్గిరి. అభ్యుత్థుడగు నేమో యనుకొన్న కార్మిక నాయకుడు జాన్ డెన్ గాలో డిప్లీయిరి. జాన్ డెన్ గుగారిని తొలగించిరి.

కారి కపక్షము - రషియా

రషియానాయకుని అహంభావము

రగ్జీ, సెప్టెంబరు 16:—రషియా కార్మికపక్షపక్షయందు మాట్లాడుచు క్లెమ్మెన్ గా రిట్టు చెప్పిరి:—క్రిందటివారపు సభలో ప్రేక్షకులూనియను కాంగ్రెసువారు రషియా ప్రజలపట్ల మొక్కవోని స్నేహమునుజూపిరి. కాని రషియానాయకుల అహంభావముచే కొంతమంది మౌనమైనది. రషియా భావములు, జాతిపట్ల సంబంధము చక్కగ నుండవలెను. కాని రషియాను లు తమపనిని తాము చూచుకొనవలెను. తమ పరిస్థితులతో సరిపోని ఇతరులను నిందించుచు చాలబాగుండును. అట్లుయినచో వారంతయు నభివృద్ధి గాంచెదరు. రషియా బెదరింపులేతగాని ప్రచారముచేగాని మన మాగ్గము నవలించెదరు. తాము అనలంబించుచున్న ఆర్థికవిధానము క్రియారూపమును దాన్వినదేగాక ఇతరుల జీవప్రమాణముకంటె ఎక్కువగ రషియానులు మనగల రని రుజువుజేసిన; సాధ్యమును.

రిజర్వు బ్యాంకు బిల్లు

స్వాట్ల డిప్యూటీ ప్రతిపక్ష వ్యాఖ్య

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా కార్యాలయమువారి తీర్మానము కిరియక వారు చెప్పినట్లు ఒప్పకొనుట మంచిదనియు భారతజాతీయపక్షములను తృప్తిపరుచుటకు ఇండియా కార్యాలయమువారి మాటలను త్రోసి వేయరాదనుచున్నది, స్వాట్ల డిప్యూటీ ప్రతిపక్ష.

బల్గేరియా రాజు

లండన్ లో అజ్ఞాతవీరునిపై పూలమాలవేయుట

రగ్జీ, సెప్టెంబరు 17:—పోయినయందు ములో బల్గేరియా ఇంగ్లాండుకు త్రువు. ఆరా జేయెదలందనులో అజ్ఞాతవీరునిపమధి పై పువ్వులను వేసిరి. ఇతనివెంట బల్గేరియా రాయబారాంగములో ముగ్గురవచ్చిరి. జోరిన్ కింగు అజ్ఞాతవాసము జేయుచున్నాడు. మంగళవారము బల్గేరియాలో జార్జీ సార్వభౌమ దంపతులను బల్గేరియా రాజు చూచెను. ఆ రోజునుండి మామూలు ప్రయాణమునివలె నైట్లు ఎక్కు సెన్ లో లండన్ నువచ్చెను.

బ్రెజిల్ లో రబ్బరుపంటకు భూమిని పోర్టుగారు కొనుచున్నారన్నమాట నిజముగాదనియు ఆసంగతి తెనమ తెలియనే తెలియదనియు పోర్టుగారు చెప్పిరి.

ఐరిషు ప్రీ స్టేటు ఎన్నికలు

డివెలరాపక్షమువారు ప్రభుత్వపక్షమువారు

కాల్పుకొనుట

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—డివెలరాపక్షమువారు ప్రభుత్వపక్షమువారును ఎన్నికలలో ఐరిషుగర్ కాల్పుకొనిరి. ఒకనికి ప్రమాదకరమగుగాయములు తగిలినది బహుళసంఖ్యాకులు వోటుల నిచ్చిరట. క్రిందటివారమునకంటె ఈసంవత్సరము చాల ఎక్కువమంది వోటుజేసిరి. కాన్రేపుగారికి ఇంగ్లండును ఎక్కువగా 17895 వోటు వచ్చినది. ప్రత్యర్థికి 11603 వోటు వచ్చినది. ఇంతవఱకు డిప్లీనులో ప్రభుత్వపక్షమువారు ముగ్గురు వచ్చిరి ఇద్దరు రిజర్వ్ కులు, ఒక ఇండి పెండెంటు, ఒక కార్మిక సభ్యుడుగూడ ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇండియాలో ఫిల్లల పరిశీలనము

నర్ జె మార్పంటుగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—బ్రిటిషుజాతీయగుర్తి ఇండియాలో యువకులకు దెబ్బటు ఇంగ్లీషు ఫిల్లలను ప్రవేశపెట్టవలెననియు అమెరికా ఫిల్లలచే కలుగుఅనర్థములను తొలగించుటకు పిలగననియు మార్పెంటుగారును అమెరికా ఫిల్లలను మాత్రము ఇండియాకు రాకుండజేయ ఎవరితరము గాదనిరి.

ఇంగ్లాండులో టెంపిలుసేషనులో భూగర్భమున రైలు మార్గమును సక్రియంజేల్చి పక్షమువారు కొంతమంది తగలబెట్టుటకు ప్రయత్నించెదన్న వార్తలు అసత్యముని లేదని. భారములుకావని లేదని.

జాతీయమితిసభ, ఎన్నికలు

ప్రెంచిపత్రిక వ్యాఖ్యలు

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—బ్రిటిషుపత్రికలు కనడా జాతీయమితి సభ్యత్వము గడించినందులకు అభినందించు చున్నవి. ప్రెంచిపత్రికలు ప్రతికూలముగ వాగొనుచున్నవి.

బెల్జియము, ఓడిపోయినందులకు అసలు చిచ్చుబెట్టిన జర్మనీ సభ్యత్వమును నిలబెట్టుకొన్నది. బెల్జియము, బాధపడినదేశము, సభ్యత్వమును గోల్పోయినది. దీనివలన జాతీయమితి ప్రతిష్ఠ అతిశయించదు.

కనడా ఎన్నికచే జాతీయమితిలో యూరపునకు స్థానముండదనుచున్నది. ఇకమిదట గ్రేటు బ్రిటను డొమినియను తరపున మాట్లాడుటకు వీలులేదు. ఒక్క గ్రేటు బ్రిటను పేరనే ప్రవర్తించవలసియుండును. కనడా గాకుండ ఇతర డొమినియను లన్నవని ఈవ్యాఖ్యానకర్తలు ఎరుగరు.

క్రొత్తసభ్యులు వచ్చేసభలో స్థానమును స్వీకరించెదరు. గ్రేటు బ్రిటను, ప్రాప్త జర్మనీ ఇటలీ జపాను కాశ్వత్సభ్యులు. పోలండు రుమేనియా బిల్గి హాలండు, చీనా కనడా, ఫిన్లండు, క్యూబా కాశ్వత్స తేతరస్థానములు.

ఇంగ్లాండులో చెఱసాలవిధానమునుగూర్చి జె. చిన్న దురేగారు పుస్తకమును వ్రాయుచున్నార.

అమెరికా సైనికులు ప్రాంగుకుబోవుటచే 19 తేదీని ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు నెలపుదినముగ ఏర్పరచిరి. ప్యారిసు లో వారికి స్వాగత మిచ్చిరి.

అల్బర్హాలో జరుగు సైనిక ప్రదర్శనములను వానలచే మానవలసివచ్చెను.

చీనాపరిస్థితులు

రగ్జీ, సెప్టెంబరు 16:—క్యాంటన్ లో చీనావారి బ్రిటిషు బహిష్కరణమును ప్రతిఘటించుటకు బ్రిటిషు అధికారులు మార్గములను ఆరయుచున్నార. ఆ ప్రకారము చర్యను దీసికొనిరి. ఆపుడే బ్రిటిషుసరకును త్రోవలో అటకాయించుచున్నార. రాజకీయములలో సంబంధములేదు. ఓడదొంగలు దొంగపని జేయుచున్నారని జెప్పటకు వీలులేదు.

హంకాంగులో తమ వర్తకమును కాపాడుకొనుటకు బ్రిటిషువారు చర్యను దీసికొనిరి.

వైశ్యభూలభక్త సంఘము, మద్రాసు

వైశ్యసంఘపు నవమవార్షికోత్సవ మీ మాసాంతములోగా జరుపు నిశ్చయింపబడినది. దీనిని వార్షికోత్సవమునందువలె ఈ సంవత్సరమును పోటీపరీక్ష లీ క్రింద జెప్పినరీతిని జరుపబడును.

1. ఆ ప్రయత్న పూర్వక ఉపన్యాసములు. ఇందు నాలుగు తరగతులనున్నవి. కళాశాల హైస్కూలు, లోయర్ సెకండరీ, ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలు వేరు వేరుగా పరీక్షింపబడుదురు.

2. వ్యాపరజనపోటీపరీక్షలు ఇందుకళాశాల విద్యార్థులు ఆంగ్లమునందును తెదీకర లాంగ్రమునందును వ్రాయవలయును.

ని బంధనలు

1. వైశ్యసంఘపు వైశ్యవిద్యార్థిసభ్యులు మాత్రమే పై పోటీపరీక్షలలో చేర నర్హులు.

2. సభ్యులుకాని వైశ్యవిద్యార్థులు గడిచిన ఆగష్టు మాసమునకును సెప్టెంబరు మాసమునకును మాసమునకు ఒక అణాచొప్పన రుసుము చెల్లించి సభ్యులు కావచ్చును.

3. ఒక్కొక్క పోటీపరీక్షకు ప్రవేశకట్టుము ఒక అణా.

4. చేరదలచుకొన్న వైశ్యవిద్యార్థులు యీ సెప్టెంబరు నెల 21-9-27 తేదీలోగా రుసుము చెల్లింపవలయును.

5. ప్రవేశకట్టు ముందు నమ్మ సామ్యము బహుమతులకు భిన్న పాట్లు సామ్యమునందు చేర్చబడును.

సి. జి. కుప్పసామి

కె. వెంకటాచలం

మద్రాసు 16-9-27

(గౌ. కార్యదర్శులు)

అఖిలభారత పారిశ్రామిక మహాసభ:—ఈ

సభయొక్క అవ్యవసంఘమువారి సమావేశము మద్రాసులోని ఇండియను చేంబరు బిల్డింగ్ నందు యీ నెల 20-వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు జరుగును.

నరసాపురం (స్వకీయ విలేజ్)

రోషనారా

సెప్టెంబరు 15:—శ్రీయుత కోప్పరపు సుబ్బారావుగారిచే రచియింపబడి ఆంధ్రనాటకసంఘముచే నాడబడుచున్న రోషనారాయణ నాటకమును తాము రద్దుపరచినట్లు సదరు గ్రంథకర్త మాకు తెలియపరచెను. రోషనారా నాటకము మహమ్మదీయులచే చాలా అశాంతిని కలుగజేసినని ఆంధ్రులకు విదితమే. ఇటీవల నిజాంరాష్ట్రములోని మహమ్మదీయులకూడ నాటకమును ఆడనీయకూడదని అర్రీలను పంపినట్లు ప్రతికలలో చదివినది. గ్రంథకర్తయగు సుబ్బారావుగారు ప్రస్తుతపు నాటకమును రద్దుపరచి కొద్దికాలలో తామింకొక గ్రంథమును వెలువడజేయుదుమనిన్ని ఆ గ్రంథము నమ్మవరకు ప్రస్తుతపు నాటకమును నాటకసంఘములేవియు ప్రదర్శింపవద్దనియు ప్రకటించుచున్నారు. సదరుప్రకటన ఆంధ్రపత్రికకుజేరినదో లేదో నాకు తెలియదు గాని ఇచ్చట మాకు సుబ్బారావుగారు తెలియజేసిరి.

“నెల్” ప్టీమరు

ఈ ప్టీమరు కాంట్రాక్టు విషయమై మాజిల్లాబోర్డువారి యాలోచనలోనున్నది గాన యీ సందర్భమున నొక్కసంగతి చెప్పవలయును. క్రిందటి క్రమకారంబోజున ఈ ప్టీమరుండి నరసాపురంవరకు యీ ప్టీమరుమీద ప్రయాణముచేసితిరి. చింది నాడరేవు చేరునరకి పెద్దవానగారి అకస్మాత్తుగా దడగడలాడించెను. ప్టీమరుమీదనున్న జనంయూవత్తు పురుషులు స్త్రీలు ఒక్కలు తడిసిపోయినారు. అన్ని వైపులనుండి, వర్షము కురిచినది. మరుగు వర్షమును ఆపుడడలుచుట్టుగానరావు. వర్షకాలములో నడిగోదావరిలో ప్రయాణముచేసే ప్టీమరుకు యీ సామగ్రి ఎందుకులేదో నాకు తెలియలేదు. దీనివిషయమేకూడా మాజిల్లాబోర్డువారు వెంటనే తగుచర్యతీసుకొని ప్రజలను సంతోషించెదరని నమ్ముచున్నాను.

వెనుకటి ఎక్స్ ప్రెస్ ఇన్స్పెక్టరు హత్యసందర్భము

క్రిరీ కేసులగు కిశాంబీ రాఘవాచార్యులుగారి సతీమణికి గవర్నమెంటువారు నెలవకీలంటికి రు. 60 లు పించెను. ఇచ్చటకు కాంక్షనుచేసిరిని తెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాను.

వెనుకటి విచారణసందర్భమున క్రిందికోర్టులో ఒకటిన్ని విచారణకోర్టులో మరికటిన్ని సాక్ష్యము చెప్పినందుకుగాను ముగ్గురుని (అందులో ఒకడు ముద్దాయికి మేనమామలు) మాజాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుట ప్రాసిక్యూటు చేయగా విచారణచేసి ఒక్కొక్కరికి 18 మాసములు కఠినశిక్షను మాజాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారు యీ మధ్యజేసిరి. అప్పీలులో యీ శిక్ష ఖాయపడినది.

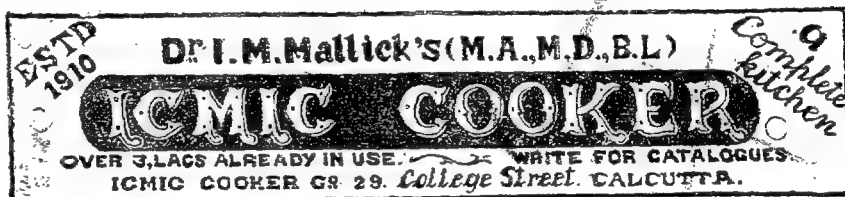
టైలరోన్నత పాఠశాల ఎన్నికలు

స్కీముప్రకారము తిరిగి ఎన్నికలు యీ పాఠశాల మేజిస్ట్రేటుంటునికి జరుగుచున్నవి. ఇప్పటివరకు బాదులోనుండి శ్రీయుతులు గ్రంథి వెంకటరెడ్డివారును, ఎస్. హనుమానులుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రాతినిధ్యార్థుల తరపున శ్రీయుతులు వై. బాపిరాజు, దాట్ల రామరాజుగారు, గెలుపొందిరి.

నిడదవోలు

గుమారు రెండుసంవత్సరములనుండి యిచట అమెరికన్ మిమన్ వారిచే స్థాపింపబడిన వైద్యశాలలో పనిచేయుచున్న డాక్టరు సి. హెచ్. యస్. బాన్ గారు శాస్త్రవిద్యయందు బహు నిపుణులైయుండియు, దానిని మహింత యభివృద్ధి చేసుకొనవలెనను కోరికతో అమెరికా వెళ్ళుచుండిరి. అసమయమున వెళ్ళు గోదావరి బాడ్ మెన్ టన్ క్లబ్బు మెంబర్లున్నా, తదితర మిత్రులున్నకలసి వారికి విడ్డోలుపత్రము నొసంగుటకు గతనెల 27-వ తేదీని వారి స్టాఫ్ వచ్చిన డాక్టరు బి. జీవరత్నముగారి ఆధ్వర్యతక్రింద నొకసభజరిపిరి. డాక్టరుగారికి శస్త్రవిద్యయందుగల వైపువ్యమునుగూర్చియు, వారి సుహృద్భావమునుగూర్చియు అటపాటలయందలి యభిమానమునుగూర్చియు ఆసనయమున పలువురు ప్రసంగించుచు సువర్ణపతకములను తదితర బహుమానములనుయిచ్చి గౌరవించిరి. శ్రీ డాక్టరుగారు న్నూ, నిడదవోలు గ్రామమునున్నూ, అందలి మిత్రబృందమున్నూ విడువవలసి వచ్చినందులకు తమవిషాదమును తెలిపి విద్యాసంతరము తిరిగి యిచ్చుకోవచ్చుటకు ప్రయత్నింతుమని వాగ్దానము చేసియుండిరి. భగవంతుడు అట్టి శస్త్రవిద్యా ప్రవీణుని, సాహసోద్ధృహుడయిన మజల మాగ్రామమునకు దయచేయునట్లు అనుగ్రహించుగాక.

(ఒకవిలేజురి)

బాపట్లనబార్డినేట్ జడ్జికోర్టు

వి. పి. నం. 44/27

పిటిషన్:—(బునాగ్రస్తుడు) శిఖాల్లి బాలయ్య కొమారుడు, వెంకటేశ్వర్లు, వైశ్యకులం, సాకిల్ బాండ్లమే బాపట్లతాలూకా.

కౌంటరు పిటిషన్:—(బునాదాతలు) తాత వరదరాజు వగైరాలు.

పైన తెలుపబడిన పిటిషనుదారుడు తన్న ఇక్ సాల్వం టుగా తీర్చావించవలసినట్లు ప్రార్థింపచూ ఈ కోర్టునందు ఒక అర్రీని దాఖలుచేసికొనియున్నాడు. సదరు అర్రీ విచారణనిమిత్తమై 6-10-27 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నదని యిందుమాలముగా తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు, బాపట్ల } టి. సుందరం అయ్యర్,
తేది 14-9-27 } అడివనల్ జడ్జి.

కొకినాడ డి|| ము|| కోర్టు

O. S. 281/1927.

వాది:—యర్రమిల్లి సుబ్బారావు

and

ప్రతివాది:—శ్రీ సీతాపురంమహారాజుగారు.

తొండంగి శివారు వంటిమామిడి గ్రామములోని శ్రీ విశ్వేశ్వరస్వామివారికి ప్రతివాదిగారు 1-8-1924 లగాయ 1-8-1927 వరకు యివ్వవలసిన రు 510/- లు, రాబట్టుటకు వాది గ్రామములు అందరితరపున యీ దావా దాఖలుచేసినాడు. 1-10-27 తేది వాయిదా అయివున్నది. ఆక్షేపణలున్నవారు ఆరోజున కోర్టులో మనవిచేసికొనవలెను.

(ప్ర. 4069) మాం. వెంకట్రావు, వాదివకీలు.

ధిల్లీలో భయము

ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 16:—ఈ నగరమున తిరిగి సాంఘిక కొట్లాటలుజరుగునని ప్రజలు భయపడుచున్నారు. రాబోవు నగరమున ఒక పేటనుందలి హిందువులు నగరముగుండావరాహాత్మ్యనపు ఊరేగింపుచేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరట. ఈ ఊరేగింపు బహుశా ఘోరేపూరి, చాందినీచాకు వీధులగుండ పెళ్ళును. ఉత్తరాది మనుష్యులు చాలమంది ఈ యుత్సవమున పాల్గొనుటకు వచ్చుచుండుటచే అల్లరిజరుగునని మహమ్మదీయులు భయపడుచున్నారు. కలహములు జరుగకుండ జేయుటకు తగుచర్యల దీసికొనవలసినదని గోరుటకుగా నొక మహమ్మదీయ రాయబారవర్గము పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారిని దర్శింపనున్నది. (అ. ప్రె.)

భాగవతహరికథ - మహమ్మదీయుల ఆక్షేపణ

అహమ్మదాబాదు, సెప్టెంబరు 16:—ఇటీవల నిచ్చట జరిగిన హిందూమహమ్మదీయ వివాదములగురించి పోలీసునా రింకను విచారణచేయుచున్నారు. ఇంతవరకు 24 మహమ్మదీయులు అరెస్టుచేయబడిరి. వీరిలో 20 మంది జామీనుమీద విడుదలచేయబడిరి. పోలీసునా రింకను కాపలాకాయుచున్నారు. యధాతీతిని దేవాలయములో భాగవతకథాశ్రవణము జరుగుచున్నది. కాని సాయంత్రము మసీదులో ప్రార్థనలు ముగిసిన పిదప ప్రారంభించుచున్నారు. భాగవత కథాశ్రవణమునకు వేల కొలది హిందువు లరుదెంచుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

200 సిక్కులను మహమ్మదీయులలో కలుపుట

లాహోరు, సెప్టెంబరు 16:—భగవాన్ పురమునందలి ఒక గ్రామమునందు రెండువందల సిక్కులు బహుశతముగా మహమ్మదీయమతమున కలుపబడిరిని “హిందూపారాల్లా” పత్రిక ప్రకటించెను. పోలీసు నూపరిం పెండెం టీబివయమును విచారింపి 126 గురు భజిగార్లు తమంతదామే మహమ్మదీయ మతమున కలిసిరినియు, ఈవర్గ ఇష్టములేక పొరుగువారనున్న 16 గురు భజిగార్లు తమంతదామే ఆప్రాంతమును విడిచి వెళ్లిపోయిరియు ప్రకటించెను. (అ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

సోంపేట

మేయోగ్రంథమును నిరసించునభి

సోంపేట, సెప్టెంబరు 18:—దుర్గమహంతి ఆదివారమున గ్రామమున గత నెల మొదటివారమున వానాదేశ తారక మహాసభ ఆత్మంత జయప్రదముగ జరిగినదని మాకిచ్చటికి వచ్చిన వార్తలవలన తెలియుచున్నది. భారతదేశమునుండి సుమారు ఇరువదిమంది ప్రతినిధులు సభకువచ్చిరి. సభాకార్యములలో పాల్గొనిరి. తారక సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ కృష్ణమూర్తిగారు మహాసభలో గంభీరపద్యముల ననేకముల నిచ్చిరి.

అడయూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తారకమహాసభ

అడయూరు, సెప్టెంబరు 17:—హాటందు దేశమునందలి ఓమును గ్రామమున గత నెల మొదటివారమున వానాదేశ తారక మహాసభ ఆత్మంత జయప్రదముగ జరిగినదని మాకిచ్చటికి వచ్చిన వార్తలవలన తెలియుచున్నది. భారతదేశమునుండి సుమారు ఇరువదిమంది ప్రతినిధులు సభకువచ్చిరి. సభాకార్యములలో పాల్గొనిరి. తారక సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ కృష్ణమూర్తిగారు మహాసభలో గంభీరపద్యముల ననేకముల నిచ్చిరి.

నాయకుల ఆగమనము

దాక్షిణ్య అనిపింపటంబు గాని శ్రీ కృష్ణమూర్తిగారు ఆక్టోబరు మాసాంతమునకు ఇచ్చటికి వత్తురని తెలియుచున్నది. ఆసమయమునకే భారతదేశ ప్రతినిధులగు శ్రీ యదునందన ప్రసాదగారు పట్టర్ణును సంపతులు మొదలగునా రందరును వచ్చెదరు.

దివ్యజ్ఞానమహాసభ

అడయూరులో డి. స. బ. రు. మాసాంతమున జరుగు నానాదేశ దివ్యజ్ఞానమహాసభకుచేయవలసిన ఏర్పాట్లు ప్రారంభమగుచున్నవి. ఈసంవత్సరమును ముందటిసంవత్సరమున అన్ని దేశములనుండియు విచ్చేయుదురు. సభకువచ్చు ప్రతినిధులందరికిని ఆహ్వాన సంఘమువారు ఉచితముగా భోజనము పెట్టుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయుచున్నారు.

సహకారపరిషత్సంఘము

అడయూరు టి. ఎస్. పెర్మిట్టు కో ఆపరేటివు సంఘము యొక్క ఆరవవార్షికోత్సవము గతసోమవారమునాడు జయప్రదముగ నిచ్చటజరిగినది. సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ మొదలియాండము శ్రేష్ఠిగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. ఎం. ఎస్. మాధవరావుగారు పరిపతిసంఘముల లాభమునుగురించి సభలో గంభీరపద్యము నిచ్చిరి.

కళాశాల సైనికవర్గము

దివ్యజ్ఞాన కళాశాలలోని విశ్వవిద్యాలయ స్వచ్ఛంద సైనికబలము చేతుల కెత్తుటకు దిగిరి. సైనికశిక్షణమును బొందుటకు వెళ్లుచున్నది. అచ్చట 12 దినములుండి 29 తేదీనాటికి అడయూరుకు తిరిగివచ్చును.

కదిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

సెప్టెంబరు 17:—వేసవికాలము ముగియుచు రానంతటికి తీర్థముగా ఎండలు కాయుచున్నవి. వేరుసెనగ, రాగి, తొన్న పంటలు వర్షము లేకచేడి నష్టముకలుగునని రైతాంగము భీతిల్లుచున్నది. తాలూకాయందంతటను వేరుసెనగపంట చాలవిస్తారముగా పైరుపెట్టివారు. వర్షమునకు చాతకపక్షులవలె ఎదురుచూచుచుండిన ప్రజలకు నిరుత్సాహము నిరాశతోలగించుటకోయిన 2, 3 దినములనుండి వర్షముకురియ నుచునగా తొలకరివాన చినుకులుపడుచుండినవి. నిన్నను వరుణదేవునికరుణవలన మంచినవ్వు ముకురిసినది. చెరువులకుమాత్రము నీరు వచ్చియుండలేదు. ఇప్పుడుకురిసినవర్షము చాలకున్నను ఇకను కురియు ఆశానూచనలు విడువకున్నవి. ఎటులైనను ఇంతమాత్రమునకే కొంతహాయి కలిగినదనుటకు సందేహము లేదని వ్రాయుటకు సంతోషించుచున్నాము.

తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు ఇబ్బంది

లోగడపత్రికలలో మా గ్రామవృత్తాంతలేఖలో “తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు ఆవశ్యకతను” గురించి వ్రాసియుంటిని. వివరము గ మరల వ్రాయుటవలసినదని. వేరు సెనగ కాయలకాలము (సీజన్) సమీపించుచున్నది. మిల్లులు చాల గలవు. దేశీయ, విదేశీయ, ఏజెన్సీకంపెనీలుగలవు. వర్తకవ్యాపారములకు యితరరాష్ట్రములనుండి విశేషముగ వ్యాపారములు రాగలరు. వ్యాపారవాణిజ్యములందును, ఇతరవిధములను, ఎంతటి ముఖ్యస్థానమునందున్నదో వ్రాయబడినది. రైల్వే తెలిగ్రాఫులన పనిజరుగక పోవుటయుండ, ఎన్నియేని యిబ్బందులుగలవు. ప్రత్యేక తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు ఆవశ్యకతనుగురించియు, నిర్మించు ఏర్పాట్లను గురించియు, గతవత్సరము సీజనునుండి వ్యాపారములకు పోస్టల్ ఆధికారులకును ఉత్తరప్రత్యుత్తరములుమాత్రము జరుగుచుండుటయు, త్వరలో, కాలము గడచుచుండుటయు తప్ప నింతవరకు పర్యవసానఫలము లేదు. ఆలస్యమునకు కారణములైన తెలియుటలేదు. ప్రత్యేక తెలిగ్రాము ఆఫీసునిర్మించుటలోగల సాధక బాధకములనుగూడ యిదివరలో వివరించి కొన్ని సలహానూచనలనుగూడ చేసియుంటిని. ఈమార్గమున సీజనులోగా ప్రత్యేకము తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసువసతులు కలిగించవలసినదియు, ప్రస్తుతము ప్రత్యేక సౌకర్యము లేనిదానివలన పడుచున్న యిబ్బందులు తొలగించవలసినదిగను, మద్రాసు పోస్టుమాస్టరు జెనరలుగారికి మరల వ్రాసికొనియున్నాను. పోస్టుమాస్టరు జెనరలుగారు త్వరలో దయతోక్రందనహించి పోస్టు తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు నిర్మాణపు యేర్పాట్లుచేయించి తాలూకాప్రజలకు సౌకర్యముకలుగజేసి వారి కృతజ్ఞతాభివందనములకు పాత్రులయ్యెదరు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

సర్వే ప్రైనింగు

మూడు 10 రోజులక్రిందట సర్వే ప్రైనింగు స్కూలు తెరచినారు. ఇకను ఒకమాసము సర్వే ప్రైనింగుశిక్షణ యొసంగ బడును. సర్వే స్కూలుకు సర్వీసులోనున్న కరణములును, ప్రైవేటుగా వచ్చినవారును 40 నురు ఉండురు.

హరికథలు

హిందూపురంవాస్తవ్యులును అనేక సువర్ణపతకబహుమానములు పొందిన సుప్రసిద్ధ హరికథకులు శ్రీ శ్రీనివాసదాసుగారు ఒకవారముగోజులనుండి కథలు చెప్పుచున్నారు. వీరికి 4, 5 భాషల పరిచయము కలదు. మొన్నను అననూయ నిన్నను భక్తకవీరునుగురించి హరికథను చెప్పిరి జనము విశేషము గ వచ్చి భక్తిక్రొధంతో వర్షము కురియుచున్నను వినుచుండిరి. భక్తకవీరుకథనుండి హిందూగుహమృదీయులు శిర్డీసానలసిన గుణపాతమును చక్కగ నిరూపించిరి. హరిదాసులచే ఇకను కొన్ని కథలు చెప్పించి ప్రోత్సహించెదరని నమ్ముచున్నాము.

పుదుకోట మునిసిపాలిటీ

మహాత్మునికి స్వాగతము

పుదుకోట, సెప్టెంబరు 18:— గాంధీమహాత్మునకు స్వాగతమొసగువిషయమై ఆలోచించుటకు పుదుకోట మునిసిపాలిటీసమావేశము జరిగెను. ఈసమావేశమునకు ఇరువురు ఎమ్మెల్యేల బడినసభ్యులు రాలేదు. మరి ఇరువురు ఎమ్మెల్యేలైన సభ్యులు సవ్యానమొసగవలయునను తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ సమ్మతులనివ్వరి. వీరినలుపురచర్యను ఖండిండుటకై ఒకపౌరసభ జరిగెను. వీరిచర్య తప్పనియే వీరిపై అవిశ్వాసము తెలుపుచు తీర్మానములు గావించబడెను. మహాత్మునకు స్వాగతమొసగవలయునను తీర్మానమును ప్రత్యేకమునిపిపలు సంఘసమావేశమున చర్చకు లేవలయునని కొందరు ప్రయత్నించుచున్నారు. 21 తేదీన మహాత్ముడు పుదుకోట చేరును. (ఆ. పే)

బొంబాయి శాసనసభ

ఎత్తైనమంత్రిపై విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానము
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 17:— బొంబాయి శాసనసభ రాబోవుసమావేశమున ఎత్తైనసభాసభ్యునిపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మాన ముపపాదింప ఒకశాసనసభ్యుడు నోటీసు ఇచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. పే)

బొంబాయి సెప్టెంబరు 15:— బొంబాయిలో స్క్రింగు మిల్లులలో పనిచేయువారు 1500 మంది సమ్మెకట్టిరి.

వేలం నోటీసు

తూర్పుగోదావరిజిల్లా

గవర్న మెంటు ఏజంటు దొరవారి

కోర్టులో

O. S. 7 of 1921.

On the file of the Judicial Assistant
Commissioner Agency Division, Vizagpatam.
వాది:—కృత్తివెంటి పేర్రాజుగారు నా|| కాకినాడ.

ప్రతివాదులు:—1. శ్రీ నల్లపరాజు మి|| రాజీతారామచంద్రరాజుగారు వగైరాలు నా|| తుని.

నదరు నెంబరుమారంటు గ్రంథంలో యీ నెంబరు డిక్రిబాక్టిక్రింద వాదికి తనఖావున్న బావతు యీ దిగువ తబీకీలుగల తొయ్యేరుముతా శ్రీ పోలవరం ఏజెన్సీమునసపుగారి తావున పోలవరం మకాంలో ది 10 ఆక్టోబరు 1927 తేది సోమవారం రోజున వేలం వేయబడునని యందుమూలంగా తెలియజేయడమయినది.

ఆస్తి వివరం

1 టవ ప్రతివాదిన్ని, 1 ప్రతివాదికి సోదరుడున్న 9 ప్రతివాదికి తండ్రిన్ని అయ్యి నల్లపరాజు మి|| రాజీ వెంకటపతిరాజుగారున్న, ఉమ్మడిగావుంచుకొన్న టు వంటిన్ని, ఎవరివాటాఫలం వారు అనుభవిస్తువున్న టువంటిన్ని, ప్రతివాదిగారి స్వాధీనానుభవంలోనున్న టువంటిన్ని, గోదావరిజిల్లా పోలవరం నబురిజమ్మారులో చేరినటువంటిన్ని, సాలు 1కి రు 219-12-10 లు షేక్సును చెల్లించబడేటటువంటిన్ని, తొయ్యేరుగ్రామం, అగ్రహారంగ్రామం యిందులకివారు మూలపాడు, మడివల్లె యిందులకివారు వెంకెలపాడుగ్రామం, మంటూరుగ్రామం యిందులకివారు కచ్చులూరుగ్రామం, నదరు గ్రామములతో కూడినటువంటి తొయ్యేరు ముతా అందుల ఆడవులు వగైరాలు, గనులు, నిధి, నితేష, ఆరామ, వాపీకూప, నదీ, లేటాకములసహాయపత్తులొన్ను 9 ప్రతివాది తండ్రి లేటు వెంకటపతిరాజుగారి సగము గాక తక్కిన 1 టవ ప్రతివాదిగారి సగము వాటాయావత్తు మొరకపల్లములున్ను.

కాకినాడ } కె. శేషగిరిరావు
12-9-27 } డిక్రీ హార్టరు తరఫ్ వకీలు..

మెలువడినది! త్వరపడుడు

నీ తి ని ది

(ఆంధ్ర గ్రంథమాలయందైదవకుసుమము.)
పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుడగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిబెటు దేశమునకు బోయి యాభాషలోనికీ బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే నంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత నింగ్గీ ఘలోనికి బరివర్తితమైన యుక్తప్రాప్తనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు శాంధ్రవచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. మానవసమీక్షితమున కావశ్యకములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వితోఁ దేటగా నూటి గా నీగ్రంథము చెప్పుచున్నది. క్రానుపైజు నిండు క్యాలికోబైండు. వెల రు. ౧-౪-౦.

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

తపాలుపెట్టె నెం. 212 రు, చెన్నపురి.

జాబులు

శ్రీ ముక్త్యాలరాహిగారి యాదార్యము

శ్రీ ముక్త్యాలరాహిగారి యాదార్యము ఆంధ్రులెరుగనిదికాదు. పండుగ, పరవళ్లు ఏవివచ్చినను, వారియాదార్యము దాతృత్వము వెల్లడి యగుచుండును. ఈసం 15 లేదని వారిమూరులదశమజన్మదినోత్సవ సందర్భమున ఊరిజనులందరికి బ్రాహ్మణులు మొఱ్ఱు. పంచములవరకు ప్రతిమనిషికి భోజనమునకు కావలసిన పరికరములను వితముగా నొసంగిరి. కుంటి గ్రుడ్డి మొదలగువారికి దిక్కులేనివారికి వస్త్రధానముచేసిరి. వారిసంస్థాగోద్యోగులకు వేతనాభివృద్ధిసరిగ్గిరి. ఈకలుకాలములో శ్రీరాహిగారు వీలయెడల కరుణించి, ఆదరించినందుకు ఊరివారందరూ వారినకనేవిధముల స్మరించుచున్నారు. శ్రీవారు ఆఖండేశ్వర్యాభివృద్ధితో చిరకాలము పరమాత్ముని కరుణచే నర్థిల్లుదురుగాక యని కోరుచున్నాను.

కొల్లి వెంకటరమణయ్య,

పాలకొల్లు పంచాయితీకోర్టు ఎలక్షనులు

15-9-27 తారీఖున పాలకొల్లు పంచాయితీకోర్టు యెలక్షనుల నరసాపురం తాలూకా తహసీలుదారుగారు మరా-శ్రీ.డి. సుబ్బారాయ. శాస్త్రిగారి సమక్షమున జరిగినది. అన్నివర్గములవారలగునీ మూడు, నాన్లువేలమంది హాజరైరి. కాంగ్రెసుపార్టీ అని దరఖాస్తుపెట్టిన 15 గరు ఆభ్యర్థులలో చివర నుదహరించిన ముగ్గురు తమ ఆభ్యర్థిత్యమును వుపసంహరించుకొనిరి. మిగతా 12 గరును పంచాయితీ కోర్టు మొదట్లగా యెన్నుకొనినట్లు గెట్టిబులో వెల్లడించుటకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారికి కాగితములు పంపించెదమని శ్రీ తహసీలుదారుగారు పలికుట కెరుకపరచ, కాంగ్రెసుపార్టీకి కె, కె, అను శబ్దములతో సభముగి నెను.

కాంగ్రెసు మొదట్లు

1. నముదూరి సుబ్బారాయుడుగారు, 2. వెలవలి వెంకట శివయ్యగారు, 3. రేపాకి రామలింగయ్యగారు, 4. సలాది వెంకన్నగారు, 5. అత్తం ఎరసేంహమ్మయ్యగారు, 6. నరదా మల్లయ్యగారు, 7. రావూరి పోతరాజుగారు, 8. ముత్యాల వీరాస్వామిగారు, 9. యయ్యపు నూనెయ్యగారు, 10. పిళ్ళ పెద అప్పన్నగారు, 11. బోళ్ల తిరపన్నగారు, 12. నందివాడ వెంకట సుబ్బారావుగారు, 13. ముచ్చర్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు, 14. త్సలపల్లి పెద్దయ్యగారు, 15. మామిడి సత్యనారాయణగారు.

సం 18, 14, 15 వ మొదట్లు తమ ఆభ్యర్థిత్యమును వుపసంహరించుకొనిరి.

చెంగల్ల నత్తనారాయణరావు

ఆంధ్రదేశ కళావంతులకొక విజ్ఞప్తి

12-9-27 లేదీ ప్రేటుకొన్నింటి సభ్యులగు గౌ. జేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు దేశీయులగు దేవదాసీలనుభవించుచున్న కష్టములు కని విని యాసంఘమునుంచి దేశీయుల ధనగౌరవాకోగ్యములు చెడి అన్నివిధముల అనుభవించుచున్న కష్టపరంపరలు చూచి యాదుర్మితి మహాపవిత్రవంతుల భారతదేశములో ప్రబలుట మహాగౌరవమని తలచి దేవాలయముల పేరుగా మైనరుకన్యలను అవివాహితులగానుంచి పడుపువృత్తిని ఆలవరుచుచుండిన దుర్మార్గులను శ్రీ గవర్నంటువారు శిక్షించునట్లు ఒక యుపపాదన యొనర్పిరి. అవుపపాదన యేసాంఘముల కష్టములనుభవించుచున్నాకో వారే ఒక నూతనస్థావరము కావలయునని కోరిరిగాని సదరు పంతులుగారు సదరు చట్టము కావలెనట్లుయందు యెట్టివిపరీతము లేదుగాని మాసంఘ దురదృష్టవశమున గౌ. యస్. ఆర్. దాసుగారు లామొంబరు శ్రీ గవర్నంటువారికి సానుభూతి కలదుగాని యింకా ప్రబోధన జరుగవలెనట్లు సదరు సాంఘములకు కడువిచారముగానున్నది. ఏలన ఒకగజదొంగ నేరములు చేయునపుడు ఆనేరము దేశమునకు హానికరముగా నుండునపుడు వానిని శిక్షించు ధర్మమెట్లులో. అట్లులే దేశనాశన పాతునైన తమ దుర్మృత్తిని మాన్పుటకు దేవదాసిసాంఘములే ఒక చట్టవిభగన కావలెననిదీ గోజులలో యింకా దుర్మితికి తావోసంగుట కడుకోవలయును. సహగమనమును నిరూపించి

న శ్రీ గవర్నంటువారు యింకా యెట్టి స్వల్పసంస్కరణలకు కాలగూపనచేయుట ఆనేక బాధికలను పడుపువృత్తి అనే బ్రహ్మరాక్షసికి బలియియ్యవలసిన కారణమైయున్నది. పై కారణముచే సదరుముగ్గులకాలమరణములు చెందుచున్నారు. దీనికి చంపకవల్లి చరిత్రయే నిదర్శనము. కాన సాంఘములారా మన జీవితములు సంఘసంస్కరణకు అర్హించి కడుప్రబోధనజేసిన మన కష్టములను యిక్కడ అర్పించి యెట్టికాలగూపనచేయక ఈ నాముల సమస్య శ్రీ మద్రాసు గవర్నంటువారు పరిష్కారము చేయగలరని నమ్ముచున్నాను. సదరు సమస్య పరిష్కారమైన వెంటనే తిరిగి పంతులుగారు రాబోవు సమావేశములో యెట్టి తీర్మానము నుపపాదించిన సర్వమానవసాభ్యావృత్తము గల మహానియులందరు తోడ్పడగలగని నమ్ముచున్నాను. ఈసమస్యలు దేశీయులనివాడనే ఆధారపడియున్నవి గాన శ్రీ గవర్నంటువారు సానుభూతి జెల్పుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కనుక యొక్కడ సంఘములక్కడ కొన్ని తీర్మానములుజేసి వెంటనే శ్రీ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిన్నీ శ్రీ పంతులుగారికిన్నీ పంపగలములకు పై సంఘములవారిని ప్రార్థిస్తావున్నాను.

సిద్ధాబత్తుని చినవీరరాఘవులు.

స్థానికసంస్థలు

మరాఠ్పురం తాలూకా బోర్డువారి 1927 సం॥రం ఫిబ్రవరి నెల సాధారణ సమావేశమునందు డిప్యూటీ యజమాన్వై కవుకేసిలు కొకసభ్యుని యెన్నుకొనవలయునను ప్రస్తావన ఆభ్యర్థకుని సమునుంచి రావడముతోనే సభ్యులలో కలకలమేర్పడి యొక్కకవిమయము నోటిమయివ్వలేదు. ముందు నాకు తెలియపరచలేదు. సాధారణసమావేశము కొరకు హాజరైన కొందరిలో మెజార్టీ చూచుకొని యెన్నికజరుపడము ఆశాస్త్రియమని వాదోపవాదములు బయలుదేరెను. పర్యవసానం మెజార్టీ అభిమతము నుసరించి యెన్నికజరుపడెను, అందుపాల్గొనని వ్యతిరేకాభిప్రాయముగల మైసార్తివారి ఆక్షేపణ తీర్మానముకొంద నమూదుచే యడము యేర్పడినది. ఈవర్గ అంతయును యెడ్డుకేవై కవున్నిలు ప్రతిఢింటువారి కెరిగించి వారి సలహాకొరకు మద్రాసు గవర్నమెంటు లా యెడ్డుకేవై కేక్రలరి-వారికి తెలుపుచు సరియైనవ్యాయమును ప్రసాదించగలరనిదెను. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా మినిస్ట్రీయెడ్డుకేవై అండ్ లోకల్ నెల్సు గవర్నమెంటువారినుంచి రాబడిన జి.ఓ. నెంబరు 1559/10-8-27 లేదీ గల వుత్తరువులో యెన్నికజరిగిన రి గోజులలోపల ఆక్షేపణ అగ్రి చేరలేదు గనుక నిరాకరించబడినది. అని తమవద్ద కాయితం జిల్లా-తేకుండా ఘయిసలు చేయగలిగిరి గాని యాయెన్నికవిమయమున జరిగినవర్గ అందుకొరకేర్పడిన నిబంధనలను అనుసరించియున్నదా? లేకున్న యెట్లు సమర్థనీయమాయెననువిమయమును స్పష్టపరచియున్న ప్రబాసంపలపట్ల యావ్యాయకాఖ కొంత వరకు తోడ్పడినది తలంచుకొనవలయుండేది. ఏనాడు యెన్నిక జరుపబడినదో అతీర్మానముక్రిందనే ఆక్షేపణ నమూదుచేయబడి యున్నది గనుక యెన్నికవిమయం తెలిసినతోడనే ఆక్షేపణ విమయము తెలియకతప్పదు. ఇకను కాలవ్యవధి యెప్పుడు దాని తోనిమిత్తములేక ప్రత్యేకముగా రాబడిన కాయితమునే ప్రధానముగ భావించి అయ్యది నియమితకాలమున గవర్నమెంటు లా యెడ్డుకేవై కేక్రలరివారి కందలేదని నిరాకరింపబడుట యు యెన్నికవిమయము చేర్పడియున్న నియమాదుల ననుసరింపని వర్గ సాగుచుండుటయు జరుగుచున్న పుడు యాసానిక సంస్థలెంతటి చాతుర్యముగ, సమర్థు నీయుముగ నడుచుచున్న వోనువ్యక్తి మగును. పైగా యానిబంధనలు రూలింగులు అనుసరింపదలచిన వారికి తప్ప తదితరుల బాధించునట్లుపడదు. అందులకనియే కాబోలు అవిశ్వాసతీర్మానవర్గసమయమున ప్రధానామాత్యుడు సమాధానమొసగుచు మరతులను గౌరవించనికొందరు అన్యక్షులతో నియమముల నానరింపచేయుటకొర కేడియో యొక విధమయిన వత్తిడికొందవలసియున్నదని నుడువుటకు కారణమై యుండును. రానున్న మార్చిలోనైనను నియమముల ననుసరింపగల కట్టుదిట్టములతో యాసానిక సంస్థలవట్టును నవరణపడగలదని నమ్మువలసియున్నది.

అన్నమరాజు వెంకటస్వనింహం.

తూర్పుగోదావరి మండలసహకార సమ్మేళన మహాజనసభ - రాజమండ్రి

11-9-27 లేదీని రాజమహేంద్రవరం మున్సిపలు భవనములో సమ్మేళనమహాజనసభ మ.రా.రా.శ్రీ. జ్యోత్సుల రామచంద్రరావు పంతులుగారి యాధిపత్యమున జరిగినది. రాజధాని సహకార రిజిస్ట్రార్లుగారు రగు హుడుగారు, సహాయ రిజిస్ట్రార్లుగారు దేవళిఖామణి మొదలయ్యారు, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లుగారు రంగనాధాచార్యులుగారు, మండల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లుగారు రామస్వామి అయ్యగారు, సహకార ఎన్ క్లెయిర్ కమిటీ అధ్య

క్షులగు బ్రతుకొందు వారగారు, కమిటీ కార్యదర్శియగు కుక్కు-వారగారు యితర సహకారప్రభుత్వోద్యోగియులును, మండలములోని నాలుగు సెంట్రలుబ్యాంకు ప్రతినిధులు, 12 యూనియను ప్రతినిధులు, వ్యక్తిసభ్యులు సభకు విచ్చేసిరి. పితాపురము సహకారయూనియనుసంఘము తప్ప జిల్లాలోని వివిధ సెంట్రలుబ్యాంకులు, యూనియనుప్రతినిధులు సభకు హాజరైరి. గతసాలు ఆడిట్టుయొక్క తర్వాత కార్యదర్శిగారు చదివినసిపించిరి. మిమ్ముల గతసంవత్సరము ఫెడరేషను కావించిన ప్రయత్నములను కార్యములను కార్యాదర్శిగారు నివేదించిరి. వివిధ స్థానిక యూనియనుల ఆదాయవ్యయపట్రికలు గతసాలులో నిర్ణయింపబడినవి. ఫెడరేషనుతరపున సహకారోద్యమముగూర్చి 6 కరపత్రములు ప్రకటింపబడినవి. రాజమండ్రి రామచంద్రపురం తాలూకా గ్రామాదులలోను, కాకినాడ, పెద్దాపురం, పితాపురం తునిపట్టణములలో సహకారోద్యమ ప్రచారము నిమిత్తము ఫెడరేషనుతరపున రావుబొద్దురు ఆర్. రామచంద్రరావుగారు (రిజిస్ట్రార్లకు) రావుసాహెబు టి. శ్రీనివాసరావుగారిచేతను, సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా సా పై టీ సభ్యులగు వి. వెంకటసుబ్బయ్యగారిచేతను సహకారోద్యమముగూర్చి శిష్యాసములు యిప్పించబడినవి. అమలాపురం తాలూకాలో నూపనచెజర్లకు శిక్షణాతరగతు తేర్పరచబడి, తాలూకాలోని వివిధ సెంట్రల్లో శిష్యాసము లియబడినవి. ముమ్మిడినరములో జిల్లా కంఠకను సహకారమహాజనసభ సమావేశపరచబడినవి. పంచాయితీదార్లకు సంఘకార్యనిర్వహణము నిమిత్తము ఆలమును, రామచంద్రపురం సెంట్రల్లో పంచాయితీ తరగతులు నిర్వహింపబడినవి. బకాయాల వసూలుపరచుటలో అమలాపురం, రామచంద్రపురం బ్యాంకులో తోడ్పాటుకావించబడినవి. ఫెడరేషనునకు ఆదాయము ఎక్కువలేనందున శిబ్బంది చేర్పరచి ఎక్కువ ప్రచారమునలుపుట కవకాశముకలగలేదు. కార్యదర్శిగారి నివేదికనదివినవి గలు, బాగుగపనిచేసిన యూనియనునకు రజితపాత్ర బహుమతి యిచ్చుటకు ప్రహాజలు చేయబడినవి. కాని కాకినాడ బ్యాంకుప్రతినిధులు, పెద్దాపురం, తుని యూనియను ప్రతినిధులు, మెట్టతాలూకాలవారికి సకాలములో బకాయాలు యిచ్చుటకు తమ సావకాశములుండవు. కాన యెట్టి పోటీపెట్టిన మాగాణితాలూకాలవారే విజయము కాంతురుగాని వేరుకాదనియు, ఇందుమూలమున స్వర్గతేర్పడునని చెప్పుటచే తీర్మానము సమసంహరింపబడినది. 4-9-27 లేదీ కాకినాడ సెంట్రలుబ్యాంకువారు, పితాపురం, పెద్దాపురం, తుని, కాకినాడ యూనియనుప్రతినిధులు, పెద్దాపురంసభలో ఫెడరేషను అనావశ్యకమనియు, సెంట్రలు బ్యాంకువారే యీ పనిని నిర్వహించుటకు సమర్థులని కావించిన తీర్మానము చదువబడినది. ఈ తీర్మానము చచ్చించుటకు సభకువచ్చిన ప్రతినిధులెవ్వరు ప్రతిపాదించలేదు. పెద్దాపురం సభలో ప్రతిపాదించినవారు యీ సభకు హాజరై యుండలేదు. అందుచే ప్రతిపాదకులులేక పెద్దాపురం తీర్మానము తీసివేయబడినది. పెద్దాపురం, తుని, కాకినాడ యూనియను ప్రతినిధులు కాకినాడ సెంట్రలుబ్యాంకు ప్రతినిధులు ఫెడరేషను సభ్యులుగ వచ్చియుండుటచే వారలలో యెవరు యీ తీర్మానము బలపరచుటకు యిచ్చగించలేదు. రిజిస్ట్రార్లుగారు పుట్ వారగారు ఫెడరేషను ఆదాయము వృద్ధిపరచుచున్నట్లు కొన్నిటి నూచించిరి. ఆస్థానములకు వందనములతో సభ ముగిసినది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రచురణాలయముపై దాడి

ఫిల్లి, సెప్టెంబరు 16:— పి.డి. అధికారు లీదినమున గుప్తఅండుకంపెనీయను ప్రచురణాలయముపై దాడిచేసెనని సాదాజాచి "దేవద ప్రతదర్శము" అనునవలయొక్క ప్రతులను తీసికొనిపోయిరి.

మహమ్మదాలీగారు

లాహోరు, సెప్టెంబరు 16:— సరిహద్దు ప్రాంతపరగజాల రాజకీయ సంస్కరణలగురించి విచారణజేయుటకు పిషావరు వెల్లివ మాలానా మహమ్మదాలీగారు మరీకొంతకాల మచ్చటనే యుందురని చెలియుచున్నది. మహమ్మదాలీగారు 18-14 లేదీతో రెండు బహిరంగసభలం దువ్వసించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 19:— వంగరాష్ట్రపు రాజకీయ వైది జతీంద్ర భట్టాచార్యగారు పాముకాటుచే మరణించిరని వార్త ఆసత్వమైనదనియు వీరుకొన్ని దినములనుండి ఆస్వస్థులై యుండి ప్రస్తుతము ఆరోగ్యవంతులై యున్నారనియు ఫార్మర్ల ప్రతీక ప్రకటించుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ సరస్వతీగాన సభ, కాకినాడ

ది 26 సెప్టెంబరు 1927 సం॥రం మొదలు

శ్రీ సరస్వతీ భవనముందు, బ్యాంకింగ్ రోడ్డు, కాకినాడ కార్యక్రమము.

ప్రతిదినం 5 గంటలకు

1927 న సం॥ సెప్టెంబరు 26 వ తేది సోమవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు వా. ముబ్బయ్య భాగవతులుగారు, (కాకినాడ) పాఠికభ.

27 న తేది మంగళవారం యీ. అమృతరామశాస్త్రి గారు (దామోదరామ) వీణ, నం. సింహాద్రి అప్పలాచార్యులు గారు, (రేపల్లె) వీణలు, పా. వీరేశలింగంగారు (కాకినాడ) మృదంగం.

28 న తేది బుధవారం గ. పాపయ్యలింగ దేవరగారు (బందరు) మురళి, గ. సుబ్రహ్మణ్యదేవరగారు (బందరు) ఫిడేలు, అ. రామమూర్తిగారు (బందరు) మృదంగం.

29 న తేది గురువారం పా. రామకృష్ణయ్యగారు (బెజవాడ) గాత్రం, చ. పంచనాథంగారు (తెనాలి) ఫిడేలు, పా. వీరరాఘవయ్యచౌదరిగారు (బెజవాడ) మృదంగం.

30 వ తేది శుక్రవారం ద్వా. వెంకటస్వామియ్యుడు గారు (విజయనగరం) ఫిడేలు, కే. వెంకట్రాజుగారు (కాకినాడ) మృదంగం.

1-10-27 న సం॥ అక్టోబరు 1 వ తేది శనివారం చి. సుబ్రహ్మణ్యం సిల్లెగారు (చిత్తూరు) గాత్రం, ద్వా. వెంకటస్వామి నాయుడుగారు (విజయనగరం) ఫిడేలు, కే. వెంకట్రాజుగారు (కాకినాడ) మృదంగం, సుందరం అయ్యరుగారు (కుంభకోణం) ఘటం.

2 వ తేది ఆదివారం అ. నారాయణదాసుగారు (విజయనగరం) పాఠికభ.

3 వ తేది సోమవారం రామసుజ అయ్యంగారు (ఆరియకుడి) గాత్రం, సుందరేశ అయ్యరుగారు (తంజావూరు) ఫిడేలు, చక్రిణామూర్తిసిల్లెగారు (పుదుక్కోట) మృదంగం, సుందరం అయ్యరుగారు (కుంభకోణం) ఘటం.

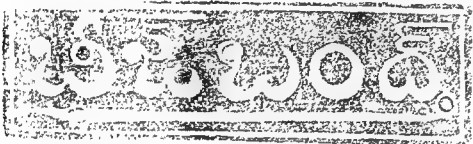
తాళపురం ఫర్ ఫార్మేన్సు

4 వ తేది మంగళవారం టి. గోవిందసామిసిల్లెగారు (తిరువనాపల్లి) ఫిడేలు, అ. రామమూర్తిగారు (బందరు) మృదంగం.

5 వ తేది బుధవారం కే. సుబ్రహ్మణ్యసిల్లె అను నై నా సిల్లె (కాంచీపురం) గాత్రం, టి. గోవిందసామిసిల్లెగారు (తిరువనాపల్లి) వీణలు, పా. వీరరాఘవయ్యచౌదరిగారు (బెజవాడ) మృదంగం, చక్రిణామూర్తిసిల్లెగారు (పుదుక్కోట) కంజీరా.

6 వ తేది గురువారం నటరాజన్ గారు (తంజావూరు) గాత్రం, ఫిడేలు, అ. రామమూర్తిగారు (బందరు) మృదంగం. అనంతమైయెడల ప్రోగ్రాము మార్చబడును.

చాగంటి సుందయ్య, గౌరవకార్యదర్శి.

బీజ్ బండ్ - నీరే పోయిన శిర్కమును గట్టిసగటట లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నమందుగాని మూత్రముతోగాని శిర్కము స్థిరమగుచున్న యెడల తక్షణం నినిపిలేయును ముసలేతనమును, సప్తసకలమును లొంగించి యోవన మొదగును. ఎంతటి హిమని కయినను కెండుగంటలలో నరములకలుగు నిచ్చి సంసారముఖము అనుభవించునట్లు జీవీ పంతామంతులగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడు 20 మాత్రలు 1-1-2-0-0. వి. పి. చార్జి నేన

ఆర్య వైద్యశాల

1159-1127 3, బైగాసింగం వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, స్థలములతగాదా వై శిర్షికక్రింద, ఈనెల 14 తేదీగల తమప్రతికయందు ప్రచురింపబడిన సంపాదకీయవ్యాసముచదివితిని. బెజవాడనాల్గవ కేంద్రముగా నుండుటకు విద్యాలయసభ్యులు అంగీకరించినచో ప్రస్తుతసంవత్సరమున తొలిసారిగా ప్రతికీ ప్రాయముగా చెప్పి యున్నాము.

అంతఃసలభముగా మనకష్టములు పొయునని విద్యాలయ సభ్యులకు నమ్మకము లేకపోవుటచేతనే, కార్యస్థానవిర్ణయమును గూర్చి అన్ని తీర్మానములు చివ్వికురానున్నవి. బెజవాడనాల్గవ కేంద్రముగా నుండవలయునని సెనెటుసభవారు ఇదివరకే తీర్మానించియుండిరి. ఆవిషయమై తీర్మానము ఇప్పుడు అనంతరము లేదు. అయితే ఆ తీర్మానము ప్రభుత్వమువారికి అంగీకారము కాకపోయెను. మూడు కేంద్రములు మాత్రమే ఉండవలయునని వారిపట్టు గదా! స్థలసంబంధమైన యితరవిషయములలో తటస్థముగనుండి నను, కేంద్రసంఖ్యానిష్ఠయముతో మాత్రము ప్రభుత్వమువారు దృఢాభిప్రాయము తెల్పినారు. ప్రభుత్వమువారికి వ్యతిరేకముగా విద్యాలయసభ్యులు విమోచనము, అది సాగ నేరదు. ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుటకు స్థానము కాననభికాని సెనెటుసభ కాదు. మూడు కేంద్రములు మాత్రమే ఉండవలయునను ప్రభుత్వాభిప్రాయము మారవలెనన్న, కాననభాతీర్మానముచే మారవలయునుగాని, సెనెటుసభ తీర్మానముచేత కాదు. కావున విద్యాలయ సభ్యులకు మీరు ఇచ్చినపలతో నల్లము.

నరీయైకసంగతి - ప్రభుత్వమువారు నాల్గవ కేంద్రమునకు అంగీకరించినను, సెనెటుసభ్యులందరమగాని, కాననభాసభ్యులందరమగాని ఇప్పుడు దానికి అంగీకరింతురనుట సందేహస్పదము. బెజవాడ నాల్గవ కేంద్రము కావలయునని సెనెటు వారు తీర్మానించిన మాట నిజమే. ఆ తీర్మానము అంగీకరించినప్పుడు సెనెటుసభ్యులందరమ దానిపరిణామము ఎట్లుండునదియు గ్రహించియుండక పోవచ్చును. ఆవిషయమును ఆప్తుడు వారు పూర్తిగా గ్రహించియుండిన ఆ తీర్మానము అంతఃసలభముగా సెనెటుసభలో ఆమోదింపబడియుండి దు, బెజవాడ ఇదివరకే కార్యస్థానము. ఇప్పుడు కేంద్రముగాడ అయినపక్షమున, విద్యాలయముచే నడుపబడు కళాశాలనియు అనగా ఉన్నత విద్యావీక్షములన్నియు బెజవాడలోనే సాహింపబడును. ఆంధ్ర దేశమునకుంతున, విద్యావిషయమున ప్రధానకేంద్రమున జెల్లు రాజమహేంద్రవరము మూలబడవలసియుండును. ఆంధ్రదేశ ప్రవృత్తియవిద్యా కేంద్రమైన విజయనగరమును విద్యాలయపు చట్ట మేములజేర్చినది. రాజమహేంద్రవరముగూడ వెనుకబడుటకు ఈ ప్రాంతములవారు అంగీకరింపజాలరు.

బెజవాడయొక్క ప్రాముఖ్యమును నేను ప్రశ్నించుటలేదు. కావున నేనొక్క ఆలోచన చెప్పుచున్నాను. బెజవాడ నాల్గవ కేంద్రముగా నుండుటకు కాననభ్యులును సెనెటుసభ్యులును పట్టు దలతో పనిచేసి, ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయమును కడలుపుటకు ప్రయత్నింపవలయును. విద్యాలయ కార్యస్థానము మాత్రము బెజవాడనుండి రాజమహేంద్రవరమునకు మార్చవలయును. ఈ రెండు సూచనలు ఆమోదింపబడినచో న్యాయము జరుగునని నేను తలచుచున్నాను. ప్రాచీన సహజ విద్యా కేంద్రమైన రాజమహేంద్రవరమునకు ప్రధాన ప్రాధాన్యమునిచ్చుట ధర్మము. బెజవాడమొదలగు ఇతరపట్టణములు అనంతరమైనచో, కొద్దికాలము నేచియుండుట యుక్తము.

జయంతి గంగన్న, రాజమహేంద్రవరము.

WANTED.

4013

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars on 2 annas stamp. Apply to:- Central Telegraph School, Nai Sarak, Delhi.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(19-9-27)

నీమజవుళి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. 7. కారికాముల్లు 22 X 22 ముంగిసూర్కు (బి) 9-8-0. " సరాసరికము 8-8-0. కారికాముల్లు 22 X 22 "మోటారు నైకిలం" (బి) రు. " సరాసరికము (20 X 20) రు. కారికాముల్లు 22 X 22 వేరుకములు (బి) రు. 9-0-0. " సరాసరికములు రు. 8-0-0. తెలుపుముల్లు 1708 (నెట్) రు. 13-0. గ్లాస్ గో 9000 (నెట్) రు. 13-8-0; 1702 రు. 10-12-0 ఎల్. ఎల్. 78, రు. 8-10-0 88/888 రు. 13-12-0; Z. 78 రు. 10-8; జి. జి. 78 రు. 8-4; 7868 రు. 8-4; 78078 రు. 8-4; జి. 78 రు. 7-4-0. తెలుపు మర్చింగ్స్ - H. K. 62 రు. 17-0-0; C. 40000 రు. 22-4; బి. బి. బి. రు. 15-12-0. బ్రిల్ స్క్రూ 100,000 - గజము 1-8 రు. 0-9-6; నూలు

40 సెంబరు సీమ (5 పౌ కట్టులు) - బూక్ రు. 5-14-0 చలున (కొంగ) రు. 7-7-0; చలున (ఎనిటిక్లెట్) రు. 7-1-0; చలున (నాగకన్యక) 7-2-0 చలున (గుప్తి) రు. 7-5-0 చలున (గర్జితేందా) రు. 7-0-0 పచ్చునర్రము (ఎర్ర) రు. 8-4; పడన (ఎర్ర) రు. 7-12; నూలువ్యాపారి రు. 7-0-0; రు. 7-10.

40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) నట్లర్రము రు. 11-14-0. 60 సీమ (5 పౌనులకట్టులు) - అడక్ తెర రు. 15-4, సెమలి రు. 15-8; "డెంబుల్ స్క్రూ" (ఎర్ర) 15-2-0 రాట్టుము (ఎర్ర) రు. 13-8; కలశము (ఎర్ర) రు. 9-8; రుసుకారము రు. 9-1-0 ఎర్ర గడియారము రు. 9-0-0; కెస్ సెట్ రు. 8-15-0. ఇత్తడిరేసులు - (డిట్ మేస్) రు. 237 రాగిరేసు రు. 251.

సిమెంట్ పీచా వెల్ - గోల్డ్ పేస్ ("చెయ్యి") రు. 11-12; జర్మన్ "రేడి" రు. 9-12-0. చక్కెరములు యొక్క ధర - కానా "రేడి" రు. 29-10-0. సెప్టెంబరు 29-8-0 అక్టోబరు 29-12-0 నవంబరు డిసెంబరు రు. 29-15-0. వేరుసెనగ నూనె "ఇంగ్లీషు బాదన ధరలు" - గానుగ రు. 112. ఆముదము (మిట్ డెలివరీ) రు. 115.

No. 315. దివ్యమైన సువాసనగల సబ్బు. సరికుడ మైనవస్తువులు, శ్రేష్ఠమైన చందనతైలము మొదలగువాటినుండి చేయబడినది. Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co. Ltd., P. O. BOX 237 343. MADRAS.

ఏలాటి నష్ట కష్టములులేక లాభకారియైన దుకాణమందే

మీ లావాదేవి యుండవలెను!

1842 (4)

అట్లు చేయగోరినచో తప్పక ఈ దిగువ విహాసమునకే రండు

నవరం బంగారుకు, నీమవెండికి పూచీ నివ్వబడును. లేని సగలు సకాలమునకు తయారుచేసి యివ్వబడును. మీకెట్టి కష్టము నుండదు. బీజలు

తంతివిహాసము } ధనవంతులను వ్యత్యాసము మాకులేదు. ప్రజలందరికిని సౌకర్యము కలిగించుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము. "ఉమ్మిడియార్" } ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవస్త్రములు 25, చై నాబాబురోడ్డు, మదరాసు. } టెలిఫోను నెం. "2802

ప్రభవ సంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ నవమి (౧౯-౯-౧౯౨౭) స్థామవారము

గీతాసారము

[శ్రీమాన్ పి. యస్. కవిగారు]

1. శ్రీ లాసంగెడు కమలేశుఁ జిత్తమందుఁ
దలంచువారికి నెప్పుడు గలదు సుఖము;
గాన నదేవు నతజన్తాణు నాత్మ
గొల్పి పూజితు మద్యచఃకుసుమములను. ౧
ఆదిమధ్యాంతరహిత యనాధరత్
నచ్చిదానంద యదువీర సత్కటాక్ష
ముజ్జగంబుల నీవె యోముదు సుదీక్ష
అభినుతించెద గీతావిహారదత్. ౨
జీవకోటికి నీతి శాసించి విధుల
వలయురీతిని జ్ఞానసంపదలఁ బొదల
జేసి యజ్ఞుల మమ్ముఁ బోషించుచుందు
కాన నిరంతంబు జ్ఞానంబు గలుగఁజేయు. ౩
శ్రీకరంబైన గీత కిరీటి కప్పు
డిందిరేసుడు నేర్పిన ముజావధంబు
నరసి బుధులు గీతాసార మనెడుకరణఁ
గూర్చి యర్పింతు నిద్ది భక్తులు గొనంగ. ౪
జంతజాలాదులను నిండు జగతియందుఁ
జెప్పియుండిన యాగికచిత్రవిద్య
కర్మమును భక్తి జ్ఞానసంకలితవృత్తి
గ్రాలు చుడును మొదటియోగం బనంగ. ౫
సహజగుణాత్మతత్త్వంబె సాంఖ్య మనియు
నాగమవిధానకర్మంబె యోగ మనియు
వీనియొక్కత ప్రజ్ఞకు విత్తనంబె
యనుచు విలసిల్లె సాంఖ్యయోగాఖ్యమహిమ.
ఆత్మ కెందును కర్మత్వ మరయ లేద;
కారణం బైన తన్నిష్ఠ గార్యసమితి
నిశ్చయంబుగ సిద్ధించు నికటముగను
కర్మయోగవిధాన మీ కరణి నెనంగు. ౬
వత్ససిద్ధిని జేకూర్చు సత్క్రియా?
సాంఖ్యకర్మంబు లీరెండు సమములైన
దానిసంగ్రహమే సాంఖ్య మాను వెంపు
జ్ఞానయోగంబు సుజ్ఞాని గాని కనడు. ౭
"కర్మవైశిష్టి ఫలములు గలుగుకతన
దోష్టసాంఖ్యమునకు నిది త్రోవఁ జూపు;
విధివిధానంబు లెల్లను వీడఁ దగదు;"
కర్మనన్నాన యోగ మీ కరణి మెలయు. ౮
సిద్ధిశేషమి శోభిల్లు శీల మెల్ల;
పరమ యోగులు నలువురు వఱలు లెల్ల,
వివిధయోగవిశేషాంశవిధుల నెల్ల
నాత్మనిగ్రహయోగమునందుఁ గనుము ! ౧౦
మందిగుణములు మదిని దలంచుకొంచు
దెల్లమగు భక్తి నిరతము నుల్ల మలర
మించి బ్రహ్మస్వరూపము గాంచు టదియె.

ప్రాథవిజ్ఞానయోగమై పరఁగుచుండు. ౧౧
ఎట్లు లైశ్వర్య మబ్బునో యెటుఁగుటయును
తనదు రూపంబుఁ గనెడు పథంబు మఱియు,
ధీరులై దైవబలమునఁ దెలియు విధుల
నొప్పు నక్షరపరమాత్మయోగ మనిన. ౧౨
దేవుఁ డనువాఁడు మనుజుఁడై తేజరిల్లి
భక్తులకు మేలిగుణములు వఱలఁ జేసి
బ్రహ్మమే సత్య మనుచును పలికి రాజ
విద్యయును రాజగుహ్యంబు వెలయఁజేసె. ౧౩
శాంత మెవరిగొనఁబొ త-త్సార మెఱిగి,
జగ మెవరికుఁడీ గలదొ నిజంబుఁ గాంచి,
మిగుల వానిని నేవించి మేలు పొందు
గరిమ మతులిత మహిమయో గమునఁ గలడు.
అధికతేజమున జగము లాను లీల
నట్టితేజమె హరిరూప మగును చాల
భక్తి లేకుండ నుండుట బాల పీల ?
విశ్వరూపసందర్శము విను సుశీల ! ౧౪
శక్తి గలకొలఁదిని నిష్ఠఁ జలిపిన యెడ
నెలమితోడను సౌఖ్యంబు వృద్ధిఁ బొందు ;
నాత్మ పరమాత్మగను విధు లరసి చూడ
భక్తియోగంబు నూత్నసం పదల నొనంగు.
దేహరూపంబు నాత్మను దెలిసికొనుట
మదికి విజ్ఞాన మొనఁగెడు మార్గ మగును
మూల మంతయు శోధింపఁ జాలియుంట
తేత్రభూమిజ్ఞ సాధనసిద్ధి లివియె. ౧౫
మూఁడువిధముల గుణములు ముఖ్యముగను
నాత్మయందునఁ జొరసీక యక్షరంబు
భగవదైశ్వర్యములు నివి భక్తులకును
గలుగునని గుణత్రయవిభాగమునఁ దెలియు.
రావించె ట్టను సంసారరాజశాఖ
తెంపు లేకుండ వఱలుట తెలిసికొనిన
నిరత మాత్మసరాత్మలనిజము దెలియు
నుర్విఁ బురుషోత్తమప్రాప్తియోగ విదియె.
సాధుమతులకు శాస్త్రంబు సమ్మతంబు
సమ్మతించు దాని నసాధులెల్ల
కాన నిరువుర భేద మీకరణిఁ దనరు
దేవతాసురసంపదఁ దెలియు మిట్లు. ౨౦
అసురకర్మల నెల్లప్పుడవలఁ ద్రోసి
సమ్మతంబున హరి కృతుల్ నలుపు చుంట
తప మొనర్చుట నీతిని దనరు చుంట
నింపు శ్రద్ధాత్రయంపు యోగంపుసాంపు. ౨౧
భక్తివలననె నిఖిలంబుఁ బడయవచ్చుఁ
గామచేష్టల విడువుము కర్మవృత్తి
శాస్త్రవిధులను సమ్ముము సార మిదియె
దేవదేవుండు పల్కె నిభావ మెల్ల. ౨౨
అంత భక్తిని బ్రణమిల్లి యాహవమున
విన్నగీతను మఱచితి మోడి యిపుడు

ఆనతియుము శ్రుతిరహ-స్యంబు లెల్ల
ననినపార్థునితోఁ గృష్ణుఁ డనియె నిట్లు.
కశ్యపుని గాంచి యొకముని గఱపినట్టి
విధిని నజలోకముననుండి విప్రుఁ డొకఁడు
వచ్చి నుడివినవార్తల వరుస వినవె !
గ్రమ్మి అను విను మదియయేకాంతహితము
అవని నుండిన సురపురి కరిగియున్న
మానవు లనంతజన్మముల్ పూని పూని
పుట్టుచుందురు గిట్టుదు రెట్టు లయిన
ముక్తిఁ బొందక యుందు రీ మూఢు లకట! ౨౩
దృశ్య మాస్పష్టి సున్న యదృశ్యుడయిన
యక్షురూడగు పురుషుఁ డనంతఁ డనుచు
తెలిసికొని బ్రహ్మ నెపుడు నుతించి తేని
ముక్తిసాధన మలవడు పూతచరిత !
నిశ్చలంబైన బుద్ధిని నేర్పు కలిగి
అన్యచింతన విడనాడి ధన్యు లగుచు
అచ్యుతానంత గోవింద హరి యటంచు
ధ్యాన మొనరించి సద్గతి గానవలయు.
కర్మచే గల్గు జ్ఞానసంస్కారచయము
దానిచే భక్తి సాధ్యమై తనరు; భక్తి
వలన ముక్తియుఁ గల్గు ప్రపన్నులకును
ప్రాపు నెలకొల్పు గీత మేల్పొంది యగుచు.

గీత గ ర్భ సీ స ము

క్రోధ జనితమైన కుత్సిత కర్మముల్
పాప చయ మటంచు పాటఁదోలి
భక్తియుతుల కెల్ల వశ్యుడనంగు ననుఁ
బూజచేయఁ దెలివి పొందు టరుదె
చేయఁ బూను పని గుణాయత్త మాఁగాన
పరమపదముఁ గోరి భక్తితోడ.
నన్ను వేడుకొనిన చెన్నగు కైవల్య
పుణ్యమార్గ మదె విభూతి సూపె !
నిత్యసద్వర్తనంబుల నియతి నాత్మ
భరితవాంఛను నలరక పారమార్థి
కంబు లేనట్టి జీవసంఘమున కెట్లు
మే లొసంగెడు కరుణతో మేర మీఱి.
కడవ నిండుగఁ గలపాలకంటె మీఁది;
మీఁగడను రుచి కలుగదే మిక్కుటముగ
సారమును జేర్చి వ్రాయు శాస్త్రంబునందు
గ్రంథ మింతైన దుచ్ఛంబు గాకయున్నె ? ౩౦
ఇందుఁ గల ముఖ్యధర్మంబు లెల్లఁ జదివి
మంచిమార్గ మటంచు నెమ్మదిఁ దలంచి
శ్రద్ధ మీఱ నాచరణము నలిపి రేని
సమితసౌఖ్యాదులను కృష్ణుఁ డందఁజేయు. ౩౧
ప్రభితపట్నాయకొన్నత-వంశమందు
నలరు మేటి సీతారామ-యోగసుతుఁడు
సూర్యనారాయణు డీట్లు సుప్రసిద్ధ
ఫణితి గాఁగ గీతాసార మొనర ! శాసె.

కన్నదాంధకవులు

[సాంఘికకావ్యము శ్రీకంఠశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.,

అంధకావ్యము ప్రపంచమును కీర్తికేసు లగు శ్రీముత
కావ్యము లు అక్షరాలావుగాను, వంగురి సుబ్బారావుగారు
ప్రాచీన కవిత్వమునకు మహాదుకారము చేసినవారు.
భాషాభివృద్ధి, కీర్తికేసు, సన్నిహితవాదీత్వమును ప్రస
ద్ధించి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి శిరోరత్నప్రాయము లైనారు గదా?
వీరిద్దరు కవిత్వవిశేషకవిత్వకవిత్వకవిత్వములను, వ్యాసా
వధుని విషయకాలస్మృతులను వాటినిగల ఆహ్వానమును
అంధకావ్యమునకు చాటుచున్నది. అయినను వీరిద్దరంతయు
సంగీతములను కొన్ని ఆశ్చర్యకరము లున్నవి. అన్నయి
నూటాంబులకు ప్రస్తుతపు కార్యము.

శ్రీముత లక్ష్మీరావుగారు ద్రావిడభాషలయందు
ప్రభుత్వమును వహించి వ్యాసము, దిల్లు వ్రాసినారు.
కన్నడమునందు మొదట శ్రీకంఠ శ్రీనివాసగారు నుండి తరు
వార నానందగారికి వచ్చి చేరిరి. పురాతనకాలపు వాఙ్మయ
మునందు వానరకావ్యము లేదు. అంతలను ఆ. అనన్తరూపమే
కావలయును. శ్రీ. శ్రీ. ౧౦, ౧౨ శతాబ్దముల తరువాత "నాన్"
రూపము ప్రవేశించెను. తమకథాంతమును సమర్పించుటకు భట్టా
కరులు "అవస" (నూత్రము, 288) ఉదాహరించి భట్టారకుడు
నూత్రములో ఏక అక్షరమునకు అంగీకరించె నని,
వ్యాఖ్యానము "నాన్"ను అనువాదించె ననిరి. కన్నడమున
ఈ తరువాతము తెలుగువారి అను నాన్ అంగీకరించెను; దక్షిణ
మాధ్యమం తరువాతములును దీక్షింపె ననిరి.

కన్నడమున ఈకథాంతమునకు లేకపోయిన అధార మగ
పదము, విచిత్ర మేమనగా, తెమిరు దాక్షిణ్యమైనను, ఉత్తర
మాధ్యమకమున నాన్ పదమును అంగీకరించుచున్నది మఱి
యు ఉత్తరమాధ్యమకమున గల తెలుగునందు నాన్ పదముక
లెకాక దాక్షిణ్యమున ఆన్ రూపమున ఏమనగా మున్నది
ఈ కావ్యములకు కన్నడమున నుండిన ఆంధ్ర పదములను
మార్చుచు తెలుగు తెమిరు నేను ఏమ నాన్ పదములను దీక్షింపి
యున్నది సిద్ధించుచున్నది కాక శ్రీముత లక్ష్మీరావు
లనినట్టి "ఇట్లున్నదభావమైతెను ముద్రపెవేను" కావాలను.

ఇక శ్రీముత వంగురి సుబ్బారావుగారి సిద్ధాంతము
లను జూచెదము. తమగ్రంథమునందు "కన్నాటక వాఙ్మయ
ములో ముఖ్యమైన దంతయు నాంధ్రులే రచించినదనిమా
త్రము : ముఖ్యము. పూజ్యపాదుడను, నాగార్జున, ఆదిపతి, పాన్న
రన్న, నాగనర్మ రాజాధిపతి, మైదునరామయ్య, మోగియ్య, నరుకేన,
మల్లికార్జున పండితారాధ్య, వాణిశ్వర, రాఘవ, కర
యదవర్మ, చక్రపాణి, రంగనాథ, పాపాద్ద దండనాథ, భీమకవి
ఆనవాన ముఖ్యులు. ఇంతయుండి అంధ్రులు కన్నడదేశమునకు
పోయి వారివారి అక్షరలక్షణగ్రంథము లన్నియు. వ్రాసి ఆర్య
నాగరికము కల్పాటకమున వ్యాపింపజేసి కనదులకు మహాప
కారము చేసినదికా! మనము వారిని నెరుపు తెచ్చుకొనునట్టి
దీక్షలను !..... కన్నదులనుండియే మనము వాఙ్మయము, లిపి
నేర్చుకొనవలయునో, కన్నదులు వ్రాసిన తెలుగుగ్రంథ
మొక్కటి చూపును! ప్రసిద్ధ గ్రంథములు తెలుగున వ్రాసిన
పిమ్మటనే కన్నడులు అనుకరించినది చూచియెనా మనము
కన్నాటకములకు సరువుల మని చదువరు లంగీకరింపకపోదు.

ప్రాజ్ఞులకు ఈ సిద్ధాంతము ప్రమాదజనిత మని తోచక
మానదు. సుబ్బారావుగారు విరేళింగముగారి కలము నిరంకుశ
మనిరి. భాషాభివృద్ధిమేలేనది పాపము! భాషాభివృద్ధిమన
సోదరభాషాభివృద్ధిమేలేనది? ఎంతవలె? కీ! శ్రీ విరేళింగము
గారి సిద్ధాంతము లన్నియు సాధుమని నే నంగీకరింపను. అయి
ననుభూత భాషాభివృద్ధిమన ఆహ్వానముల విషయముననున్నది.
పరిశీలించిన, ప్రాచీనమధ్యకాలము ప్రాచీన లిప్యక్షణము,
నాగార్జునగారిక కల్పాటకముననుండియే ఇతర దాక్షిణ్య
దేశమున చెడితెను చాటుచున్నది. ఎట్లను, పూజ్యపాదుడను
వాఙ్మయమున నాంధ్రుడు కాదు! అతడు కల్పాటకదేశమున
కొన్ని ప్రభుత్వమును బట్టి పదివారములకు చదువరించెను. దిండి,
కల్పాటక, పూజ్యపాదుడను శ్రీమద్దేశవాచాత్మ్యని శిష్యుడయి
యెందలి. ఈ శ్రీమద్దేశవాచాత్మ్యమున మేల్గింది సహస్రగం
ధమున మానవాదుని ప్రాసనని కల్పాటకంబు చెప్పినాడు.
"నన్నెవని కల్పాటకాదు, కాస్తా"నుమయోగిని తత్కర్త మహా
కావ్య వ్యాఖ్యానమున వర్ణించి సహస్రప్రమిత గ్రంథసందర్భ
రూపస్య "మాదామయ్యభివృద్ధి మహాకావ్యప్రస్థ...లపలభ్య
మానత్యైతే." ఈ మహాకవియగు శ్రీ వర్ధనాచార్యుని దండి
ప్రశంసించినాడు.

య ఏవ ముపశ్నోతి? దండినా
జహన్ : కన్యాజటాగ్రంథ భార పరమేశ్వరః
శ్రీవర్ధనసంప్రే జహన్ గ్రంథస్థితిం
నాగార్జునః—ఇతడు గద్యగ్రంథకర్త. పూజ్యపాదుని
మేనల్లుడు. పూజ్యపాదునిచే నుపదేశముంది దేవాలయము
జేసెను. అంధ్రులకు పరమపవిత్రమగు శ్రీశైలమున మల్లికార్జున
ప్రతిష్ఠాజేసి ఈ కల్పాటకము ఆభాగముందు ఆర్యమతమును
ప్రస్తరించెను.

సుబ్బారావుగారివాదమున నొక గొప్పత ప్రేమనగా
నాంధ్రులు, తెనుగుజనులు నొక్కరే యనునది ఇటీవల బయ
లుదేరిన ప్రాచీనకావ్యకావ్యాదినిదర్శనము లీ భాంతుని పోగొ
ట్టగలవు. అంధ్రులభాష ప్రాకృతము. నాసిక్ కన్హరి అంత
గుహాంతర్వేదాలయములందు అంధ్రుల కావనము లనేకము లున్న
వి. ఇవి ప్రాకృత భాషలోనే యున్నవి. అత్తర వివాదము
చాలఖోష్టిలిపినే యనుకరించుచున్నది. (Ep. Indica Vol.
8. ఈ విషయమును హెచ్చుగా జర్పించుట కవసరములేదు.
ఒకయంశమును మాత్రము చూపించెద.

కతాముగతు త్రిశవత్సరాంతే యథావిధి
స్వశిష్యుడవలం కాంకమగస్త్య భగవాన్మహిః
కృపాబలా త్సుసంపత్త్య చాక్షుషీ దీక్షయా పునః.
(భౌతిక కళానిధి)

కలియుగవర్షములు 200 గడచిన పిమ్మట యథావిధిగా
శ్రీమదగ్రంథ భగవాన్మహిః స్వశిష్యుడవలం ద్రుమరు కృపచే
పిక్షింపి వాటియు చాక్షుషీమతమున పిక్షించెనని టి. సుబ్బ
రాయశాస్త్రిగారు చెప్పినారు గాని ఈ చాక్షుషీక్షుషీ ఏమో
విశదీకరించుచుండలేదు. కల్పాటకలక్షణగ్రంథము మాత్ర
మే దీనిని తెల్పుచున్నాడు:

వ్యవహారిపుత్రుడు రూపిం
దవక్రం ప్రాసం స్వనైకాకారం
వివిధాకారం లిపిభే
దస్త్రియం చాక్షుషం పురాతనమతం.
(కేళిరాజ శిల్పసూత్రము)

అత్తరవివాదము రెండుతరములుగా నున్నది శ్రీమద్దేశ
స్వనభేదములచే వివిధాకారములు పురాతనములే చాక్షుష మన
బడును. ఈస్వనభేదములచే భాషాభివృద్ధి కన్నడదేశములందు లేని
రూపములు తెలుగున నగపడుచున్నవి. "ఇవర్" పదము
'మిత్' అని మారినది. "ఉరర్", "ఒరర్" (తెలుగు) లోలు.
లుర్, ఒర్-తెలుగులో, అర్ అదం-దాని ఇత్యాది. తెలుగు
వారికి స్వశిష్యురము (మితము, కాదనియు, వానిచే స్వ
పల్లరములు వ్యంజనములు సిద్ధించినవియనియు తోచకమానదు.
ఇక అవసరము రవరపాత మన నేల!

ఆదిపతిపదు తెనుగువాడట! భారతరామాయణములు
జైనమతానుసారము తెనుగులో నున్నవి. భాషాంతరీకరించెను
గావుననే సులభముగా స్వలక్షణముల వ్రాయ గలిగెనట
ఏమిటి! కన్నడమున జైనభారత రామాయణములకు ముందే
ఈరామాయణభారతము లనేకము లున్నవి నిస్సంశయమున్నదము
అను ప్రబలకారణములున్నవి పంపదే కవివ్యాసుడనెడి ప్రాచీ
గదవిని నిర్దేశించినాడు శ్రీ శ్రీ. ౫-౬ శతాబ్దములనుండిన కన్నడ
రామాయణ భారతపద్యము లున్న పతంకుని కవిరాజునాగ
మునందు, నితరలక్షణగ్రంథములందును గనబడినవి. సుబ్బారా
వుగారిని ఆధారములేని ఉపాధేయని నిర్దేశించినాడుగావు.
పంపదు అప్రతిమప్రతిభాకారిగావున నొక సంవత్సరముననే
రెండు మహాకావ్యములు వ్రాయబాలయ్యె.

బాదామి చాళుక్యులందు ప్రసిద్ధిగాంచిన రెండవ
పులకేశి కల్పాటకరాజ్యమును విస్తరించి తనతమ్ముడు కల్పాటక
వర్మను వేంగిదేశమున నిలిపెను. కావున వేంగిదేశము కల్పాటక
మునకే చేరియుండెను. చాళుక్యులు కల్పాటకులను నందర్వన
మలనేకములుగా నున్నవి. గుణగ విజయాత్ముని కావనలిపి
తెలుగులు. ఈ గుణగదే గుణగాంకియ మనెడు కల్పాటక లక్షణ
గ్రంథమునకు కృతిపతి. కన్నడిగలునుంచియే తెమిరువారికి ఈ
లక్షణగ్రంథము పోయినది. అమృతసాగరు డనెడు అనుకవి
తానువ్రాసిన యాత్మచరిత్రకావ్యమున గుణగాంకి
యమును జూచి అనుకరించె ననినాడు. గుణగాంకియమెక్కడ
నాడు గప్పందమే పోతనుమాదామున్నై యుండెత్తాయ.
అవైతాడకమనుండెత్తాయ" ఇక నైనచాళుక్యు లాంధ్రులనియు,
"చాళుక్యకావనము లన్నియు దెలుగులిపిలో వ్రాసియున్నట్లు
మనము స్పష్టముగా నంగీకరింపవచ్చును. శ్రీ. శ్రీ. ౫, ౬ శతాబ్ద
ములందు గూడ తెలుగులిపియే వాడియున్నాడు." అనియు
భాషింపరు గావోలు!

వారిశిల్పరుడు, రాఘవాంకుడు, కరెయవద్దరస ఇత్యాదికవు
లు అంధ్రు లనిరి. వీరు హాయిసర రాజులవద్ద నుండి ప్రఖ్యాతి
గాంచినవారు. హాయిసరలు కల్పాటకులు కారు కాబోలు!
నాగవర్మనికి "సయ్యోడిమాక" నామ ముండెను. సయ్యోడి
అగ్రహారము కల్పాటకమున కిసుకాడునాటిలో నుండె నని
దుర్గసింహుడు చెప్పుచుండగా, వీ డాంధ్రుడను! పోన్నరన్న
దులును సుబ్బారావుగా రాంధ్రులనిరి. వీరు రాష్ట్రములు పోరు
కృరాజాశిరులయ యుండిరి. ఈ విషయములను హెచ్చుగా
జర్పింపను. వ్యాసవిస్తరభీతిచే విరచించుచున్నాను.
రాభివు వద్దగ్రంథమున విజయనగర వాఙ్మయచరిత్రయందు
విమర్శించెదను.

ముఖ్యముగా జెప్పదగినవిషయము నేమనగా, కల్పాటకావ
ము, నాంధ్రమునకును శ్రీ. శ్రీ. పదునెవతే బ్రహ్మవలసను మైత్రి
యందుండెనేకాని వైరములేదు. వీరు వారికి విద్యార్థులువుల మని
తలచుటలేదు. ఉదాముక పులకురెండుభాషలు సమముగావచ్చును.
కల్పాటకదేశమునందు బుట్టి ప్రసరింప వీరశైవమతము, మార్గ్య
మతమును ఇతరదేశములకు విజయయాత్ర చేడలినవి. శిష్యు
చక్రపురాణేతిహాసములను ప్రసరించినవి. నూతన మతోత్సా
హమున పవిత్రగ్రంథములను భాషాంతరీకరించుటకు ప్రోత్సా
హము కలిగినది. వీరశైవమతపునఃపాదకు డగు శ్రీ బసవేశ్వ
రుడవలె విభూతి మాహాత్మ్యముచే తెనుగునశివతత్త్వచార మొన
రించిన పండితారాధ్యునకు కల్పాటకావ సిద్ధించెనట. ఆ దివ్య
భాషలో బసవగ్రంథము ప్రస్తుతించెనట.

శ్రీముత వంగురి సుబ్బారావుగారు నిస్సంశయముగా
ప్రభుత్వములుండి యున్న బెజవాడ కావనమును నమ్మి
యున్నాడు. రాయబాధుడు శ్రీ హాసకోటి కృష్ణకాస్తురి
ఎక్కిగారియొద్ద 1910 లో వ్రాయుచు, ఈకావనము
రెండవయ్యదనులుని దనియు; కావనములోని ముల్లందు పండిత
మల్లికార్జునారాధ్యు డనియు స్థాపించియుండగా నన్నయకు
బూర్వ మని తెలంపజనదు. ఈ కావనమున నుపయోగించిన
మధ్యాహ్నము, మహాభారత మధ్యాహ్నము కన్నడమునందు
పుష్పకొన్నవి. ప్రభుత్వాగవర్మకు కన్నడమునకే అసాధా
రణముగ "జాతు"లను జెప్పుచున్నాడు.

క. మనవతి అక్కరం చా
పదిగీతక యేళినిదియుత్సాం వ
ట్యది యక్కరికెకరంచె
ల్పాదవిదధందోవతంసమబ్బనాక్షి.
గవక అక్కరలమిద కన్నడిగలుకు అక్కరహెచ్చు.
ఇదేటిగిగా వట్టిదిప్రదిసాంగత్యగ్రంథములు కన్నడవాఙ్మయ
మున నుండినను తెనుగున ఒక గ్రంథమైనను కనుడలేదు.
అంధ్రులకు ద్విపదులూడ ప్రీతి కావోలు!

"వేదకాలమునాటినుండియే తెలుగున్నది... కావున వేద
కాలమునందలి సూర్యచంద్రులగ్రంథములని ఇంద్రాదేవతల
నామముంచిరి... కన్నడిగలు పురాణకాలపు దేవతలను బ్రహ్మ
విష్ణు రుద్ర దేవతలనామములను గణముల కిడిరట" మనము
అంధ్రులు తెలుగువాననినను, వితరేయప్రాహ్మణకాలమున వారు
అనాగరికు లనియు, కాంతారాంతర వాసులనియు,
చందాలురనియు విఖ్యాతి గాంచినట్లువారికి ఛందో
నిబంధము లేట్లులేనియుండదు! సుబ్బారావుగారు తమపిల్లి
సిద్ధాంతమును జూచి కావోలు, యుక్తిచే సాధించుటకు వీలగు
మన్నదే కాని యిది సిద్ధాంతము గానేర దనిరి.

నాయభి పాయము దూషించుటకాదు; ప్రసిద్ధ పండితులను
తిరస్కరించుటకాని మరీయమాత్మభాషయగు తెనుగు నకు
హేళనజేయు కార్యము కాదు. భాషాభివృద్ధిమననెడి జేషముతో
సోదరియగుభాషను దూషించుటచే స్వభాషాభివృద్ధిమనననే
దురభిప్రాయములను ఖండించుటయే కావున కథారాధము
లను మన్నించి వివేచనాపరలగు పండితులు జేడబద్ధిలేక పరి
క్షించెదరు గాక!

మోహనీతైలము

5 తుం|| నూనెగల సీసా 1-కి. 0-12-0
శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీధర్మ.
ఉద్యోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విక్రాంతి నిర్మును
సుందరుల మోహలాభ్యుదయము ప్రాప్తమగుటలను వసోహరముగ
జెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రమణీయ మగు సాసన
చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచిదుప్రయోగినిన ఇరుగుసారుగు
వారలనుగూడ పరిమళము వ్యాపింపను. తలలో చుండును పుట్ట
నియును. దీనియందు మనోహరమగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి
తయారచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి
యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.
అమృతాంజనం దిపో, భాంబాయి - మదరాసు.

7, తంబుకెట్టిపాటి, ముద్రాగు

బాల్య వివాహముల సంస్కరణము

[కొమార్తెమారి వెంకటాచార్యులుగారు]

బాల్యవివాహము దేశదౌర్బల్యమునకు ప్రధానకారణముగా గలించినవారిలో నేమి, నేడున్నవారిలో నేమి, చాలముంది ప్రస్తావనలున్నవి. కాని అట్టియుత్తమపురుషులు ఆ బాల్యవివాహమున కట్టిపెట్టుటకు ప్రయత్నముల నొనర్చినట్లు చిట్టచుట్టల యంతయు విచారకరముగ గుర్తువి. ధనముగల కేమి, దయాదాక్షిణ్యములు లేకేమి, ఆసందర్భములను విస్మయపూర్వకముగా ప్రవహించుచు లలననేమి, నేడతిబాల్య వివాహములు లేకుండు మిక్కిలముగ జరుగుచున్నవి. ఆయాచారము కేవలము సుఖానందమునకే కాక దేశాన్నిత్యమునకును దుష్కారమును మొనరుచున్నది. వైవాహిక ధర్మమును కల్పింపజేసినట్లు, ఆధర్మము నాధరించుట కుపకరములైపోయినట్లు వివాహవివాహమునకు కాని, యువకులనువాదగాని యెంతమాత్రమును తెలిసికొనబాలవలెనని విశేషముచున్నది. జ్ఞానమున్నందుకు మారదృష్టి లేకపోవుట మన భారతీయులకు విరకాలమునుండి వచ్చుచున్న మూఢభావములకు యెన్నది. పురాణకాలమున నిరుపదివేలవలసలు లావుననే బాలురు వివాహ మొనర్చుకొనెనుగాన నేడును దానినే యనుసరింపవలెను అని చెప్పసాహసించినచో నాపారాధి: యగమున ఉత్తమపురుషుల కేవలము జీవితమును నడిపియు మూడునాలుగు సంవత్సరముల వివాహము లొనర్చుకొని గాన కేవలము ఆ గూడారమే యుండవలయునుగదా? కాని అట్టియెడ మాత్రము పురాణము లంగీకరింపవు. ఉపనయనమును జరిపినచో యెన్నది బాలుని గురుకులమున ఉద్యాప్తియొనరునట్లే పంచవలెనని సవాతనధర్మమొనరుచున్నది. కాని గూడార్యమొనర్చుకొని పాటింపబడుచున్నచో నేడకా ప్రస్తుతమునకు పూర్వవార పరాయణులగు నేటి బాల్యులలో త్రుడుల మూలమున తొలగిపోయినట్లు. నేడనుగతుల విద్యయు లేకుండు పనియనకర్త కావలెనట్లు యును లేదు గురువు ననబడవలెనని బాలుకు విద్యవలెనని గృహము కానేరదని ప్రాచీనసాంప్రదాయముగ గమనముచున్నది. కాని నేడటియు పు లేదు; అట్టి గృహము దొరకన్నలేదు మన కుపయోగము లయినవి ప్రాచీనసాంప్రదాయములును, కాని విద్యనీ న సాంప్రదాయములును అనెడి ఛాందసలక్షణములగు మొట్ట ప్రాచీన గౌరవమును నిలుపజేయుకొన గలము? ఇట్టిమనుష్యులనే మూర్ఖులై గానని యున్నది; ప్రాజ్ఞుల కొనెనె యున్నది. కాలానుగుణ్యమును గూర్చి కోపలయియున్నది. మూఢాచారములకు అసయిన పెద్ద కొండప జూచి, పేదరికమున నున్నట్టియు, అల్పశక్తివలెనట్టియు, సామాన్యదార్మ్యములు లేకట్టియు కొందరు తిరిగివచ్చుట తమ సంతానమును గూర్చి, వారిభావినిగూర్చి తెగనడిగిన గ్రహించివున్నారు. కాన నీ బాల్య వివాహమున సంపదవలెనని చాచుకలలో, భాగ్యసంపన్నులలో, పండితోత్తములలో ముందు సంస్కరింపబడవలెను. మార్గము నందు వెలుతురు లేదని వారు గ్రహింపవలెను తమకొందితరగతలకు, నిర్మూలకులకు తమ వార్తకర్తములు గావలెను. నవీన భారతావతరీ అభివృద్ధిని సహజముగా కావలెను. కాని సామాన్య ప్రజనవర్గము దుఃఖపాడి ద్రవ్యముల పొచ్చెయు ప్రాచీన దుర్బలభావము మూలము కావని గొప్పవారి దేశమునందుండి లును ముఖ్యముగా ద్రవ్యము లేనదియవలెను. చేతకానివారివలె, నిడుకులవలె నొక యల్పసాంప్రదాయము సంభవ్యముతో పట్టుకొని ప్రాచీనముల నేరెన్నకగన్న భారతజాతికి మిక్కిలి జ్ఞానకరమగు విషయము. వివాహమునందు ప్రధానపాత్రధారులు నభివృద్ధులు. వారి యానందము, వారి యనురాగము, వారి యుత్సాహము వివాహము ప్రేక్షకులకు విదినగూర్చు కవియు కాని వారసభవింపు ఫలితము కారాచిత్కరము, అగణనీయమైనట్లు. భాంధ్యభర్తలన్నచో వారి చిన్ననాటి ప్రాథమికభాగ్యము వారు జీవించి యున్నంతకాలము నుండి వివాహము కావున కష్టమే కానిందు, సుఖమే కానిందు, వారివివాహభాగ్యమును జీవితంతయును వారసభ వివాహమునది. అయి కేవలము వివాహము గలదిన పరునదిచ్చి పెండ్లి చేయుటకు రజస్వలసంతోము కావురము చేయబోయినపుడాచిన్నవారికి భాగ్యమును ముప్పదే కల్గి తనకుకాని పెట్టిన నానుచియుం దిచ్చునులేకపోయిను. కావున మొలక పోయెను. బాగుల నొనరించుచును. మరణింపబడుచును. ఇట్టి పరిస్థితిని లోనము మన మెన్నిగవలెదము? పూర్వభాంధ్యమునందున్నాము, కీరిసంపత్తులుండవచ్చును, మేనుప్రతిమ లుండి వచ్చును; పెండ్లియుల కనుగొనును లేకపోయివును. అట్టి వివా

హమే నిర్బంధవివాహము. చేవరికమున నీచులము, అనామకులై, అంగసావనము లేకున్నను, ఆపారభాగ్యమున సంసారభారము వహింపవచ్చును. అదియే వివాహము. ఈపరిణామ వ్యత్యాసమునకు కారణ మేమి? వైవాహికసాంప్రదాయమే? మనవివాహ సాంప్రదాయము నశించినది. మనము కేవలము రాజకీయసంస్థలనే బానిసలము కాము. సంఘమునందును మనము బానిసలమే. ఒక బాలునికి తన కిష్టమునువిద్య సంస్థలందుకు ముక్కులేదా? ఒక బాలికకు పాఠశాలకు పోయి లోకజ్ఞానము నాస్తింపుటకు నేర్పలేదా? ప్రాజ్ఞులునుండి సాంప్రదాయము వరకును అన్యులతో పేరంటమున కేట కనబ్బ యున్నది కాబోలు. మనగృహదాస్య మిట్లున్నది. మనదేశ మొకనాడు పీరులకు పుట్టియు. నేడు మనదేశము కీరలను కొరుచున్నది. మనసోదరిమణులు, మనతల్లులు ప్రాచీనసాంప్రదాయ మనెడి కూపమున కూరకొని పోయిరి. వారల్లు కూరకొని పోవుటకు వారి నాదులే కారకులు; వారి తలదండ్రులే కారకులు మనూగు మిషము వచ్చినవెంటనే తనమధ్యకొనురునికి ప్రాచీనసాంప్రదాయ జననియగు జిజ్ఞాసాయి రణమొనరింప, కత్తిరిచేపట్టి చేశోధర్మ మొనరింప ప్రోత్సహించినదిగాని తమకునాటియైన, యయ్యాలభరణముల కానుకలుగ నిచ్చు నొక గొప్పయింటి గూడుపడుచును వివాహమునుని ప్రోత్సహింపలేదే! అదియే జరిగియుండునెడల నానాహార్యము చక్రవర్తిసామము నేటి హిందూదేశచరిత్రలో వెలువయిన గానబడియుండునా? ప్రపంచజ్ఞానము పూర్తిగ కలిగిన మిదటగాని బాలికకుగాని, బాలునకుగాని వివాహమొనర్చునాడదని మనమూర్ఖమై యుండవలెను. జీవితమునందు తన విధులను చక్కగ నుత్తరగక గృహపాదకుల మిక్కిలి హానికరము. పాపము, వయస్సు మిరియు మేధాశక్తి పెంపొందక, జలంతయుగ వివాహము చేయబడి అనభవజ్ఞాన భూస్థులైన అల్పవయస్కులగు గృహిణీగృహస్థులు నేడనేమి లున్నారు. వారివివాహసంఘమునందు ప్రేక్షకులగు బంధువులు, తలదండ్రులు ఆత్మమాములు మంగళవాద్యములతో, సరసవల్లభములతో, పిండివంటలతో సొంపించుకొనంద మమితమై యుండవచ్చును. కాని వారాధూనికలభావిదశ నిండుకొ యోచించి యుండిరా? లేదు. అట్టియోచనయే సంభవమైనచో వారట్టి వివాహము నొనర్చబూనుటకే యత్నింపరు. ఇట్టి దౌర్భాగ్యులకి, ఇట్టి యవినీతి సామాన్యప్రజలలో వెక్కిరింపుచున్నది ఎంతమంది విద్యార్థులు, మేధాసంపన్నులగు విద్యార్థులు కాలము కాని కాలములో వివాహమునర్పించి యంతలో నమూల్యమును తమ యోగమునకు నీళ్లునది సంతారభారము వహించుచున్నార! వారికి నిద్రలోనూడ గృహవిషయమును నాలించవలె. ఆ దారి తెన్ను లేని యాలోచనలో నవ్వడే సంతానసంపత్తి ఇకనాటి డెట్లు విద్యావంతుడగునా? ఆతడెట్లు ఉత్తమవ్యభావముల నలనరుచుకొనునా? ఆతనిదేశభక్తి యేరి తని వినియోగింపబడునా? తనవైవాహిక నిడిగొనిన తన జననీ జనకుల కేమి యొనర్చగలదు? సంతానాభివృద్ధి జీవితదుఃఖమునకు ముఖ్యముగ నీతాబ్దమున ప్రధానపాత్రు. తాను విద్యావంతుడు కాలేదు. పిన్నవయస్సుననే వివాహమైనది. ధనము నార్జించుట కారదుద్యోగ మొనర్చలేదు. ఇతరవృత్తి చేతియందు లేదు. ఒకవంక బిడ్డలు పుట్టి పెరుగుచున్నార. అందులో స్త్రీ సంతానము కొంత. అట్టితలదండ్రులు నేడెంతమంది దుఃఖప్రపూరితులగు జీవితములను గడపుచున్నార! ఆభాగ్యులకు నట్టి పిన్నవయస్కులు నే డాభ్యాసాత్మకులగుడ గానించుకొనుచున్నార. ఈవిషయమున పాశ్చాత్యదేశము మనకంతయు నాదర్శకప్రాణమై యున్నది. వ్యక్తిసాంప్రదాయమే లేనప్పుడు, జాతీయసాంప్రదాయమెట్లు చేయరు?

ఇట్టి సాంఘికదోషములను దిద్దుటకు నేడు ప్రభుత్వము వారే జోక్యము కలుగజేసికొనుచున్నారు. మతసాంఘికాది విషయములలోనూడ ప్రభుత్వమే సంప్రదింప బూనినది. విదేశములందు ఇట్టి గూడార ఘనము లేదు. ఒకానొకప్పుడు సర్వసత్వములకును పుట్టినిల్లయి, నీతికి నిలుయై, సంఘముర్యాదులనభ్యంతరమునకొనక నిర్వర్తించిన భారత సామ్రాజ్యమున నేటికీ సర్వసత్వములకుం యగు ప్రభుత్వముచే ముసాంఘికములందు కేటలనొందు నవన ఘట్టిలు మిక్కిలి లజ్జాకరమున విషయము ఆయనకు మనదేశమే మన యందకారబంధురముల కాన్ని మూఢాచారముల నెల్ల నే తెచ్చిపెట్టబడినది. ఇదంతయు ప్రభుత్వమువారిచే శిక్షాస్పృహ లొనర్చబడి సంస్కరింపబడుటకు ముసయంతట మనము మనసంఘమును సంస్కరించుకొనట పధి గాన ఆంధ్రనాయకులు రాజకీయముతోపాటు సంఘమును గూడ తమ యాంధ్రలోకమున కయినను బానిసర్పి బాల్యవివాహముల నింతటితో గావయింతులని విశ్వసించు చున్నారు.

ఉద్బటారాధ్యనంతతి

[టంగుటూరు సరశింహాశర్మగారు]

(ప్రసావన)

శ్రీమదుద్బటారాధ్య సంతతివిషయమై కొంతకాలము నుండి పండితుల సేవలయందే భిన్నాభిప్రాయము లుండి వాగ్వివాదములకు కారణమైనవి. బ్రహ్మశ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు శృంగార శ్రీనాథము రచించినచేడి తలంపుతో కాసనపరిశోధనకు బయలుపడెదలినపుడు తెనాలిలోలాకా పినపాడు గ్రామమున లభించిన కాసనము (ఒకలేమూత్రమే) వల్లను, శ్రీ సరస్వతీ పత్రికాధిపతులు ప్రచురించిన ఉద్బటారాధ్య చరిత్రము (తెనాలి రామలింగకవి) చూచినతరువాతను సందేహానివృత్తియగుటకు మారుగా విశేష సందేహములకు గురిగానలసినవారైరి. శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఇందువిషయము విశేష పరిశ్రమ చేసినవారయ్యన ఏమియు నిర్ణయించకయే యేమియో కొన్ని నిస్సారవాక్యములచే గోడమోద కిల్లివాటముగా తప్పించుకొనిరి. కారణము దురుహ్యము.

అట్లుగట నీవివాదములు విశదమైనవాకు శ్రీ శృంగార శ్రీనాథమును, ఉద్బటారాధ్యచరిత్రమును చదువుచుండినపుడు తోచిన కొన్ని సందేహములు ఈశ్వరాంశసంఘాతుడును, మతకర్తయును, పండితకవి శ్రేష్ఠుడును శ్రీమదుద్బటారాధ్య దేశికేంద్రులవారిని గరించిన వనట మత, చారిత్ర, సారస్వతములకు విశేషలాభ ముండునను నుద్దేశ్యముతో నిట పొందు పరుచుచున్నాను. పరిశోధకు లీవిషయమై విశేషపరిశ్రమ మొనర్చి సత్యమును లోకమునకు వెల్లడించెదరుగాక.

సందేహములు

1. ఉద్బటారాధ్యచరిత్రమున ప్రస్తావించిన వల్లకీపురము ఇప్పుడెచట నున్నది? దాని నేరేమి?
2. ఉద్బటుడు శివాజ్ఞ నొంది వల్లకీపురము వెళ్లి యుండిన తరువాత నెన్నియన పురుషాంతరమువాడు ముదిగొండ గ్రామము చేరెను? వాని చరిత్ర మెట్లు నున్నది?
3. ఉద్బటునికి దాల్చన లేక విదన తరమువాడయి నట్టియు. కా. శ. 1827 సం. నకు పరియగు పార్థివ సంకర ముఖశివరాత్రి పుణ్య కాలమున పెనకోమటి నేమభూపాలుడు దానమిచ్చిన పినపాడు గ్రామమును గ్రహించి నట్టియు శంకర దేశికేంద్రులును, తనసంతతివారును పినపాడునందే నివసించుచుండినట్లు కాసనము తెలుపుచుండ ఉద్బటుని వంశస్థుడగు శంకరదేశికులు ముదిగొండ గ్రామమున నుండి నట్లు వ్రాయుటకు హేతు వెదకి?
4. పినపాటి అగ్రహారము దానముగా జొంపిన శంకరదేశికులుగాక ఉద్బటుని వంశమున మరియొక శంకరదేశికులుండిరా? వారు ఉద్బటునికి ఎన్నవతరమువారు? ప్రస్తుతము ఉద్బటునివంశమువారమని న్యవహరించుకొను ముదిగొండ వారికి ఎన్నవతరమువారు?
5. ఇంతసందేహాస్పదముగనుండిన వంశక్రమమును నిస్సందేహముగ తమ కన్యయిండుకొని ఉద్బటారాధ్య వంశస్థులమని న్యవహరించుకొనుచుండిన ముదిగొండవారికి కాసనాధికములగు నాధారము లుగలవా? ఎచ్చట నున్నవి? వానిని పత్రికలద్వారా ప్రచురించెరరా?

ఇంకను మరికొన్ని సందియము గలవు గాన పరిశోధకాగ్రేసరు లగువారందరు తిరిగి విచారింపి సత్యమును వెల్లడించిన ఏ తద్వంతయు పినపాడు గ్రామనివాసములు నగు పినపాటివారును అట్లే న్యవహరించుచు ముదిగొండ తెనాలి ప్రాంతముల నివసించుచు ముదిగొండవారును వారితోపాటు తదితర ఆంధ్ర సోదరులును కృతజ్ఞులై యుండును.

ముఖ్యవిషయము:— శృంగార శ్రీనాథములలో ఈ విషయమును శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారు స్థానిపులాకన్యాముగా పినపాటివారివిషయము ప్రస్తావించి ఉద్బటారాధ్య చరిత్రపీఠిక యందు ఆవిషయమే యెత్తుకొనెనని. కారణ మేమియుండునో?

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-8-0

ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెంటనే విషపురుగుల జంప ప్రారంభించి వాంతిభేదల తగ్గించి మాత్రము వెదలించి నాడికి పుష్టికలుగజేయును. తగ్గిన వెంటనే మందును లినుట ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచి త్రాగుట యుక్తము.

అమ్మతాంబనండిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు విభజన

రాజోలు అమలాపురం తాలూకాల ప్రజల మొర

అమలాపురం, రాజోలు, రాజమండ్రి తాలూకాలు మూడునుకలసి రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు అను నామధేయ ముక్రింద వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఈ తాలూకాలు మూడు న్ను పెద్దవియు విస్తారము రాబడికలిగియు ఆయియున్నవి. ఈతాలూకాబోర్డులు విడిపోయినగాని పరిపాలనాసౌకర్యమును, ప్రజలసౌఖ్యమును కూడాబరుగవని మాతాలూకాల ప్రజలు చిరకాలమునుచే గ్రహించి ఆందోళనచేయ ప్రారంభించిరి. కాని అప్పటినుంచి కొందరు స్వార్థపరులు విడుటకు పిలువే దనియు, విడిచి న కొన్ని చిక్కులు కలుగు ననియు ఆంధోళన చేయ మొదలిడిరి. వీరి ఆందో శనవలన ప్రజాభిప్రాయము విడుటకు అనుకూలమని తాలూకా బోర్డులో స్పష్టముగా వెల్లడించలేకపోతిమి. మొన్న జరిగిన తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలలో తాలూకాబోర్డులు విడుటయందు య్య పట్టుదల కలవారినే ఎన్నుకొని ప్రజాభిప్రాయము మాతాలూకాల ప్రజలు స్పష్టముగా వెల్లడించిరి. దీనికితోడు మా అ ద్భుష్టంవల్ల సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముతో కూడిన మంత్రులు స్థాన భ్రష్టులైరి. స్వార్థత్యాగులును, దేశసేవాదురంధరులు అగు రంగ నాధమొదలియగువారివంటి మంత్రీశ్రేణులు మా చేస్తున్న రాష్ట్ర మనకులభించుట మార్గాన్ని అడ్డువైచితిమి. కాం గ్రెసువారు తమ గౌహతి కాంగ్రెసుతీర్మానం ప్రకారం జస్టిసు వారు పెట్టిన విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం విషయములో మొ దట తటస్థంగాయున్న సమయమున, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము తోగూడిన మంత్రులను అధికారములోనికిరాకుండచేసితిరికదా యనికూడా సంతసించితిమి. స్వార్థత్యాగులును, దేశసేవాదురం ధరులును మంత్రులైనందున దేశమునకు వీలైనంతవరకు సేవచే య పిలువలదనియు, మాబోల్లు బహుకొలదిమందికి మాత్రమే భ్రమకలదు. తాలూకాబోర్డు మాటిక్రింద అనగా రాజోలు అమలాపురం, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుక్రింద విడవలేనని యు, విడిచికాని పరిపాలనా సౌఖ్యము కలుగదనియు తాలూ కాబోర్డులోని ఎన్నికసభ్యులున్న కడకు నామినేషన్ సభ్యులు కూడా తమతమ ఆభిప్రాయములు వెల్లడించిరి. ఒక్కతాలూ కాబోర్డు సభ్యుడైనను విడవరాదనియు, విడిచి నవ్వముకలుగు ననియుచెప్ప సాహసంలేకపోయెను. ఈతీర్మానము జిల్లా బోర్డుసభలోకూడా వికలంభమున ఆమోదంబడెను. తాలూకాబోర్డులు విడుటకు అనుకూలవాదకాశములు కలవనియు, తప్పకవిడవనియు మాతాలూకాప్రజలు యువ్యుభృరుమం డిరి. ద్వితీయమంత్రీ శ్రేణుగారగు రంగ నాధమొదలియగువారు మాతాలూకాల సంచారములో యీవిషయమై లెక్కలేనన్ని మార్లు ప్రతిగ్రామములోను విన్నవించితిమి. సాధ్యమైనంతవరకు విడకొట్టించెదమనియు, తప్పక ప్రజాకారికమన్నించెదమని య్న సెలవిచ్చిరి. కాని యీమధ్య రాజమండ్రితాలూకాబోర్డు మాటిక్రింద విడుటకు పిలువడదని ప్రభుత్వపుటు తీరపు ప్రతిక లలో ప్రకటింపబడెను. ఆవార్తచూడగానే మాతాలూకాప్ర జలకు తీరని ఆకాభంగము కలిగినది. ప్రజాభిప్రాయము విడు టకు అనుకూలముగాలేదని గ్రహించిరట. మంత్రులు తాలూకా బోర్డులోనున్న జిల్లాబోర్డులోనున్న యున్న యావత్సభ్యు లు వికలంభమునకొరిగినను మనప్రధానమంత్రివర్యునకు అది ప్ర జాభిప్రాయముకాదని ఎవరు తెలిపిరో తెలియకున్నది. మాజిల్లా ప్రతినిధులు కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు విక్కిన వెంకటరత్నం చౌదరిగారు యీవిషయంలో తగినంత కృషిచే సి మంత్రులకు నచ్చజెప్పి బోర్డులు విడకొట్టించెదమగాయని కోరుచున్నాము. ప్రధానమంత్రి సుబ్బారాయన్ గారు వారి ఉత్త రవును పునర్విమర్శనచేసి సాధ్యమైనంతవరకు మాతాలూకా ప్రజలమొర అలకించెదరు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. ఈ చిన్న ప్రజాసౌకార్యమైననుచేసి మంత్రిపదవిలోయుండి కొం చెమైనను దేశసేవ చేయగలరని ఆసించు మాబోల్లును ఆయనను తృప్తిపరిపించగలుగునట్లు పరమేశ్వరుడు మాప్రధానమంత్రిగా రిని ప్రోత్సహించుగాక.

వాడేపు సూర్యనారాయణమూర్తి.

గంధర్వపత్రిక 339.

బయస్కోపు, నాటకము, మేళములు, హాస్యము, సం గీతము, కథలు, చతుష్టయికలు, భావలు మున్నగు నాగర సమస్యలకు సచిత్రమనప్రతి-సంవత్సరంబు భిక్షురూపాయి. కూదిరి సంవిక డేడ. ప్రతివోట ఏజంట్లు కావలెను.

గంధర్వమహల్ విజయనగరం.

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణము

శ్రీబోడ చిట్టయ్యగారు

విశాఖపట్టణము, సెప్టెంబరు 15:—“ఆదిమాంధ్ర” పత్రికా సంపాదకులును, ఆదిమాంధ్ర నాయకులును అగు శ్రీ యుత బోడ చిట్టయ్యగారు రంగమునుండి నిన్నటి స్త్రీ మరులొ యిటకు విచ్చేసిరి. వీరు స్వస్వంఘమును గూర్చియు, పత్రిక గూర్చియు నాంధ్రదేశమున ప్రచారముచేయు నున్నారు. వీరిట పురప్రముఖుల పలువుర సందర్శించిరి. “ఆదిమాంధ్రసంఘము” న కరిగి సోదరులకు హితబోధనలిసిరి. వీరికిను భీమునిపట్టా ము, అనకాపల్లి, యలవంచలి, తుని, రాజమహేంద్రవరము, కాకినాడ, నర్సాపురం, గుంటూరు, బెజవాడ, బండరు, ఏలూ రు, మద్రాసు మొదలగు పట్టణముల కరుగనున్నారు. వీరు ఈ త్యాసమును, సౌల్యమును గల యువకులు. వీరికి ఆయాగ్రామ ములలో సంఘసంస్కర్తలును, నాయకులును, సహాయపడి నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు తోడ్పడ ప్రార్థితులు. వీరినింకెట్లకైన నావ్యానింప గోరువారు వీరిపేర రాజమహేంద్రవరము. లక్ష్మీ వారపుపేటకు వ్రాయ ప్రార్థితులు.

పురిపండా అప్పలస్వామి

చిలకమర్రి లక్ష్మీ నరసింహకవి వజ్జిపూర్తి

వజ్జిపూర్తి యుక్తన మెప్పుడు జరుగునని పలువురు వ్రాయు చున్నారు. అనివాద్యులగు కాంకణులచేత ఈ కలకల వేది వజ్జిపూర్తి కృతమును జరుపుటకు పిలువేకపోయినదని ప్రాంతా వలికి రమారమి 200 మంది చందాదారులుచేరినాడు కానివాద్యా నము చేసినవారందరు చందా సామ్యు పంపలేదు అందుచేత అచ్చు పని అలస్యమైనది. ఇప్పుడు ఎనిమిది సంపుటములు అచ్చయినవి తొమ్మిదవ సంపుటము అచ్చగుచున్నది. విరు ఘపుటములు బైం డై చందాదారులకు పంపబడుచున్నవి. పుస్తకములన్నియు చం దాదారులకు చేరినవెంటనే యుత్సవము జరుగును. వాగ్దానము చేసినవారు చందాసామ్యు వెంటనే పంపుటకును క్రొత్త చం దాదారులు త్వరపడి చేరుటకును ప్రార్థితులు.

నూతన గ్రంథముల 1 భాగవత కథావంజరి 2 ప్రహ్లా దనాటకము రి కర్పూర మంజరి, రెండవ భాగము. కొలదిప్రతు లు మాత్రమే విడిగ అమ్మబడును. వీటి ఖర్చు 50 పి. పోస్టుకర్చు లుగాక పుస్తకము 1 కి రూపాయి. అర్జును ఈ నెల 20 తేది నుండి రిజిస్టరు చేయబడును.

పాలకోడేటి గురమూర్తి,

రాజమహేంద్రవరం.

కార్యదర్శి.

మొదటరకము సీమక మలములను అతి తక్కువ ధరలకు నేరుగా తెప్పించునట్టివారైన

బా పా లా ల్ ఆంధ్ర కో.

టోకు చిల్లర సీమక మలముల వర్తకులు

మేము వచ్చులు, ప్రాతరకము వజ్రములు, ఆణిముత్యములు మొదలగువాటిని క్రయమునకు తీసుకొనెదము. 216 చైనాబజారు రోడ్డు, (పూల అంగడికి సమీపము) జి. టి. మద్రాసు.

మన మందరము ఒకే జాతికి చేరినవారమా?

మనము ఒకరినుండి యొకరు చీలిపోయినను, లేక మన సరిశ్రమముల విషయమై అశ్రద్ధతోనున్న ను మన మొకేజాతికి చేరినవారమాకాము.

ది మద్రాసు వెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ,

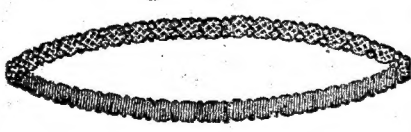
పోస్టుబాక్సు నెం. 86, మద్రాసు.

ది. నార్తయిండియన్ జూలరీ మాన్యు ఫాక్చరింగ్ కో, బెజవాడ

నవరను బంగారుకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము

మావద్ద అన్ని విధములయి బంగారు, వెండినగలు, వెండి మరచెంబులు, గిన్నెలు వగయిరాలు యెల్లప్పుడు విక్రయ మునకు స్థావరము యందును. పచ్చలు, కె.పుల్ల, నీలములు, పువ్వురాగముల అసలుజాతిలోను యిమిటేషనులలోను విక్రయమునకు వోరకును. విశ్వ ప్రాప్యబ లకు పువయో గింపు ఆకురాళ్లు, గజాలదిమ్మలు వగయిరాలు అన్ని పని సామానుః సరసమయి ధరలకు విక్రయించబడును. వకనారి మాతో వ్యాపారము చేసి మానమ్యకము మీకే తెలియును.

ప్రొద్దులుటరు, గుంటముక్కల రామమూర్తి, బెజవాడ.

3962

జిల్లా జూర్యుర్యో విజ్ఞానము 175.

ALL ORDERS NEATLY & PROMPTLY EXECUTED WITH FULL GUARANTEE

KESHAVJEE DEVORAND

JEWELLER

CATALOGUE FREE

175, CHINA BAZAAR ROAD, MADRAS.

వనోపధిశ బౌరనిఘంటువు

మార్గింయొక్క 35000 సంస్కృతకృతములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోర్డెండు కుల రు. 3-4-0 లు. ఇందు సమ ప్రఖ్యాతికములు కుడిచేతి భగ్యములుచేయ యానాని ఆయాకృతవిధానములగులగు రు. 1-8 రు. 500 కిన్నుతుగల భగ్యములు కూడ గలవు. క్యాలికోర్డెండు కుల రు. 2-0-0

వనప్రదీపిక

2454-1323

రెడ్డి పోతలలు, రాయవరము. గోదావరి.

